

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2021 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos elektros energetikos sektoriaus valstybinio valdymo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės bei veiklos elektros energetikos sektoriuje organizavimo teisinius pagrindus, taip pat reglamentuoja elektros energijos ~~gamintojų, paslaugų teikėjų, vartotojų~~, **elektros energijos rinkos dalyvių, tinklų operatorių** ir valstybinį elektros energetikos sektoriaus reguliavimą, priežiūrą ir kontrolę vykdančių institucijų tarpusavio santykius ~~elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo~~ **veiklos, asmens duomenų ir privatumo apsaugos bei** ir vartotojų teisių ir teisėtų interesų užtikrinimo srityse.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

3. Šis įstatymas netaikomas teisiniams santykiams, atsirandantiems naudojantis kontaktiniu geležinkelių tinklu ir reglamentuojamiems Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekse, išskyrus tuos atvejus, kai šis kodeksas nustato kitaip.“

2 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. ~~Atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis — sutartis, pagal kurią fizinis arba juridinis asmuo sutinka iš elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo tiesiogiai pirkti elektros energiją, o gamintojas — ją parduoti.~~

1⁺. **Balansavimo energija** — elektros energija, kuri yra suvartojama (nesuvartojama) ar pagaminama (nepagaminama) nesilaikant balansavimo energijos tiekėjų grafikuose, sudarytuose Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos patvirtintose Prekybos elektros energija taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, nurodytų elektros energijos kiekių.

2. ~~Balansavimo energijos tiekėjas~~ — asmuo, prekiaujantis balansavimo energija su perdavimo sistemos operatoriumi.

3. ~~Buitinis elektros energijos vartotojas~~ (toliau — **buitinis vartotojas**) — fizinis asmuo, perkantis elektros energiją asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su ūkine komercine ar profesine veikla.

3⁺. ~~Didelio naudingumo kogeneracija~~ — kombinuotas šilumos ir elektros energijos gamybos procesas, kai sutaupoma ne mažiau kaip 10 procentų kuro (pirminės energijos), palyginti su atskira palyginamąja šilumos ir elektros energijos gamyba, arba sutaupoma kuro mažesnės negu 1 MW elektrinės galios kogeneracijos blokui.

4. ~~Didmeninė prekyba elektros energija~~ — prekyba elektros energija pagal dvišales sutartis, išskyrus su elektros energijos vartotojais sudaromas sutartis, ir (ar) prekyba elektros biržoje.

5. ~~Elektros energetikos įmonė~~ — asmuo, kuris vykdo bent vieną iš šių veiklų: elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo, kaupimo, tiekimo, elektros energijos paklausos telkimo,

elektros energijos pirkimo siekiant ją perparduoti ir yra atsakingas už susijusius su šiomis veiklomis komercinius, techninius ir (ar) eksploataavimo įpareigojimus.

~~6. Elektros energetikos sektorius~~ — valstybės energetikos sektoriaus dalis, apimanti elektros energijos gamybą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, paklausos telkimą, vartojimą ir prekybą elektros energija.

~~7. Elektros energetikos sistema~~ — visuma tarpusavyje suderintu režimu veikiančių elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti.

~~7¹. Elektros energetikos sistemos adekvatumas~~ — elektros energetikos sistemos gebėjimas užtikrinti elektros energijos gamybos ir vartojimo balansą ir elektros energijos tiekimo saugumą bet kuriuo momentu, esant normaliai ir avarinei sistemos būklei.

~~7². Elektros energetikos sistemos pajėgumai~~ (toliau — ~~pajėgumai~~) — atskirų asmens nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomų elektros energijos gamybos, energijos kaupimo įrenginių elektros sistemoje, nepriklausomų elektros energijos paklausos telkėjų sutelktų įrenginių galima tam tikra galia esant įprastoms sąlygoms, neatsižvelgiant į laiko ribojimus ar trumpalaikius nuokrypius.

~~8. Elektros energija~~ — aktyvioji elektros energija, kuria teisės aktų nustatyta tvarka prekiaujama tarp elektros energijos rinkos dalyvių ir kuri yra skirta galutiniam suvartojimui, patiekiant ją kaip prekę vartotojui.

~~9. Elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantis vartotojas~~ (toliau — ~~gaminantis vartotojas~~) — elektros energijos vartotojas ar kitas asmuo, gaminantis elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įrenginiuose, valdomuose nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais, savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti ir turintis teisę pagamintą, bet savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvartotą elektros energiją patiekti į elektros tinklus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka.

~~10. Elektros energijos birža~~ (toliau — ~~elektros birža~~) — didmeninės prekybos elektros energija sistema, organizuojama elektros biržos operatoriaus Prekybos elektros energija taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

~~11. Elektros energijos biržos dalyvis~~ (toliau — ~~elektros biržos dalyvis~~) — elektros biržos operatoriaus duomenų bazėje įregistruotas elektros energijos rinkos dalyvis, kuris verčiasi didmenine prekyba elektros energija, teikdamas pasiūlymus pirkti ir (ar) parduoti elektros energiją elektros biržoje.

~~12. Elektros energijos biržos operatorius~~ (toliau — ~~elektros biržos operatorius~~) — asmuo, administruojantis elektros biržą ir organizuojantis elektros biržoje vykdomą didmeninę prekybą elektros energija, veikiantis šiame įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis.

~~13. Elektros energijos gamintojas~~ (toliau — ~~gamintojas~~) — asmuo, gaminantis elektros energiją ir turintis atitinkamą leidimą verstis šia veikla.

~~14. Elektros energijos garantinis tiekimas~~ (toliau — ~~garantinis tiekimas~~) — elektros energijos tiekimas, siekiant užtikrinti vartotojų, kurie nustatyta tvarka nepasirinko nepriklausomo tiekėjo arba kurių pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo savo įsipareigojimų, nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo pardavimo sutartį, aprūpinimą elektros energija.

~~14¹.~~

~~14². Elektros energijos kaupimo paslauga~~ — energijos kaupimo įrenginių naudojimas vykdant energijos kaupimo veiklą viename ar keliuose elektros energijos rinkos segmentuose.

~~14³. Elektros energijos paklausos telkimas~~ (toliau — ~~paklausos telkimas~~) — asmens veikla, apimanti jo paties ir (arba) grupės kitų vartotojų elektros energijos paklausos pokyčių ir (arba) elektros energijos gamybos derinimą, siekiant nesuvartotos arba pagamintos elektros energijos kiekį ir (arba) nesuvartotą arba patiektą galią parduoti, pirkti arba pateikti aukecionui elektros energijos, balansavimo ir rezervinės galios rinkose.

~~15. Elektros energijos rinka~~ — asmenų, kurie verčiasi elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo ir paklausos telkimo veikla, santykių visuma, kuri apima didmeninę ir mažmeninę prekybą elektros energija ir sisteminių paslaugų teikimą ir yra paremta teisėtumo ir

lygiateisiškumo principais, taikant reguliuojamojo trečiųjų asmenų dalyvavimo principą elektros energijai persiūsti.

16. Elektros energijos rinkos dalyvis (toliau — rinkos dalyvis) — asmuo, kuris verčiasi didmenine prekyba elektros energija Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais. Rinkos dalyviais laikomi perdavimo sistemos operatorius, skirstomųjų tinklų operatoriai, elektros energijos gamintojai, tiekėjai, balansavimo energijos tiekėjai, nepriklausomi elektros energijos paklausos telkėjai, taip pat asmenys, turintys leidimą eksportuoti elektros energiją į valstybes, kurios nėra valstybės narės, ar importuoti elektros energiją iš valstybių, kurios nėra valstybės narės.

17. Elektros energijos sąnaudos — visos elektros energijos sąnaudos, kurios patiriamos teikiant elektros energijos persiuntimo paslaugą perdavimo ir skirstomaisiais tinklais ir kurios apskaičiuojamos kaip skirtumas tarp visos perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstomųjų tinklų operatoriaus gautos elektros energijos ir vartotojų suvartotos ar kitiems operatoriams persiūstos elektros energijos kiekio.

17¹. Elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolai (toliau — **ketinimų protokolai**) — elektros tinklų operatoriaus ir gamintojo susitarimas, kuriuo, be kita ko, gamintojas įsipareigoja per nustatytą laikotarpį parengti savo elektros įrenginius prijungti prie elektros tinklų, o tinklų operatorius — per nustatytą laikotarpį prijungti gamintojo elektros įrenginius prie savo valdomų elektros tinklų.

18. Elektros tinklai — elektros energijos perdavimo ir (ar) skirstomieji tinklai, tai yra visuma tarpusavyje suderintu režimu veikiančių elektros įrenginių, skirtų elektros energijai perduoti ir (ar) skirstyti.

18¹. Energijos kaupimas — elektros energijos galutinio naudojimo elektros energetikos sistemoje atidėjimas vėlesniam laikui, nei ji buvo pagaminta, arba elektros energijos pavertimas kitos formos energija ir tokios energijos laikymas, taip pat vėlesnis tokios energijos pavertimas elektros energija arba naudojimas kaip kito energijos nešiklio.

18². Energijos kaupimo įrenginys — elektros energetikos sistemos įrenginys, kuriame kaupiama energija (įskaitant elektros akumuliatorius, hidroakumuliacines elektrines, kondensatorius, suspausto oro ar vandenilio saugyklas).

18³. Esami pajėgumus užtikrinantys įrenginiai — asmens nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomi elektros energijos gamybos, energijos kaupimo įrenginiai elektros sistemoje ir (ar) nepriklausomo elektros energijos paklausos telkėjo sutelkti įrenginiai, kurie yra pastatyti ar įrengti, rekonstruojami ar įrengiami iki kvalifikacinės atrankos pradžios ir kurie atitinka šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose elektros įrenginių įrengimą ir eksploatavimą, nustatytus reikalavimus ir naudojami veiklai, turint reikiamą leidimą ir (ar) atestatą.

18⁴. Garantinis elektros energijos tiekėjas — elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorius, atliekantis garantinį elektros energijos tiekimą vartotojams, kurių įrenginiai prijungti prie jo paties valdomų elektros tinklų, ir daugiau kaip 100 000 vartotojų aptarnaujantis elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorius, atliekantis garantinį elektros energijos tiekimą vartotojams, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus valdomų elektros tinklų.

19. Horizontalios integracijos įmonė — įmonė ar įmonių grupė, kuri verčiasi bent viena iš šių veiklos rūšių: elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo arba tiekimo veikla ir verčiasi kita su elektros energetika nesusijusia veikla.

20. Ilgalais planavimas — elektros energijos gamybos, perdavimo ir skirstymo pajėgumų plėtros, tiekimo vartotojams patikimumo užtikrinimo ir tam reikalingų ilgalaikių investicijų planavimas dešimties metų laikotarpiui, siekiant patenkinti elektros energijos poreikį sistemoje.

21. Integruota įmonė — vertikalios ar horizontalios integracijos įmonė.

21¹. Išankstinis pajėgumų aukecionas — perdavimo sistemos operatoriaus dėl kiekvienos valstybės narės jungiamosios linijos (ar linijų), kuria (kuriomis) Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema yra sujungta su tos atitinkamos valstybės narės elektros energetikos sistema,

~~organizuojamas pajėgumų aukecionas, kuris vyksta prieš pagrindinį ar papildomą pajėgumų aukecioną.~~

~~22. Įmonės kontrolė~~ — teisės, susitarimai ar kitos priemonės, kurios kiekviena atskirai ar visos kartu, atsižvelgiant į atitinkamas faktines ir (ar) teises aplinkybes, suteikia galimybę daryti lemiamą poveikį įmonei, visų pirma naudojantis:

~~1) nuosavybės teise arba teise naudotis visu asmens turtu ar jo dalimi;~~
~~2) įstatymų ir (ar) susitarimų pagrindu įgytomis teisėmis, turinčiomis lemiamą įtaką formuojant asmens organus, balsuojant arba priimant sprendimus.~~

~~23. Jungiamoji linija~~ — elektros energetikos sistemos jungiantys elektros įrenginiai.

~~24. Jungtinė sistema~~ — kelios elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistemos, sujungtos viena ar daugiau jungiamųjų linijų.

~~24¹. Kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių įrengimo projektas~~ — visuma teisės aktų nustatytų dokumentų, kuriuose pateikiami šio įstatymo 75 straipsnio 2 dalyje nurodytų kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių ir jų įrengimo sprendiniai.

~~24². Kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių projektuotojas~~ — Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės fizinis asmuo arba juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, turintis šio įstatymo nustatytą teisę projektuoti kilnojamuosius elektros energetikos objektus ir įrenginius, nurodytus šio įstatymo 75 straipsnio 2 dalyje.

~~24³. Kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių įrengimo rangovas~~ — Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės fizinis asmuo arba juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, turintis šio įstatymo nustatytą teisę įrengti kilnojamuosius elektros energetikos objektus ir įrenginius, nurodytus šio įstatymo 75 straipsnio 2 dalyje.

~~24⁴. Kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių įrengimo užsakovas (toliau — užsakovas)~~ — Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės, taip pat trečiosios šalies fizinis asmuo arba juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, užsakantys šio įstatymo 75 straipsnio 2 dalyje nurodytų kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių projektavimo ir (ar) įrengimo paslaugas.

~~24⁵. Kritinis elektros energetikos sistemos laikotarpis (toliau — kritinis sistemos laikotarpis)~~ — valanda ar kelios iš eilės einančios valandos, kai perdavimo sistemos operatoriaus nustatyta prieinama galia Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje yra mažesnė, negu būtina užtikrinti elektros energijos gamybos ir vartojimo balansą, ir (ar) Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema dirba izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo režimu.

~~24⁶. Kvalifikacinė atranka~~ — procedūra, kuria perdavimo sistemos operatorius vertina asmenų, taip pat jų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomų ir (ar) sutelktų esamų ir (ar) planuojamų pajėgumus užtikrinančių įrenginių atitiktį nustatytiems reikalavimams.

~~25. Leistinoji naudoti galia~~ — didžiausia galia, kuri nurodyta perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstomųjų tinklų operatoriaus ir vartotojo sudarytoje elektros įrenginių prijungimo sutartyje ir kurią vartotojas gali vartoti iš elektros tinklų bet kuriuo metu.

~~26. Lokalieji elektros tinklai~~ — gamintojo ar vartotojo teritorijoje ir (ar) pastate esantys bei gamintojo ar vartotojo teisėtai valdomi žemos ir (ar) vidutinės įtampos elektros tinklai, transformatorių pastotės ir (ar) kiti elektros įrenginiai, naudojami persiunčiant elektros energiją prie jų prijungtiems vartotojų ir (ar) kitų asmenų objektams.

~~27. Nacionalinė balansavimo funkcija~~ — balanso tarp elektros energijos gamybos ir vartojimo užtikrinimas pagal sistemos darbo saugumo ir patikimumo bei elektros energijos kokybės kriterijus elektros energetikos sistemos mastu.

~~28. Nefinansinės korporacijos~~ — privatus ir valstybiniai subjektai, kurių pagrindinė veikla yra ne finansinio tarpininkavimo veikla, o prekių gamyba ir nefinansinių paslaugų teikimas siekiant uždirbti pelno.

~~28¹. Nepriklausomas elektros energijos paklausos telkėjas (toliau — nepriklausomas paklausos telkėjas)~~ — elektros energijos rinkos dalyvis, kuris, turėdamas reikiamą leidimą, vykdo vartotojų elektros energijos paklausos telkimo veiklą ir nėra susijęs su savo aptarnaujamų vartotojų

tiekėju. Laikoma, kad nepriklausomas paklausos tiekėjas ir tiekėjas, kaip ūkio subjektai, yra susiję, jeigu vienas iš jų tiesiogiai arba netiesiogiai (per trečiuosius ūkio subjektus) turi daugiau kaip pusę kito ūkio subjekto akcijų, kitokių vertybinių popierių ar turto arba turi teises į daugiau kaip pusę balsų, arba turi teisę skirti daugiau kaip pusę priežiūros ar valdymo organų narių, arba turi ūkio subjekto valdymo teisę.

29. Nepriklausomas tiekėjas — asmuo, tiekiantis elektros energiją vartotojams ir turintis teisę verstis nepriklausomo elektros energijos tiekimo veikla.

30. Pagalbinis apsaugos nuo elektros energijos kainų svyravimo instrumentas (toliau — pagalbinis instrumentas) — priemonė, skirta užtikrinti rinkos dalyvių apsaugą nuo galimų elektros energijos kainų svyravimų elektros biržoje.

30¹. Pagrindinis pajėgumų aukecionas — pajėgumų aukecionas, perdavimo sistemos operatoriaus baigiamas ne vėliau kaip likus 48 mėnesiams iki šių pajėgumų pateikimo laikotarpio pradžios.

30². Pajėgumų aukecionas — išankstinis, pagrindinis ar papildomas pajėgumų aukecionas.

30³. Pajėgumų aukeciono dalyvis — asmuo, kuris nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo ir (ar) sutelkia esamus ir (ar) planuoja naujus pajėgumus užtikrinančius įrenginius ir kuris įvykdęs keliamus reikalavimus dalyvauja pagrindiniame ar papildomame pajėgumų aukционе.

30⁴. Pajėgumų pateikimo laikotarpis — laikotarpis, per kurį vykdoma pajėgumų užtikrinimo prievolė.

30⁵. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmas — laikina priemonė, kuria užtikrinama, kad atlyginant už pajėgumus užtikrinančių įrenginių parengtį bus pasiekiamas reikiamas elektros energijos tiekimo saugumo lygis, išskyrus su papildomomis paslaugomis ar perkrovos valdymu susijusias priemones, apibrėžiamas Reglamente (ES) Nr. 2019/943.

30⁶. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo registras — perdavimo sistemos operatoriaus valdoma duomenų bazė, kurioje kaupiama ir tvarkoma informacija apie kvalifikacinių atrankų ir pajėgumų aukecionų rezultatus, pajėgumų aukecionų dalyvius ir jų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomus ir (ar) sutelktus esamus ir (ar) planuojamus pajėgumus užtikrinančius įrenginius, taip pat pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdytojų sudarytus susitarimus dėl pajėgumų užtikrinimo prievolės perleidimo.

30⁷. Pajėgumų užtikrinimo prievolė — įsipareigojimas palaikyti pajėgumus užtikrinančių įrenginių parengtį ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemai pateikti pajėgumų aukционе laimėtus pajėgumus atitinkantį elektros energijos kiekį per kritinį sistemos laikotarpį.

30⁸. Pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdytojas (toliau — pajėgumų vykdytojas) — Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės, kurios elektros energetikos sistema jungiamąja linija (ar linijomis) yra sujungta su Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema, asmuo, kuris laimi pagrindinį ar papildomą pajėgumų aukecioną ir sudaro pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi.

30⁹. Pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutartis — pajėgumų aukeciono laimėtojo ir perdavimo sistemos operatoriaus sudaroma sutartis dėl pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo.

30¹⁰. Papildomas pajėgumų aukecionas — pajėgumų aukecionas, perdavimo sistemos operatoriaus baigiamas ne anksčiau kaip 13 mėnesių ir ne vėliau kaip 3 mėnesiai iki šių pajėgumų pateikimo laikotarpio pradžios.

31. Paskirstytoji gamyba — elektros energijos gamyba prie skirstomųjų tinklų prijungtuose elektros energijos gamybos įrenginiuose.

32. Pažeidžiamas elektros energijos vartotojas (toliau — pažeidžiamas vartotojas) — buitinis elektros energijos vartotojas, kuris pats ir (ar) su juo bendrai gyvenantys asmenys gauna ir (ar) turi teisę gauti piniginę socialinę paramą pagal Lietuvos Respublikos pinigines socialines paramas nepasiturintiems gyventojams įstatymą ir kuris šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę naudotis pažeidžiamiesiems vartotojams nustatytomis papildomomis garantijomis.

~~33. **Perdavimas** — elektros energijos persiuntimas perdavimo tinklais, įskaitant teikiamas sistemines paslaugas, išskyrus tiekimą.~~

~~34. **Perdavimo sistemos operatorius** — asmuo, nuosavybės teise, kaip nurodyta šio įstatymo 53 straipsnio 2 dalyje, ar kitais teisėtais pagrindais valdantis perdavimo tinklus, teisės aktų nustatyta tvarka užtikrinantis perdavimo tinklų eksploatavimą, plėtrą ir techninę priežiūrą, atliekantis nacionalinę balansavimo, dispečerinio valdymo ir sisteminių paslaugų teikimo funkcijas ir turintis atitinkamą veiklos licenciją.~~

~~35. **Persiuntimo paslauga** — elektros energijos perdavimas ir (ar) skirstymas iki sutartyje nustatytos elektros tinklų nuosavybės ribos.~~

~~35¹. **Planuojami pajėgumus užtikrinantys įrenginiai** — asmens nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomi elektros energijos gamybos, energijos kaupimo įrenginiai elektros sistemoje ir (ar) nepriklausomo elektros energijos paklausos telkėjo sutelkti įrenginiai, kuriuos iki pajėgumų pateikimo laikotarpio pradžios ketina rekonstruoti ar naujai įrengti, ar pastatyti pajėgumų aukeciono dalyvis, iki kvalifikacinės atrankos pradžios dar neturintis veiklai reikiamų leidimų ir (ar) atestatų.~~

~~35². **Pradinė elektros energijos paklausa** — pagal patvirtintą metodiką įvertinamas įprastu elektros energijos vartojimo režimu vartotojo suvartojamas elektros energijos kiekis, kuris naudojamas skaičiuojant vartotojo elektros energijos paklausos pokytį.~~

~~35³. **Prievolių įvykdymo užtikrinimas** — finansinė garantija ar finansinis laidavimas, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatyme.~~

~~36. **Reguliavimo energija** — perdavimo sistemos operatoriaus dispečerinio centro nurodymu nupirktą ir (ar) parduotą elektros energiją, reikalingą nacionalinei balansavimo funkcijai atlikti.~~

~~37. **Reguliavimo periodas** — laikotarpis, kuriam nustatomos viršutinės elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų ribos.~~

~~38. **Reguliuojamasis trečiųjų asmenų dalyvavimas** — procesas, kai gamintojai, tiekėjai ir vartotojai naudojami perdavimo ar skirstomaisiais tinklais elektros energijai persiųsti teisės aktų nustatyta tvarka paskelbtomis sąlygomis.~~

~~39. **Rezervinė galia** — elektros energijos gamybos, vartotojų elektros energijos paklausos pokyčių potencialas, kuris naudojamas nustatytam dažniui palaikyti, elektros energetikos sistemos balansui užtikrinti ir elektros energijai gaminti arba jos poreikiui sumažinti numatytais šios energijos gamybos sumažėjimo ar vartojimo padidėjimo atvejais.~~

~~40. **Sisteminės paslaugos** — perdavimo veiklos dalis, kuri užtikrina elektros energetikos sistemos darbo stabilumą ir patikimumą, sisteminių avarių prevenciją ir likvidavimą, reikiamą galios rezervą ir pralaidumą perdavimo tinklais, laikantis nustatytų elektros energijos tiekimo kokybės ir patikimumo reikalavimų.~~

~~41. **Skirstymas** — elektros energijos persiuntimas skirstomaisiais tinklais, išskyrus tiekimą.~~

~~42. **Skirstomųjų tinklų operatorius** — asmuo, nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdantis skirstomuosius tinklus, esančius jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje, teisės aktų nustatyta tvarka užtikrinantis skirstomųjų tinklų eksploatavimą, plėtrą ir techninę priežiūrą, atsakingas už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstiems elektros energijos skirstymo poreikiams tenkinti, ir turintis atitinkamą veiklos licenciją.~~

~~42¹. **Skirstomi pajėgumai** — pajėgumų aukecione planuojami paskirstyti pajėgumai.~~

~~43. **Tiekėjas** — visuomeninis ar nepriklausomas tiekėjas, turintis atitinkamą veiklos licenciją ar leidimą verstis šia veikla.~~

~~44. **Tiekimas** — elektros energijos pardavimas ir (ar) perpardavimas vartotojui.~~

~~45. **Tiesioginė linija** — elektros linija, jungianti elektros energijos gamybos ir vartojimo vietas, neprijungtas prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų, arba elektros energijos linija, jungianti elektros energijos gamintojo ir jo padalinių bei dukterinių įmonių ar vartotojų, kurių elektros įrenginiai yra prijungti prie gamintojo lokaliųjų elektros tinklų, objektus.~~

~~46. **Tinklų naudotojas** — asmuo, kurio įrenginiai yra prijungti prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų ir kuris naudojasi ar gali naudotis elektros energijos persiuntimo paslauga.~~

~~47. Tinklų operatorius — perdavimo sistemos operatorius ir (ar) skirstomųjų tinklų operatorius.~~

~~48. Tinklų priežiūros darbai — elektros tinklų įrenginių darbo stabilumą, saugumą, patikimumą ir kokybę užtikrinantys veiksmai.~~

~~48⁺. Totali elektros energetikos sistemos avarija — elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir vartojimo proceso nutrūkimas nustojus veikti visai elektros energetikos sistemai.~~

~~49. Tretieji asmenys — elektros energijos gamintojai, tiekėjai ir vartotojai, kurie šiame įstatyme nustatyta tvarka įgyja teisę pasinaudoti elektros energijos perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais elektros energijai persiųsti teisės aktų nustatyta tvarka.~~

~~50. Vartotojas — asmuo, kurio įrenginiai yra prijungti prie perdavimo arba skirstomųjų tinklų ar tiesioginės linijos ir kuris perka elektros energiją vartojimo tikslams.~~

~~50⁺. Vartotojo elektros energijos paklausos pokytis (toliau — vartotojo paklausos pokytis) — vartotojo įprasto elektros energijos vartojimo režimo pasikeitimas, kai vartotojas suvartoja mažiau ar daugiau negu įprasta elektros energijos ir (arba) galios, reaguodamas į rinkos veiksnius, įskaitant pagal laiką kintančias elektros energijos kainas ar tinklų operatoriaus mokamas sumas, arba priimdamas individualiai ar per nepriklausomą paklausos telkėją didmeninėje rinkoje pateiktą pasiūlymą už tam tikrą atlygį sumažinti arba padidinti savo elektros energijos vartojimą. Vartotojo elektros energijos paklausos pokytis išreiškiamas elektros energijos kiekiu ir (arba) galia.~~

~~51. Vartotojo objektas — vartotojo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomas objektas (įrenginys, statinys ar kita), kuriame vartojama elektros energija.~~

~~52. Vertikaliai integruota įmonė — įmonė ar įmonių grupė, kurios verėiasi bent viena elektros energijos perdavimo ar skirstymo veikla ir elektros energijos tiekimo ar gamybos veikla, ir kai tas pats asmuo ar asmenys turi teisę tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti elektros energijos perdavimo ar skirstymo veikla ir bent viena tiekimo ar gamybos veikla besiverčiančias įmones arba būti jų kontroliuojamas.~~

~~53. Viešieji interesai elektros energetikos sektoriuje — veikla ar neveikimas elektros energetikos sektoriuje, tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su valstybės energetiniu ir (ar) visuomenės saugumu, elektros energetikos sistemos darbo saugumu ir patikimumu, elektros energetikos sektoriaus neigiamo poveikio aplinkai mažinimu, energijos išteklių diversifikavimu ir kitais šiame įstatyme numatytais darnios elektros energetikos sektoriaus plėtros tikslais.~~

~~54. Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos — paslaugos, kurių teikėjus ir teikimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi šio įstatymo 74 straipsnyje nustatytais bendraisiais reikalavimais, viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir šių paslaugų sąrašu.~~

~~55. Visuomeninis tiekėjas — asmuo, įpareigotas tiekti elektros energiją jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esantiems šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytiems vartotojams.~~

~~56. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatyme ir kituose teisės aktuose.~~

1. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis – sutartis, pagal kurią fizinis arba juridinis asmuo sutinka iš elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo tiesiogiai pirkti elektros energiją, o gamintojas – ją parduoti.

2. Aktyvusis elektros energijos vartotojas (toliau – aktyvusis vartotojas) – elektros energijos vartotojas arba grupė kartu veikiančių tokių vartotojų, kurie vartoja ir (ar) kaupia elektros energiją, pagamintą jų nekilnojamuosiuose daiktuose, valdomuose nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais, arba kurie parduoda pačių pasigamintą elektros energiją, arba dalyvauja teikiant elektros energetikos sistemos lankstumo paslaugas ir (ar) diegiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, jeigu tokia ūkinė veikla nėra jų pagrindinė veikla.

3. Balansavimo elektros energija (toliau – balansavimo energija) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 11 punkte apibrėžtą sąvoką „balansavimo energija“.

4. Beveik tikrasis laikas – laikas, nuo tikrojo laiko paprastai atsiliekantis keliomis sekundėmis arba ne ilgiau, nei trunka Reglamente (ES) 2019/943 apibrėžtas atsiskaitymo už disbalansą laikotarpis Lietuvos Respublikos elektros energijos rinkoje.

5. Buitinis elektros energijos vartotojas (toliau – buitinis vartotojas) – elektros energijos vartotojas, kuris yra fizinis asmuo, perkantis elektros energiją asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su ūkine veikla.

6. Didelio naudingumo kogeneracija – kogeneracija, kai sutaupoma ne mažiau kaip 10 procentų kuro (pirminės energijos), palyginti su atskira palyginamąja šilumos ir elektros energijos gamyba, arba kai sutaupoma kuro kogeneracijos įrenginiuose, kurių elektrinės bloko įrengtoji galia mažesnė nei 1 MW.

7. Didmeninė elektros energijos rinka – Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 2 straipsnio 6 punkte apibrėžta rinka, kurioje prekiaujama elektros energijos produktais.

8. Disbalansas elektros energijos rinkoje (toliau – disbalansas) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2017/2195 2 straipsnio 8 punkte apibrėžtą sąvoką „disbalansas“.

9. Elektrinė – nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais asmens valdoma visuma tarpusavyje technologiškai susijusių elektros energijos gamybos įrenginių ir jų technologinių priklausinių, skirtų elektros energijai gaminti ar kogeneracijai.

10. Elektros energetikos įmonė – asmuo, kuris vykdo bent vieną iš šių veiklų: elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo, energijos kaupimo, elektros energijos paklausos telkimo, elektros energijos pirkimo siekiant ją perparduoti, ir yra atsakingas už susijusius su šiomis veiklomis komercinius, techninius ir (ar) eksploataavimo įpareigojimus.

11. Elektros energetikos sektorius – valstybės energetikos sektoriaus dalis, apimanti elektros energijos gamybą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, energijos kaupimą, elektros energijos paklausos telkimą, vartojimą, prekybą elektros energija ir kitą šiame įstatyme nurodytą veiklą, susijusią su elektros energija.

12. Elektros energetikos sistema – visuma tarpusavyje suderintu režimu veikiančių energetikos įrenginių ir objektų, skirtų energijai kaupti, elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti.

13. Elektros energetikos sistemos adekvatumas – elektros energetikos sistemos gebėjimas užtikrinti elektros energijos gamybos ir vartojimo balansą ir elektros energijos tiekimo saugumą bet kuriuo momentu, esant normaliai ir avarinei sistemos būklei.

14. Elektros energetikos sistemos balansavimas (toliau – balansavimas) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 10 punkte apibrėžtą sąvoką „balansavimas“.

15. Elektros energetikos sistemos balansavimo pajėgumai (toliau – balansavimo pajėgumai) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 13 punkte apibrėžtą sąvoką „balansavimo pajėgumas“.

16. Elektros energetikos sistemos balansavimo paslaugos (toliau – balansavimo paslaugos) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2017/2195 2 straipsnio 3 punkte apibrėžtą sąvoką „balansavimo paslaugos“.

17. Elektros energetikos sistemos balansavimo paslaugų teikėjas (toliau – balansavimo paslaugų teikėjas) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 12 punkte apibrėžtą sąvoką „balansavimo paslaugų teikėjas“.

18. Elektros energetikos sistemos lankstumas (toliau – lankstumas) – galimybė elektros energetikos sistemoje koreguoti elektros energijos gamybos ir (ar) vartojimo apimtį reaguojant į numatomus ar nenumatomus išorės veiksnius, tarp jų elektros energijos

paklausos ir (ar) pasiūlos pokyčius bei kainų pokyčius elektros energijos rinkoje, siekiant nepertraukiamo ir efektyvaus paslaugų elektros energetikos sistemoje teikimo.

19. Elektros energetikos sistemos lankstumo paslaugos (toliau – lankstumo paslaugos) – elektros energijos rinkos dalyvių teikiamos paslaugos, kurias skirstomųjų tinklų operatorius įsigyja reaguodamas į lankstumo poreikį savo valdomuose elektros tinkluose ir siekdamas užtikrinti nepertraukiamą ir efektyvų elektros energijos skirstymo paslaugų teikimą.

20. Elektros energetikos sistemos pajėgumai (toliau – pajėgumai) – atskirų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomų elektros energijos gamybos, energijos kaupimo įrenginių ir elektros energijos paklausos telkėjų sutelktų įrenginių galima tam tikra galia esant įprastoms sąlygoms, neatsižvelgiant į laiko ribojimus ar trumpalaikius nuokrypius.

21. Elektros energetikos sistemos pajėgumų aukcionas (toliau – pajėgumų aukcionas) – išankstinis, pagrindinis ar papildomas elektros energetikos sistemos pajėgumų aukcionas.

22. Elektros energetikos sistemos pajėgumų aukciono dalyvis (toliau – pajėgumų aukciono dalyvis) – asmuo, kuris nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo ir (ar) sutelkia esamus ir (ar) planuoja naujus pajėgumus užtikrinančius įrenginius ir kuris įvykdęs keliamus reikalavimus dalyvauja pagrindiniame ar papildomame elektros energetikos sistemos pajėgumų aukcione.

23. Elektros energetikos sistemos pajėgumų pateikimo laikotarpis (toliau – pajėgumų pateikimo laikotarpis) – laikotarpis, per kurį vykdoma elektros energetikos sistemos pajėgumų užtikrinimo prievolė.

24. Elektros energetikos sistemos pajėgumų užtikrinimo mechanizmas (toliau – pajėgumų užtikrinimo mechanizmas) – laikina priemonė, kuria užtikrinama, kad atlyginant už pajėgumus užtikrinančių įrenginių parengtį bus pasiekiamas reikiamas elektros energijos tiekimo saugumo lygis, išskyrus su papildomomis paslaugomis ar perkrovos valdymu susijusias priemones, apibrėžiamas Reglamente (ES) Nr. 2019/943.

25. Elektros energetikos sistemos pajėgumų užtikrinimo mechanizmo registras (toliau – pajėgumų užtikrinimo mechanizmo registras) – elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus valdoma duomenų bazė, kurioje kaupiama ir tvarkoma informacija apie kvalifikacinių atrankų ir pajėgumų aukcionų rezultatus, pajėgumų aukcionų dalyvius ir jų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomus ir (ar) sutelktus esamus ir (ar) planuojamus pajėgumus užtikrinančius įrenginius, taip pat elektros energetikos sistemos pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdytojų sudarytus susitarimus dėl elektros energetikos sistemos pajėgumų užtikrinimo prievolės praleidimo.

26. Elektros energetikos sistemos pajėgumų užtikrinimo prievolė (toliau – pajėgumų užtikrinimo prievolė) – įsipareigojimas palaikyti pajėgumus užtikrinančių įrenginių parengtį ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemai pateikti pajėgumų aukcione laimėtus pajėgumus atitinkantį elektros energijos kiekį per kritinį elektros energetikos sistemos laikotarpį.

27. Elektros energetikos sistemos pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdytojas (toliau – pajėgumų vykdytojas) – Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės, kurios elektros energetikos sistema jungiamąja linija (ar linijomis) yra sujungta su Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema, asmuo, kuris laimi pagrindinį ar papildomą pajėgumų aukcioną ir sudaro pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutartį su elektros energijos perdavimo sistemos operatoriumi.

28. Elektros energetikos sistemos pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutartis (toliau – pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutartis) – pajėgumų aukciono laimėtojo ir

elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus sudaroma sutartis dėl pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo.

29. Elektros energija – aktyvioji elektros energija, kuria tarpusavyje prekiauja elektros energijos rinkos dalyviai ir kuri yra skirta galutiniam suvartojimui, patiekiant ją kaip prekę vartotojui.

30. Elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantis vartotojas (toliau – gaminantis vartotojas) – elektros energijos vartotojas, gaminantis elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įrenginiuose, valdomuose nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais, savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti ir turintis teisę pagamintą, bet savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvertotą elektros energiją patiekti į elektros tinklus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka.

31. Elektros energijos apskaitos prietaisas (toliau – apskaitos prietaisas) – matavimo priemonė suvartotam iš elektros tinklų ir (ar) patiektam į elektros tinklus elektros energijos kiekiui matuoti.

32. Elektros energijos birža (toliau – elektros birža) – prekybos elektros energija sistema, organizuojama paskirtojo elektros energijos rinkos operatoriaus.

33. Elektros energijos biržos dalyvis (toliau – elektros biržos dalyvis) – paskirtojo elektros energijos rinkos operatoriaus duomenų bazėje įregistruotas elektros energijos rinkos dalyvis, kuris vykdo prekybą elektros energija, teikdamas pasiūlymus pirkti ir (ar) parduoti elektros energiją šios energijos biržoje.

34. Elektros energijos didmenininkas (toliau – didmenininkas) – asmuo, kuris perka elektros energiją siekdamas ją perparduoti Lietuvos Respublikoje ir (ar) už jos ribų.

35. Elektros energijos gamintojas (toliau – gamintojas) – asmuo, gaminantis elektros energiją ir turintis leidimą vykdyti šią veiklą.

36. Elektros energijos garantinis tiekimas (toliau – garantinis tiekimas) – elektros energijos tiekimas, siekiant ją aprūpinti vartotojus, kurie nustatyta tvarka nepasirinko nepriklausomo tiekėjo arba kurių pasirinktas nepriklausomas elektros energijos tiekėjas nevykdo savo įsipareigojimų, nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį.

37. Elektros energijos kaupimo paslauga – paslauga, kurią naudodami energijos kaupimo įrenginius juos valdantys asmenys teikia viename ar keliuose elektros energijos rinkos segmentuose.

38. Elektros energijos paklausos telkėjas (toliau – paklausos telkėjas) – nepriklausomas elektros energijos paklausos telkėjas arba nepriklausomas elektros energijos tiekėjas, vykdamas elektros energijos paklausos telkimą ir teikiantis savo vartotojams su elektros energijos paklausos telkimu susijusias paslaugas.

39. Elektros energijos paklausos telkimas (toliau – paklausos telkimas) – asmens veikla, apimanti jo paties ir (ar) grupės kitų vartotojų elektros energijos paklausos pokyčių ir (ar) elektros energijos pasiūlos (gamybos) derinimą, siekiant nesuvertotos arba pagamintos elektros energijos kiekį ir (ar) nesuvertotą arba patiektą galią parduoti, pirkti arba pateikti aukcionui viename ar daugiau elektros energijos rinkos segmentų.

40. Elektros energijos perdavimas (toliau – perdavimas) – elektros energijos persiuntimas šios energijos perdavimo tinklais, siekiant ją pristatyti elektros energijos vartotojams arba skirstomųjų tinklų operatoriams, išskyrus elektros energijos tiekimą.

41. Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius (toliau – perdavimo sistemos operatorius) – asmuo, nuosavybės teise, kaip nurodyta šio įstatymo 53 straipsnio 2 dalyje, ar kitais teisėtais pagrindais valdantis elektros energijos perdavimo tinklus, užtikrinantis šių

tinklų eksploatavimą, plėtrą, techninę priežiūrą ir jų ilgalaikį pralaidumą pagrįstiems elektros energijos perdavimo poreikiams tenkinti, taip pat atsakantis už Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimą su kitų valstybių elektros energetikos sistemomis, atliekantis balansavimą ir elektros energetikos sistemos dispečerinį valdymą ir turintis atitinkamą veiklos licenciją.

42. Elektros energijos persiuntimo paslauga (toliau – persiuntimo paslauga) – elektros energijos perdavimas ir (ar) skirstymas iki sutartyje nustatytos elektros tinklų nuosavybės ribos.

43. Elektros energijos perskirstymas (toliau – perskirstymas) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 26 punkte apibrėžtą sąvoką „perskirstymas“.

44. Elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis – sutartis, kurios pagrindu elektros energijos tiekėjas tiekia elektros energiją šios energijos vartotojui, išskyrus sutartis, susijusias su elektros energijos rinkos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis.

45. Elektros energijos rinka – santykių visuma, kuri apima prekybą elektros energija, elektros energijos gamybą, paklausos telkimą, energijos kaupimą ir (ar) kitą veiklą elektros energetikos sektoriuje ir kuri yra susijusi su prekybos pasiūlymų teikimu viename ar daugiau elektros energijos rinkos segmentų, tarp jų ir balansavimo paslaugų rinkoje.

46. Elektros energijos rinkos dalyvis (toliau – rinkos dalyvis) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 25 punkte apibrėžtą sąvoką „rinkos dalyvis“.

47. Elektros energijos rinkos išvestinė finansinė priemonė (toliau – išvestinė finansinė priemonė) – finansinė priemonė, nurodyta Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo 3 straipsnio 15 dalies 5, 6 ar 7 punkte ir susieta su elektros energija.

48. Elektros energijos rinkos segmentai – elektros energijos rinką sudarančios smulkesnės prekybos elektros energija ir (ar) paslaugomis elektros energetikos sektoriuje rinkos, įskaitant elektros biržą ir nebiržines rinkas, taip pat kitas rinkas, skirtas prekybai elektros energija, pajėgumais, papildomomis ir lankstumo paslaugomis visais laikotarpiais, tarp jų išankstinių sandorių, kitos paros ir einamosios paros rinkas.

49. Elektros energijos sąnaudos – visos elektros energijos sąnaudos, kurios patiriamos teikiant persiuntimo paslaugą perdavimo ir skirstomaisiais tinklais ir kurios apskaičiuojamos kaip skirtumas tarp visos perdavimo sistemos operatoriaus ar elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus gautos elektros energijos ir šios energijos vartotojų suvartotos ar kitiems elektros tinklų operatoriams persiūtos elektros energijos kiekio.

50. Elektros energijos skirstymas (toliau – skirstymas) – elektros energijos persiuntimas skirstomaisiais tinklais, išskyrus elektros energijos tiekimą.

51. Elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorius (toliau – skirstomųjų tinklų operatorius) – reikiama veiklos licenciją turintis asmuo, nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdantis elektros energijos skirstomuosius tinklus, esančius jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje, užtikrinantis skirstomųjų tinklų eksploatavimą, plėtrą ir techninę priežiūrą, atsakingas už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis šių tinklų sistemos pajėgumas pagrįstiems elektros energijos skirstymo poreikiams tenkinti, ir atsakantis už šios sistemos sujungimą su kitomis sistemomis.

52. Elektros energijos tiekėjas (toliau – tiekėjas) – visuomeninis ar nepriklausomas elektros energijos tiekėjas, turintis atitinkamai veiklos licenciją ar leidimą vykdyti šią veiklą.

53. Elektros energijos tiekimas (toliau – tiekimas) – elektros energijos pardavimas ir (ar) perpardavimas šios energijos vartotojui.

54. Elektros energijos vartotojas (toliau – vartotojas) – asmuo, kuris elektros energiją perka ir vartoja savo tiesioginiam elektros energijos poreikiui patenkinti.

55. Elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolai (toliau – ketinimų protokolai) – elektros tinklų operatoriaus ir gamintojo susitarimas, kuriuo gamintojas įsipareigoja per nustatytą laikotarpį parengti savo elektros įrenginius prijungti prie elektros tinklų, o elektros tinklų operatorius – per nustatytą laikotarpį prijungti gamintojo elektros įrenginius prie savo valdomų elektros tinklų.

56. Elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų taškas (toliau – prijungimo taškas) – elektros tinklų sąsajos vieta, kurioje elektros energijos gamybos įrenginys, jungiamoji elektros linija, elektros energijos skirstomieji tinklai, vartotojo objektas ar kitas elektros tinklų naudotojo įrenginys prijungiamas prie elektros energijos perdavimo tinklų, skirstomųjų tinklų ar kitų elektros tinklų sistemos, kaip nustatyta prijungimo prie elektros tinklų sutartyje. Elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų taškas nustatomas nuosavybės ribų akte ir, jeigu nenurodyta kitaip, sutampa su šiame akte nustatyta elektros tinklų operatoriaus ir jų naudotojo elektros tinklų nuosavybės riba.

57. Elektros tinklai – visuma tarpusavyje suderintu režimu veikiančių elektros įrenginių, skirtų elektros energijai perduoti ir (ar) skirstyti.

58. Elektros tinklo perkrova (toliau – perkrova) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 4 punkte apibrėžtą sąvoką „perkrova“.

59. Elektros tinklų naudotojas (toliau – tinklų naudotojas) – asmuo, kurio įrenginiai yra prijungti prie elektros energijos perdavimo ar skirstomųjų tinklų ir kuris naudojasi ar gali naudotis persiuntimo paslauga.

60. Elektros tinklų operatorius (toliau – tinklų operatorius) – perdavimo sistemos operatorius ir (ar) skirstomųjų tinklų operatorius.

61. Elektros tinklų priežiūros darbai (toliau – tinklų priežiūros darbai) – elektros tinklų įrenginių darbo stabilumą, saugumą, patikimumą ir kokybę užtikrinantys veiksmai.

62. Energijos kaupimas – elektros energijos galutinio naudojimo elektros energetikos sistemoje atidėjimas vėlesniam laikui, nei ji buvo pagaminta, arba elektros energijos pavertimas kitos formos energija ir tokios energijos laikymas, taip pat vėlesnis tokios energijos pavertimas elektros energija arba naudojimas kaip kito energijos nešiklio.

63. Energijos kaupimo įrenginys – elektros energetikos sistemos įrenginys, kuriame kaupiama energija (įskaitant elektros akumuliatorius, hidroakumuliacines elektrines, kondensatorius, suspausto oro ar vandenilio saugyklas).

64. Esami elektros energetikos sistemos pajėgumus užtikrinantys įrenginiai (toliau – esami pajėgumus užtikrinantys įrenginiai) – nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomi elektros energijos gamybos, energijos kaupimo įrenginiai ir (ar) paklausos telkėjo sutelkti įrenginiai, kurie yra pastatyti ar įrengti, rekonstruojami ar įrengiami iki kvalifikacinės atrankos pradžios ir kurie atitinka šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose elektros įrenginių įrengimą ir eksploatavimą, nustatytus reikalavimus ir naudojami veiklai, turint reikiamą leidimą ir (ar) atestatą.

65. Garantinis elektros energijos tiekėjas – skirstomųjų tinklų operatorius, atliekantis garantinį elektros energijos tiekimą vartotojams, kurių įrenginiai prijungti prie jo paties valdomų elektros tinklų, ir daugiau kaip 100 000 vartotojų aptarnaujantis skirstomųjų tinklų operatorius, atliekantis garantinį elektros energijos tiekimą vartotojams, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus valdomų elektros tinklų.

66. Horizontaliai integruota elektros energetikos įmonė (toliau – horizontaliai integruota įmonė) – įmonė ar įmonių grupė, kuri verčiasi bent viena iš šių veiklos rūšių – elektros energijos gamyba, perdavimu, skirstymu arba tiekimu – ir kita su elektros energetika nesusijusia veikla.

67. Integruota elektros energetikos įmonė (toliau – integruota įmonė) – vertikaliai ar horizontaliai integruota elektros energetikos įmonė.

68. Integruotieji elektros tinklo komponentai – į elektros energijos perdavimo arba skirstymo tinklus integruoti elektros įrenginiai ir (ar) jų technologiniai priklausiniai, įskaitant energijos kaupimo įrenginius, naudojami tik saugiam ir patikimam elektros energijos perdavimo arba skirstymo sistemos veikimui užtikrinti, o ne elektros energetikos sistemai balansuoti ar elektros tinklo perkrovai valdyti.

69. Išankstinis elektros energetikos sistemos pajėgumų aukcionas (toliau – išankstinis pajėgumų aukcionas) – perdavimo sistemos operatoriaus dėl kiekvienos valstybės narės jungiamosios elektros linijos (ar linijų), kuria (kuriomis) Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema yra sujungta su tos valstybės narės elektros energetikos sistema, organizuojamas pajėgumų aukcionas, kuris vyksta prieš pagrindinį ar papildomą pajėgumų aukcioną.

70. Išmanioji elektros energijos apskaitos sistema (toliau – išmanioji apskaitos sistema) – į elektros tinklą perduotos elektros energijos kiekį ir (ar) iš šio tinklo suvartotos elektros energijos kiekį matuojanti išmanioji energijos apskaitos sistema. Išmanusis elektros energijos apskaitos prietaisas yra sudedamoji išmaniosios elektros energijos apskaitos sistemos dalis.

71. Išmanusis elektros energijos apskaitos prietaisas (toliau – išmanusis apskaitos prietaisas) – elektros energijos apskaitos prietaisas, kurio veikimas grindžiamas elektroninėmis technologijomis ir kuris elektroniniu ryšiu gali sąveikauti su vartotojo sistemomis beveik tikroju laiku.

72. Įmonės kontrolė – teisės, susitarimai ar kitos priemonės, kurios kiekviena atskirai ar visos kartu, atsižvelgiant į atitinkamas faktines ir (ar) teises aplinkybes, suteikia galimybę daryti lemiamą įtaką įmonei, naudojantis:

- 1) nuosavybės teise arba teise naudotis visu asmens turtu ar jo dalimi;
- 2) įstatymų ir (ar) susitarimų pagrindu įgytomis teisėmis, turinčiomis lemiamą įtaką formuojant asmens organus, balsuojant arba priimant sprendimus.

73. Jungiamoji elektros linija (toliau – jungiamoji linija) – elektros energetikos sistemas jungiančių elektros įrenginių visuma.

74. Jungtinė sistema – kelios elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistemos, sujungtos viena ar daugiau jungiamųjų elektros linijų.

75. Kainų reguliavimo periodas – laikotarpis, kuriam nustatomos elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutinės ribos.

76. Kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių įrengimo projektas – visuma teisės aktų nustatytų dokumentų, kuriuose pateikiami šio įstatymo 75 straipsnio 2 dalyje nurodytų kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių ir jų įrengimo sprendiniai.

77. Kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių projektuotojas – Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės fizinis asmuo arba juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, turintis šio įstatymo nustatytą teisę projektuoti kilnojamuosius elektros energetikos objektus ir įrenginius, nurodytus šio įstatymo 75 straipsnio 2 dalyje.

78. Kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių įrengimo rangovas – Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės fizinis asmuo arba juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, turintis šio įstatymo nustatytą teisę įrengti kilnojamuosius elektros energetikos objektus ir įrenginius, nurodytus šio įstatymo 75 straipsnio 2 dalyje.

79. Kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių įrengimo užsakovas (toliau – užsakovas) – Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės, taip pat trečiosios šalies fizinis asmuo arba juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, užsakantis šio įstatymo

75 straipsnio 2 dalyje nurodytų kilnojamųjų elektros energetikos objektų ir įrenginių projektavimo ir (ar) įrengimo paslaugas.

80. Kintamosios elektros energijos kainos sutartis (toliau – kintamosios kainos sutartis) – elektros energijos tiekėjo ir vartotojo sudaroma elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartis, kurios kainodara atitinka kainos kitimą elektros energijos rinkoje, įskaitant kitos paros ir einamosios paros elektros energijos rinkas, tokiais intervalais, kurie yra ne retesni kaip atsiskaitymai rinkoje.

81. Kritinis elektros energetikos sistemos laikotarpis (toliau – kritinis sistemos laikotarpis) – valanda ar kelios iš eilės einančios valandos, kai perdavimo sistemos operatoriaus nustatyta prieinama galia Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje yra mažesnė, negu būtina užtikrinti elektros energijos gamybos ir vartojimo balansą, ir (ar) Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema dirba izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo režimu.

82. Kvalifikacinė atranka – procedūra, kuria perdavimo sistemos operatorius vertina asmenų, taip pat jų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomų ir (ar) sutelktų esamų ir (ar) planuojamų pajėgumus užtikrinančių įrenginių atitiktį nustatytiems reikalavimams.

83. Leistina naudoti galia – didžiausia galia, kuri nurodyta perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstomųjų tinklų operatoriaus ir vartotojo sudarytoje elektros įrenginių prijungimo sutartyje ir kurią vartotojas gali vartoti iš elektros tinklų bet kuriuo metu.

84. Lokalieji elektros tinklai – gamintojo ar vartotojo teritorijoje ir (ar) pastate esantys bei gamintojo ar vartotojo teisėtai valdomi žemos ir (ar) vidutinės įtampos elektros tinklai, transformatorių pastotės ir (ar) kiti elektros įrenginiai, naudojami persiunčiant elektros energiją prie jų prijungtiems vartotojų ir (ar) kitų asmenų objektams.

85. Nefinansinės korporacijos – sąvoka atitinka 2013 m. rugsėjo 24 d. Europos Centrinio Banko reglamento (EU) Nr. 1072/2013 dėl pinigų finansų įstaigų taikomų palūkanų normų statistikos 1 straipsnio 3 dalyje apibrėžtą sąvoką „ne finansų bendrovės“.

86. Nepriklausomas elektros energijos paklausos telkėjas (toliau – nepriklausomas paklausos telkėjas) – asmuo, kuris, turėdamas reikiamą leidimą, vykdo vartotojų elektros energijos paklausos telkimo veiklą ir nėra susijęs su savo aptarnaujamų vartotojų tiekėju. Laikoma, kad nepriklausomas paklausos telkėjas ir tiekėjas, kaip ūkio subjektai, yra susiję, jeigu vienas iš jų tiesiogiai arba netiesiogiai (per trečiuosius ūkio subjektus) turi daugiau kaip pusę kito ūkio subjekto akcijų, kitokių vertybinių popierių ar turto arba turi teises į daugiau kaip pusę balsų, arba turi teisę skirti daugiau kaip pusę priežiūros ar valdymo organų narių, arba turi ūkio subjekto valdymo teisę.

87. Nepriklausomas elektros energijos tiekėjas (toliau – nepriklausomas tiekėjas) – asmuo, rinkos sąlygomis tiekiantis elektros energiją ir turintis leidimą vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą.

88. Pagrindinis elektros energetikos sistemos pajėgumų aukcionas (toliau – pagrindinis pajėgumų aukcionas) – pajėgumų aukcionas, perdavimo sistemos operatoriaus baigiamas ne vėliau kaip likus 48 mėnesiams iki šių pajėgumų pateikimo laikotarpio pradžios.

89. Papildomas elektros energetikos sistemos pajėgumų aukcionas (toliau – papildomas pajėgumų aukcionas) – pajėgumų aukcionas, perdavimo sistemos operatoriaus baigiamas ne anksčiau kaip 13 mėnesių ir ne vėliau kaip 3 mėnesiai iki šių pajėgumų pateikimo laikotarpio pradžios.

90. Papildomos paslaugos – perdavimo sistemos operatoriaus iš rinkos dalyvių įsigijamos paslaugos, būtinos elektros tinklams eksploatuoti, įskaitant balansavimo paslaugas ir su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas, išskyrus perkrovos valdymo priemonės, apibrėžiamas Reglamente (ES) 2019/943.

91. Parodomasis projektas – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 24 punkte apibrėžtą sąvoką „parodomasis projektas“.

92. Paskirstytoji elektros energijos gamyba (toliau – paskirstytoji gamyba) – elektros energijos gamyba prie skirstomųjų tinklų prijungtuose elektros energijos gamybos įrenginiuose.

93. Paskirtasis elektros energijos rinkos operatorius (toliau – paskirtasis rinkos operatorius) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 8 punkte apibrėžtą sąvoką „paskirtasis elektros energijos rinkos operatorius“.

94. Pažeidžiamas elektros energijos vartotojas (toliau – pažeidžiamas vartotojas) – buitinis vartotojas, kuris pats ir (ar) su juo bendrai gyvenantys asmenys gauna ir (ar) turi teisę gauti piniginę socialinę paramą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą ir kuris šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę naudotis pažeidžiamiems vartotojams nustatytais papildomomis garantijomis.

95. Piliečių energetikos bendrija – šiame įstatyme nustatytus kriterijus atitinkantis juridinis asmuo:

1) kurio veikla yra pagrįsta savanorišku bei atviru dalininkų ar narių, atitinkančių šio įstatymo 22² straipsnio 2 dalyje nurodytus reikalavimus, dalyvavimu ir kurių tokie dalininkai ar nariai veiksmingai kontroliuoja;

2) kurio steigimo sutartyje ir (ar) įstatuose nustatytas pagrindinis tikslas – teikti aplinkos, ekonominę arba socialinę visuomeninę naudą savo dalininkams ar nariams ar tą naudą teikti vietose, kuriose jos vykdo veiklą, ir kurio pagrindinis tikslas nėra pelno siekimas;

3) kuris pagal steigimo sutartį ir (ar) įstatus gali vartoti (dalytis) elektros energiją ir vykdyti elektros energijos gamybos, įskaitant gamybą iš atsinaujinančių išteklių, tiekimo, paklausos telkimo, energijos kaupimo veiklą, teikti energijos vartojimo efektyvumo paslaugas ir (ar) elektromobilių įkrovimo paslaugas arba savo dalininkams ar nariams teikti kitas su veikla elektros energetikos sektoriuje susijusias paslaugas, išskyrus skirstymą.

96. Planuojami elektros energetikos sistemos pajėgumus užtikrinantys įrenginiai (toliau – planuojami pajėgumus užtikrinantys įrenginiai) – nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomi elektros energijos gamybos, energijos kaupimo įrenginiai ir (ar) paklausos telkėjo sutelkti įrenginiai, kuriuos iki pajėgumų pateikimo laikotarpio pradžios ketina rekonstruoti, naujai įrengti ar pastatyti šių pajėgumų aukciono dalyvis, iki kvalifikacinės atrankos pradžios dar neturintis reikiamų leidimų ir (ar) atestatų.

97. Pradinė elektros energijos paklausa – pagal patvirtintą metodiką įvertinamas įprastu elektros energijos vartojimo režimu vartotojo suvartojamas elektros energijos kiekis, kuris naudojamas skaičiuojant vartotojo elektros energijos paklausos pokytį.

98. Prievolių įvykdymo užtikrinimas – finansinė garantija ar finansinis laidavimas, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos finansų įstatų įstatyme.

99. Reguluojamasis trečiųjų asmenų dalyvavimas – procesas, kai tretieji asmenys naudojami elektros energijos perdavimo ar skirstomaisiais tinklais elektros energijai persiūsti teisės aktų nustatyta tvarka paskelbtomis sąlygomis.

100. Skirstomi elektros energetikos sistemos pajėgumai (toliau – skirstomi pajėgumai) – pajėgumų aukcione planuojami paskirstyti pajėgumai.

101. Su dažnio reguliavimu nesusijusios papildomos paslaugos – perdavimo sistemos operatoriaus išigijamos paslaugos, kuriomis jis naudojami nuostoviosios būsenos įtampai reguliuoti, greitam reaktyviosios srovės tiekimui, vietos tinklo stabilumo inercijai, trumpojo jungimo srovei, paleidimo po totalios elektros energetikos sistemos avarijos galimybei ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo galimybei užtikrinti.

102. Tiesioginė elektros linija (toliau – tiesioginė linija) – elektros linija, jungianti elektros energijos gamybos ir vartojimo vietas, neprijungtas prie elektros energijos perdavimo ar skirstomųjų tinklų, arba elektros linija, jungianti gamintojo ir jo padalinių bei patronuojamųjų įmonių ar vartotojų, kurių elektros įrenginiai yra prijungti prie gamintojo lokaliųjų elektros tinklų, objektus, arba elektros linija, jungianti gamintojo, elektros energiją gaminančio iš atsinaujinančių išteklių, ir vartotojo objektus, kai elektros energijos gamybos vieta yra neprijungta prie elektros energijos perdavimo ar skirstomųjų tinklų, o vartojimo vieta – prijungta prie elektros energijos perdavimo ar skirstomųjų tinklų.

103. Totali elektros energetikos sistemos avarija – elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir vartojimo proceso nutrūkimas nustojus veikti visai elektros energetikos sistemai.

104. Tretieji asmenys – elektros tinklų naudotojai ir rinkos dalyviai, kurie šiame įstatyme nustatyta tvarka įgyja teisę pasinaudoti elektros energijos perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais elektros energijai persiųsti.

105. Už balansą elektros energijos rinkoje atsakinga šalis (toliau – už balansą atsakinga šalis) – sąvoka atitinka Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 14 punkte apibrėžtą sąvoką „už balansą atsakinga šalis“.

106. Vartotojo elektros energijos paklausos pokytis (toliau – vartotojo paklausos pokytis) – vartotojo įprasto elektros energijos vartojimo režimo pasikeitimas, kai vartotojas suvartoja mažiau ar daugiau negu įprasta elektros energijos ir (ar) galios, reaguodamas į rinkos veiksnius, įskaitant pagal laiką kintančias elektros energijos kainas ar tinklų operatoriaus mokamas sumas, arba priimdamas individualiai ar per paklausos telkėją elektros energijos rinkoje pateiktą pasiūlymą už tam tikrą atlygį sumažinti arba padidinti savo elektros energijos vartojimą. Vartotojo elektros energijos paklausos pokytis išreiškiamas elektros energijos kiekiu ir (ar) galia.

107. Vartotojo objektas – vartotojo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomas objektas (įrenginys, statinys ar kita), kuriame vartojama elektros energija.

108. Vertikaliai integruota elektros energetikos įmonė (toliau – vertikaliai integruota įmonė) – įmonė ar įmonių grupė, kai jos verčiasi bent viena perdavimo ar skirstymo veikla ir tiekimo ar gamybos veikla ir kai tas pats asmuo ar asmenys turi teisę tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti perdavimo ar skirstymo veikla ir bent viena tiekimo ar gamybos veikla besiverčiančias įmones arba būti jų tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas. Įmonės kontrolė čia suprantama taip, kaip apibrėžta šiame įstatyme.

109. Viešieji interesai elektros energetikos sektoriuje – veikla ar neveikimas elektros energetikos sektoriuje, tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su valstybės energetiniu ir (ar) visuomenės saugumu, elektros energetikos sistemos darbo saugumu ir patikimumu, elektros energetikos sektoriaus neigiamo poveikio aplinkai mažinimu, energijos išteklių diversifikavimu ir kitais šiame įstatyme numatytais darnios elektros energetikos sektoriaus plėtros tikslais.

110. Visuomeninis elektros energijos tiekėjas (toliau – visuomeninis tiekėjas) – asmuo, įpareigotas tiekti elektros energiją jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esantiems šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytiems vartotojams.

111. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatyme, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme, Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių konsoliduotos finansinės atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, Lietuvos Respublikos metrologijos įstatyme, Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatyme, Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme, Reglamente (ES) 2019/943 ir šio reglamento VII skyriuje nurodytų sričių tinklo kodeksuose ir gairėse (toliau – tinklo kodeksai ir gairės).“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 5 straipsnio 1 dalį.

~~1. Elektros energetikos politikos kryptis nustato Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas), tvirtindamas Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją ir priimdamas įstatymus:~~

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 6 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

~~1) teikia Seimui tvirtinti Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją;~~

2. Papildyti 6 straipsnio 2 dalį nauju 3 punktu:

„3) nustato piliečių energetikos bendrijos statuso suteikimo ir panaikinimo tvarką;“.

3. Papildyti 6 straipsnio 2 dalį 4 punktu:

„4) Tarybos teikimu nustato Reglamento (ES) 2019/943 25 straipsnyje nurodytą patikimumo standartą;“.

4. Buvusį 6 straipsnio 2 dalies 3 punktą laikyti 5 punktu.

5 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 7 straipsnio 4 punktą.

~~4) tvirtina išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus;~~

2. Pakeisti 7 straipsnio 12 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„12) tvirtina Prekybos elektros energija~~ **Elektros energijos rinkos** taisykles;“.

3. Papildyti 7 straipsnį nauju 19 punktu:

„19) vadovaudamasi Reglamento (ES) 2019/943 20 straipsnio nuostatomis, parengia ir tvirtina Lietuvos elektros rinkos plėtros ir įgyvendinimo planą;“.

4. Buvusį 7 straipsnio 19 punktą laikyti 20 punktu.

6 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„4) tvirtina elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutinių ribų, ir garantinio tiekimo pažeidžiamiems vartotojams paslaugos kainos;~~ **ir papildomų paslaugų įsigijimo dedamosios prie perdavimo paslaugos kainos** skaičiavimo metodikas, nustato valstybės reguliuojamų paslaugų ir elektros energijos kainų viršutinės ribas, ~~ir garantinio tiekimo pažeidžiamiems vartotojams paslaugos kainą~~ **ir papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos;**“.

2. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 13 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„13) tvirtina Naudojimosi jungiamųjų linijų paslaugomis kainų skaičiavimo metodiką, perdavimo sistemos operatoriaus pateiktas perdavimo tinklų ir jungiamųjų linijų valdymą, jų pralaidumo nustatymą, paskirstymą ir perkrovų valdymą reglamentuojančias taisykles;“.~~

3. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 14 punktą ir jį išdėstyti taip:

„14) nustato prekybos elektros energija tvirtina Elektros energijos rinkos priežiūros tvarką tvarkos aprašą;“.

4. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 20 punktą ir jį išdėstyti taip:

„20) derina tinklų operatorių apskaičiuotus šių operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, išankstinių prijungimo sąlygų, prijungimo paslaugos sutarčių, kai jose nurodomos prijungimo sąlygos, parengimo, elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainius, kurie nustatomi pagal tinklų operatorių parengtą, su Taryba suderintą ir tinklų operatorių patvirtintą šių įkainių apskaičiavimo metodiką;“.

5. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 28 punktą ir jį išdėstyti taip:

„28) atlieka pajėgumų aukcionų vertinimą ir skelbia išvadą apie įvykusio pajėgumų aukciono procedūrų atitiktį teisės aktų reikalavimams ir aukciono metu paskirstytų pajėgumų įtaką atskirai elektros energijos pajėgumų užtikrinimo mechanizmo dedamajai prie perdavimo paslaugos kainos, įvertintai pagal pajėgumų aukciono rezultatus;“.

6. Pripažinti netekusiu galios 9 straipsnio 3 dalies 30 punktą.

~~30) vykdo pajėgumų aukcionų stebėseną ir atlieka jų vertinimą;~~

7. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį nauju 36 punktu:

„36) nustato pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos rengimo sąlygas ir tvirtina tinklų operatorių parengtus pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašus;“.

8. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 37 punktu:

„37) nustato skirstomųjų tinklų operatoriaus Tarybai teikiamos informacijos apie aktyviuosius vartotojus apimtį ir šios informacijos teikimo tvarką;“.

9. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 38 punktu:

„38) tvirtina skirstomųjų tinklų operatoriaus parengtą Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą;“.

10. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 39 punktu:

„39) tvirtina išmaniųjų apskaitos sistemų ilgalaikių sąnaudų ir numatomos naudos rinkai ir atskiriems vartotojams ekonominio vertinimo rezultatus;“.

11. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 40 punktu:

„40) suteikia leidimą perdavimo sistemos operatoriui ir skirstomųjų tinklų operatoriui turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginius šio įstatymo 48³ ir 48⁴ straipsniuose nustatyta tvarka;“.

12. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 41 punktu:

„41) rengia ir tvirtina tinklų operatoriams privalomas šio įstatymo 48³ straipsnio 3 dalyje ir (ar) 48⁴ straipsnio 3 dalyje numatytų konkursų sąlygų ir tvarkos gaires;“.

13. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 42 punktu:

„42) tvirtina perdavimo sistemos operatoriaus parengtą Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašą, nustatantį perdavimo tinklams eksploatuoti būtinų su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų specifikacijas ir reglamentuojantį šių paslaugų įsigijimą ir naudojimą;“.

14. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 43 punktu:

„43) prižiūri, ar tinkamai panaudojamos investicijos pagal perdavimo sistemos operatoriaus 10 metų perdavimo tinklų plėtros planą, ir įvertinusi, ar toks investicijų panaudojimas yra suderinamas su neprivalomu dešimties metų visos Sąjungos tinklo plėtros planu, nurodytu Reglamento (ES) 2019/943 30 straipsnio 1 dalies b punkte ir 48 straipsnyje

(toliau – Europos Sąjungos tinklo plėtros planas), šio įvertinimo rezultatus skelbia metinėje ataskaitoje Europos Komisijai, teikiamoje pagal Energetikos įstatymo 8 straipsnio 15 dalį;“.

15. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 44 punktu:

„44) atlieka elektros energijos rinkos ir atskirų jos segmentų veikimo tyrimus ir nustato įpareigojimus didelę įtaką rinkoje turintiems asmenims;“.

16. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 45 punktu:

„45) tvirtina perdavimo sistemos operatoriaus parengtas balansavimo paslaugų teikimo sutarties (balansavimo paslaugų teikėjams taikomų nuostatų ir sąlygų) ir atsiskaitymo už disbalansą sutarties (už balansą atsakingoms šalims taikomų nuostatų ir sąlygų) standartines sąlygas, atitinkančias šiame įstatyme ir Reglamente (ES) 2017/2195 nustatytus reikalavimus;“.

17. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 46 punktu:

„46) tvirtina perdavimo sistemos operatoriaus ir paskirtojo rinkos operatoriaus parengtas Reglamento (ES) 2015/1222 9 straipsnyje nurodytas sąlygas, metodikas ir (ar) kitus teisės aktus (dokumentus);“.

18. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 47 punktu:

„47) tvirtina perdavimo sistemos operatoriaus parengtas sąlygas, metodikas ir (ar) kitus teisės aktus (dokumentus), kurių reikalaujama pagal Reglamentą (ES) 2016/631, Reglamentą (ES) 2016/1388, Reglamentą (ES) 2016/1447, Reglamentą (ES) 2016/1719, Reglamentą (ES) 2017/1485, Reglamentą (ES) 2017/2195 ir Reglamentą (ES) 2017/2196;“.

19. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 48 punktu:

„48) tvirtina perdavimo sistemos operatoriaus parengtą metodiką dėl jungiamųjų linijų su trečiosiomis šalimis pralaidumo skaičiavimo, paskirstymo ir (ar) papildomų paslaugų teikimo, kai šių santykių nereglementuoja Reglamentas (ES) 2019/943 ir (ar) tinklo kodeksai ir gairės;“.

20. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 49 punktu:

„49) skiria ir atšaukia paskirtąjį rinkos operatorių Reglamente (ES) 2015/1222 nustatyta tvarka ir sąlygomis;“.

21. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 50 punktu:

„50) tvirtina ir viešai skelbia perdavimo sistemos operatoriaus vadovaujantis Reglamentu (ES) 2019/943 apskaičiuotą bendrą Lietuvos prekybos zonoje taikomą prarastos apkrovos vertę, kurios pagrindu suskaičiuoja ir pateikia Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai šio reglamento 25 straipsnyje nustatytą patikimumo standartą;“.

22. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį 51 punktu:

„51) atlieka elektros energijos rinkos ir (ar) atskirų jos segmentų stebėseną pagal Reglamentą (ES) Nr. 1227/2011;“.

23. Buvusį 9 straipsnio 3 dalies 36 punktą laikyti 52 punktu ir jį išdėstyti taip:

„52) šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų bei tiesiogiai taikomų Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių šio įstatymo reguliavimo dalyką, pagrindu priima teisės aktus, atlieka kitas Lietuvos Respublikos įstatymų, tiesiogiai taikomu Europos Sąjungos teisės aktu ir ratifikuota Lietuvos Respublikos tarptautine sutartimi pavestas funkcijas.“

24. Pakeisti 9 straipsnio 4 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) kaip laikomasi ~~perdavimo tinklų ir jungiamųjų linijų valdymo, jų pralaidumo nustatymo, paskirstymo ir perkrovų valdymo taisyklių~~ **perdavimo sistemos operatoriaus ir paskirtojo rinkos operatoriaus parengtų ir Tarybos patvirtintų sąlygų, metodikų ir (ar) kitų teisės aktų (dokumentų), kurių reikalaujama pagal šį įstatymą ir (ar) Europos Sąjungos reglamentus.** Taryba turi teisę teikti privalomus nurodymus perdavimo sistemos operatoriumi ir paskirtajam rinkos operatoriumi, veikiantiems pagal kompetenciją, dėl šių ~~taisyklių~~ **sąlygų, metodikų ir (ar) kitų teisės aktų (dokumentų) koregavimo ar keitimo vadovaudamasi taikomų Europos Sąjungos reglamentų reikalavimais;**“.

25. Pakeisti 9 straipsnio 4 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) kaip laikomasi elektros energijos persiuntimo patikimumo ir **tinklo saugumo reikalavimų, kaip šių reikalavimų buvo laikomasi pastaruosius 5 metus ir kaip laikomasi paslaugų kokybės reikalavimų**;“.

26. Pakeisti 9 straipsnio 4 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) kad tinklų operatoriai savo interneto svetainėse skelbtų ~~atitinkamą informaciją, susijusią su jungiamosiomis linijomis, sistemos naudojimu ir pajėgumų paskirstymu suinteresuotiems asmenims su jų eksploatuojamos sistemos veikla ir naudojimu susijusią informaciją, kurią privaloma viešai skelbti laikantis įstatymuose, Europos Sąjungos reglamentuose ir (ar) kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų~~;“.

27. Pakeisti 9 straipsnio 4 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) kad būtų veiksmingai atskirtos veiklos rūšys elektros energetikos sektoriuje, užtikrinant būtų užtikrintas elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklos ~~nepriklausomumą~~ **nepriklausomumas** nuo gamybos ir tiekimo veiklos interesų, **taip kaip nustatyta šiame įstatyme, ir siekiant išvengti išvengta** šių veiklos rūšių **arba kitos su elektros energija susijusios ar nesusijusios veiklos** kryžminio subsidijavimo;“.

28. Pakeisti 9 straipsnio 4 dalies 9 punktą ir jį išdėstyti taip:

„9) kaip laikomasi ~~Prekybos elektros energija~~ **Elektros energijos rinkos** taisyklių;“.

29. Papildyti 9 straipsnio 4 dalį nauju 11 punktu:

„11) kaip tinklų operatoriai ir kiti rinkos dalyviai vykdo šiame įstatyme, Reglamente (ES) 2019/943, tinklo kodeksuose ir gairėse, kituose Europos Sąjungos reglamentuose ir (ar) kituose teisės aktuose, taip pat Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros, veikiančios pagal Reglamentą (ES) 2019/942 (toliau – Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra), privalomuose sprendimuose nustatytas pareigas;“.

30. Papildyti 9 straipsnio 4 dalį 12 punktu:

„12) pagal savo kompetenciją tinklo kodeksų ir gairių įgyvendinimą taikant nacionalines priemones arba, kai to reikia, koordinuotas regionines ir (ar) Europos Sąjungos lygmens priemones;“.

31. Papildyti 9 straipsnio 4 dalį 13 punktu:

„13) kaip užtikrinamos aktyviųjų vartotojų ir piliečių energetikos bendrijų teisės ir teisėti interesai, įskaitant nepagrįstų kliūčių ir apribojimų jų veiklai ir veiklos plėtrai šalinimą;“.

32. Papildyti 9 straipsnio 4 dalį 14 punktu:

„14) ne rečiau kaip kartą per metus savo interneto svetainėje skelbia rekomendacijas dėl asmenų, veikiančių elektros energijos rinkoje ar atskiruose jos segmentuose, taikomų parduodamos elektros energijos ir (ar) teikiamų paslaugų nereguliuojamų kainų atitikties šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams ir teikia jas Konkurencijos tarybai.“

33. Buvusį 9 straipsnio 4 dalies 11 punktą laikyti 15 punktu.

7 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 12 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„12 straipsnis. Elektros energetikos sektoriaus sandara

Elektros energetikos sektorių sudaro ~~elektros energijos vartotojai, gamintojai, nepriklausomi ir visuomeniniai tiekėjai, nepriklausomi paklausos telkėjai, perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai ir elektros biržos operatorius~~ **rinkos dalyviai, tinklų operatoriai, tinklų naudotojai, vartotojai ir paskirtasis rinkos operatorius, veikiantys šiame įstatyme, Reglamente (ES) 2019/943, Elektros energijos rinkos taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis, taip pat jų tarpusavio santykiai ir santykiai su elektros energetikos sektoriaus veiklos valdymo srities institucijomis**.“

8 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 6 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) neribotą kartų skaičių valstybės, ~~trečiųjų~~ **kitų** asmenų veiksmų **ir (ar) neveikimo** ar nenugalimos jėgos aplinkybių buvimo laikotarpiui, jeigu asmuo, kreipdamasis dėl leidimo galiojimo termino pratęsimo, pateikia įrodymus, kad atlikti suplanuotus darbus vėluojama dėl valstybės, ~~trečiųjų~~ **kitų** asmenų veiksmų **ir (ar) neveikimo** ar nenugalimos jėgos aplinkybių;“.

2. Pakeisti 16 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Leidimas gaminti elektros energiją nereikalingas, jeigu asmuo numato gaminti elektros energiją ne didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos įrenginiuose tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, nepatiekiant elektros energijos į elektros tinklus, taip pat jeigu asmuo ~~atitinka šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies nuostatas yra gaminantis vartotojas~~ ir numato gaminti elektros energiją ne didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginiuose.“

3. Pakeisti 16 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, jeigu asmuo numato statyti ar įrengti elektros energijos gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, nepatiekiant elektros energijos į elektros tinklus, taip pat jeigu asmuo ~~atitinka šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies nuostatas yra gaminantis vartotojas~~ arba siekia tapti gaminančiu vartotoju ir numato statyti ar įrengti elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW. Asmuo, numatantis statyti ar įrengti ne didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos įrenginius ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, nepatiekiant elektros energijos į elektros tinklus, taip pat ~~asmuo, atitinkantis šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies nuostatas gaminantis vartotojas~~ arba **asmuo**, siekiantis tapti gaminančiu vartotoju ir numatantis statyti ar įrengti ne didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius, Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka apie tai privalo informuoti tinklų operatorių.“

4. Papildyti 16 straipsnį 21¹ dalimi:

„21¹. Aktyviesiems vartotojams, elektros energiją gaminantiems iš atsinaujinančių išteklių, leidimas vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą nereikalingas. Aktyviesiems vartotojams, sudarantiems sutartis, kaip nustatyta 2014 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 1348/2014 dėl duomenų teikimo, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo 8 straipsnio 2 ir 6 dalys (toliau – Reglamentas (ES) 1348/2014), 4 straipsnio 1 dalies b punkte, dėl elektros energijos, kurią pagamino atskiras ne didesnio kaip 10 MW pajėgumo gamybos vienetas arba ne didesnio kaip 10 MW bendro pajėgumo gamybos vienetai, fizinio tiekimo ir norintiems parduoti elektros energiją vartotojams, nepriskirtiems aktyviajam vartotojui, kurį sudaro grupė vartotojų, leidimas vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą nereikalingas.“

5. Papildyti 16 straipsnį 21² dalimi:

„21². Piliečių energetikos bendrijoms, norinčioms parduoti elektros energiją savo dalininkams ar nariams, taip pat piliečių energetikos bendrijoms, elektros energiją gaminančioms iš atsinaujinančių išteklių, leidimas vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą nereikalingas. Piliečių energetikos bendrijoms, sudarančioms sutartis, kaip nustatyta Reglamento (ES) 1348/2014 4 straipsnio 1 dalies b punkte, dėl elektros energijos, kurią pagamino atskiras ne didesnio kaip 10 MW pajėgumo gamybos vienetas arba ne didesnio kaip 10 MW bendro pajėgumo gamybos vienetai, fizinio tiekimo ir norinčioms parduoti elektros energiją vartotojams, kurie nėra tos piliečių energetikos bendrijos dalininkai ar nariai, leidimas vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą nereikalingas.“

9 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta sąlyga dėl licencijos ar leidimo išdavimo termino netaikoma, kai vyksta teisiniai ginčai su ~~trečiaisiais~~ **kitais** asmenimis dėl licencijuojamos ar leidimais reguliuojamos veiklos sąlygų (teritorijos) ir kai yra prašoma išduoti perdavimo, skirstymo ar visuomeninio tiekimo veiklos licenciją teritorijoje, kurioje jau yra išduota perdavimo, skirstymo ar visuomeninio tiekimo veiklos licencija, ar dėl kitų priežasčių, pateisinamų svarbiais visuomenės interesais, ir pareiškėjas apie tai yra informuotas Licencijavimo taisyklėse ar Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka. Šiuo atveju licencija ar leidimas išduodami arba rašytinis motyvuotas atsisakymas pareiškėjui išduoti licenciją ar leidimą pateikiamas ne vėliau kaip per 30 dienų, pasibaigus atitinkamo teismo ginčo nagrinėjimui ar nelikus kitų priežasčių, pateisinamų svarbiais visuomenės interesais, dėl kurių buvo atidėtas sprendimo dėl licencijos ar leidimo išdavimo priėmimas.“

10 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. ~~Tinklų operatorius, įvertindamas elektros energetikos sistemos adekvatumą, elektros energijos tiekimo saugumą ir patikimumą, kokybę, efektyvumą, vartojimo, vadybos ir aplinkos apsaugos reikalavimus, nurodytus Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, gerindamas naudojimosi sistema sąlygas, planuoja ilgalaikę elektros energetikos sistemos plėtrą, derindamas ją su Energetikos ministerija, Taryba ir kitais tinklų operatoriais~~ **Perdavimo sistemos operatorius, atsižvelgdamas į Nacionaliniame pažangos plane ir kituose strateginio lygmens planavimo dokumentuose nustatytus energetikos politikos strateginius tikslus ir (ar) pažangos uždavinius ir (ar) Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane, pateiktame pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (toliau – Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas), numatytas įgyvendinimo priemonės ir įvertindamas elektros energetikos sistemos adekvatumą, poreikį užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą ir patikimumą, taip pat elektros energijos tiekimo vartotojams kokybę, vartojimo efektyvumą, vadybos ir aplinkos apsaugos reikalavimus, siekdamas gerinti naudojimosi elektros energetikos sistema sąlygas, planuoja ilgalaikę elektros energetikos sistemos plėtrą ir veiksmingas priemones, skirtas elektros energetikos sistemos pajėgumų pakankamumui ir elektros energijos tiekimo vartotojams saugumui užtikrinti, derindamas juos su Vyriausybės įgaliota institucija, Taryba ir skirstomųjų tinklų operatoriais. Ilgalaikės elektros energetikos sistemos plėtros planavimas turi būti pagrįstas moksliniu, technologiniu ir ekonominiu įvertinimu. Tinklų operatoriai privalo bendradarbiauti, siekdami užtikrinti perdavimo ir skirstomųjų tinklų optimalią plėtrą. Tinklų operatoriai bendradarbiauja tarpusavyje** **Reglamento (ES) Nr. 2019/943 57 straipsnyje nustatytais tikslais, apimtimi ir tvarka.**“

2. Pakeisti 18 straipsnio 1¹ dalį ir ją išdėstyti taip:

„1¹. ~~Planuojant~~ **Planuodamas** ilgalaikę elektros energetikos sistemos plėtrą, perdavimo sistemos operatorius įvertina pajėgumų poreikį, leidžiantį užtikrinti **vadovaujantis Reglamento (ES) 2019/943 25 straipsnio nuostatomis Tarybos teikimu Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą kaip patikimumo standartas** tikėtiną ne didesnę kaip 8 valandų apkrovos praradimo trukmę per kiekvienus kalendorinius metus.“

3. Pripažinti netekusia galios 18 straipsnio 3 dalį.

~~3. Jeigu nėra norinčiųjų įrengti naujus gamybos pajėgumų įrenginius šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka, Vyriausybės įgaliota institucija skelbia konkursą (aukcioną) įrengti~~

~~naujus gamybos pajėgumus ir (ar) elektros energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo priemones ir yra atsakinga už konkurso organizavimą bei nediskriminacinių sąlygų konkurso dalyviams nustatymą. Konkurso (aukciono) procedūros gali būti taikomos tik tuo atveju, kai remiantis leidimų išdavimo tvarka, kaip nurodyta šio įstatymo 16 straipsnyje, statytinų gamybos pajėgumų ar energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo priemonių, kurių reikia imtis, nepakanka tiekimo saugumui užtikrinti.~~

11 straipsnis. Įstatymo papildymas 18¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 18¹ straipsniu:

„18¹ straipsnis. Parodomieji projektai elektros energetikos sektoriuje

1. Elektros energetikos sektoriuje įgyvendinamas projektas Tarybos sprendimu gali būti pripažintas parodomuoju projektu. Projekto pripažinimui parodomuoju projektu ir jo vykdymui *mutatis mutandis* taikomi Energetikos įstatyme ir Tarybos nustatyti reikalavimai dėl prašymų leisti veikti bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje pateikimo ir nagrinėjimo bei veiklos bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje vykdymo, laikantis šiame straipsnyje numatytų specialiųjų reikalavimų parodomiesiems projektams elektros energetikos sektoriuje.

2. Dėl projekto pripažinimo parodomuoju projektu į Tarybą kreipiasi projektą įgyvendinantis asmuo ar jo įgaliotas atstovas ir pateikia šią informaciją ir duomenis apie įgyvendinamą projektą:

1) paaiškinimą apie projektu demonstruojamą technologiją, jos naujumą Europos Sąjungos mastu ir pritaikymo galimybes;

2) atliktą projekto galimybių studiją, techninę analizę ar kitokio pobūdžio ekspertinio lygmens vertinimą, kurį atlikus buvo nuspręsta įgyvendinti projektą;

3) projekto tikslus, taikymo apimtį ir numatomą įgyvendinimo trukmę, kuri yra būtina parodomąjo projekto tikslams pasiekti.

3. Sprendimą dėl projekto pripažinimo parodomuoju projektu Taryba priima įvertinusi šio straipsnio 2 dalies pagrindu gautą informaciją, atsižvelgdama į šiuos reikalavimus:

1) parodomuoju projektu turi būti demonstruojama technologija, kuri yra pirma tokios rūšies technologija Europos Sąjungoje ir yra naujovė, gerokai lenkianti naudojamą technologijas;

2) parodomasis projektas turi skatinti naudoti tvarius, patikimus ir mažai šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetančius energijos šaltinius, technologijas ar sistemas;

3) parodomasis projektas turi būti plėtojamas ir jo rezultatai naudojami visuomenės naudai.

4. Taryba, prieš priimdama sprendimą dėl projekto pripažinimo parodomuoju projektu, turi teisę konsultuotis su kitomis Lietuvos Respublikos institucijomis, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, kitų valstybių narių nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir (ar) rinkos dalyviais.

5. Parodomiesiems projektams taikomos šiame įstatyme ir kituose įstatymuose numatytos skatinimo priemonės. Skatinimo priemonės parodomajam projektui taikomos projekto vykdymo laikotarpiu, kurį Taryba pripažino kaip reikalingą parodomąjo projekto tikslams pasiekti, tačiau ne ilgiau kaip 5 metus.“

12 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 19 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„19 straipsnis. Patikimumo stebėseną

4. Taryba stebi ir vertina perdavimo ir skirstomųjų tinklų patikimumą. Patikimumo stebėsenos rezultatai apibendrinami Tarybos interneto svetainėje skelbiamose patikimumo

stebėsenos metinėse ataskaitose, kurios ne vėliau kaip liepos 31 dieną teikiamos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai. Šiose ataskaitose pateikiami šie duomenys:

- 1) elektros energijos poreikio ir tiekimo (faktinio suvartojimo) balansas valstybės elektros energetikos sistemos mastu;
 - 2) numatomo elektros energijos poreikio lygis ateityje ir tiekimo galimybės;
 - 3) elektros energijos gamybos pajėgumų plėtra;
 - 4) priemonės elektros energijos poreikiui piko metu tenkinti ir ~~sistemos~~ balansavimo ir reguliavimo priemonės;
 - 5) elektros energetikos sistemos priežiūros lygis ir kokybė.
2. Taryba kiekvienais metais, ne vėliau kaip liepos 31 dieną, perduoda metines ataskaitas Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai ir Europos Komisijai.“

13 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamintojai, prijungiant jų įrenginius prie perdavimo ir (ar) skirstomųjų tinklų ir juos eksploatuodami, turi laikytis ~~elektros tinklų naudojimo taisyklių~~ **Europos Sąjungos reglamentų, reglamentuojančių elektros energijos gamybos įrenginių prijungimą prie elektros tinklų ir naudojimąsi elektros tinklais, ir jų įgyvendinamųjų teisės aktų** reikalavimų bei perdavimo ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriaus nustatytų techninių sąlygų. Naujų elektros energetikos objektų, skirtų elektros energijai gaminti, projektavimo ir statybos reikalavimus nustato šis įstatymas, Statybos įstatymas, Energetikos įstatymas ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas.“

14 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamintojų elektros įrenginiai prijungiami prie elektros tinklų šiame įstatyme, **Europos Sąjungos reglamentuose, reglamentuojančiuose elektros gamybos įrenginių prijungimą prie elektros tinklų ir naudojimąsi elektros tinklais,** ir ~~jė jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose~~ nustatyta tvarka ir sąlygomis. ~~Gamintojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarką ir sąlygas nustato Energetikos ministerija.~~“

2. Papildyti 22 straipsnį 3¹ dalimi:

„3¹. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyti reikalavimai nedraudžia tinklų operatoriui riboti elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba pasiūlyti prijungimo, kuriam taikomi Tarybos patvirtinti eksploatavimo apribojimai, galimybių, kaip nustatyta šio įstatymo 31 straipsnio 2 dalyje arba 39 straipsnio 2 dalyje. Jeigu elektros energijos gamybos įrenginio savininkas padengia išlaidas, susijusias su neriboto prijungimo užtikrinimu, prijungimo pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai netaikomi.“

3. Pakeisti 22 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Gamintojas, gavęs išankstines prijungimo sąlygas, parengia ir pateikia elektros tinklų operatoriui prašymą pasirašyti ketinimų protokolą. Ši nuostata netaikoma gaminantiems vartotojams, gamintojams, planuojantiems gaminti elektros energiją savo reikmėms ir ūkio poreikiams ir planuojantiems į elektros tinklus patiekti elektros energiją, likusią nuo savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvartotos elektros energijos, kai elektrinės įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 500 kW ir ne didesnė negu gamintojo objektui suteikta ~~leistinė~~ **leistina** naudoti galia ir kai šie gamintojai neketina dalyvauti skatinimo kvotų paskirstymo aukcione, gamintojams, planuojantiems gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams **ar pagamintą elektros energiją persiųsti tiesiogine linija prijungtiems vartotojo objektams šio įstatymo 70 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju,** nepatiekiant elektros energijos į elektros tinklus ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrijoms, neketinančioms dalyvauti skatinimo kvotų paskirstymo aukcione.“

4. Pakeisti 22 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Šio straipsnio 9 dalies 2 punkte nurodytas terminas pratęsiamas dėl šioje dalyje nurodytų priežasčių, tačiau laikotarpis, kuriam pratęsiamas nurodytas terminas, neturi viršyti leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galiojimo termino:

- 1) dėl valstybės ~~veiksmų, trečiųjų~~ kitų asmenų veiksmų ir (ar) neveikimo ar esant nenugalimos jėgos aplinkybėms šio straipsnio 8 dalyje nurodyto asmens prašymu;
- 2) šio straipsnio 8 dalyje nurodyto asmens prašymu;
- 3) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje ir kitais teisės aktuose nustatytais atvejais.“

15 straipsnis. Įstatymo papildymas 22¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 22¹ straipsniu:

„22¹ straipsnis. Aktyvieji vartotojai

1. Vartotojai turi teisę veikti elektros energetikos sektoriuje kaip aktyvieji vartotojai tiesiogiai arba per paklauso telkėjus.

2. Aktyvieji vartotojai turi teisę:

- 1) parduoti pačių pasigaminatą elektros energiją;
- 2) dalyvauti teikiant lankstumo paslaugas ir (ar) diegiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;
- 3) perleisti jų veiklai reikalingų elektros įrenginių valdymą, įskaitant įrengimą, eksploatavimą, duomenų tvarkymą ir techninę priežiūrą, kitam asmeniui, kuris nėra laikomas aktyviuoju vartotoju.

3. Vartotojas ar vartotojų grupė, siekiantys veikti kaip aktyvusis vartotojas ir vykdyti šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytas veiklas, privalo laikytis Energetikos įstatymo 20 straipsnio 3 dalies reikalavimų ir šio įstatymo 16 straipsnio nuostatų dėl atitinkamos veiklos vykdymo sąlygų.

4. Pradėdamas veiklą kaip rinkos dalyvis aktyvusis vartotojas elektroninių ryšių priemonėmis informuoja skirstomųjų tinklų operatorių apie savo veiklą ir atsakomybės už disbalansą įgyvendinimą. Tarybos nustatyta tvarka skirstomųjų tinklų operatorius teikia Tarybai aktyviųjų vartotojų duomenis, reikalingus Tarybos funkcijoms vykdyti.

5. Aktyvieji vartotojai yra finansiškai atsakingi už disbalansą, kurį jų veikla sukelia elektros energetikos rinkoje, tiek, kiek jie yra už balansą atsakingos šalys, arba perduoda savo atsakomybę už balansą pagal Reglamento (ES) 2019/943 5 straipsnį, ir turi sudarytą atsiskaitymo už disbalansą sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi arba sutartį dėl savo atsakomybės už balansą perdavimo su kita už balansą atsakinga šalimi. Perdavimo sistemos operatorius teikia informaciją apie tokios sutarties nutraukimą skirstomųjų tinklų operatoriui, prie kurio tinklų yra prijungti aktyviojo vartotojo elektros įrenginiai.

6. Šio straipsnio nuostatos netaikomos gaminantiems vartotojams.

7. Tarybos vykdomai aktyviųjų vartotojų priežiūrai *mutatis mutandis* taikomos Energetikos įstatymo 24¹, 25 ir 36 straipsnių nuostatos.“

16 straipsnis. Įstatymo papildymas 22² straipsniu

Papildyti Įstatymą 22² straipsniu:

„22² straipsnis. Piliečių energetikos bendrijos

1. Piliečių energetikos bendrija yra Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo, Lietuvos Respublikos daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo ar Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo pagrindu šio įstatymo 2 straipsnio 95 dalies 3 punkte nurodytą veiklą vykdomas juridinis asmuo, kuris tenkindamas šiame įstatyme nustatytus reikalavimus jame nustatyta tvarka yra įgijęs piliečių energetikos bendrijos teisinį statusą. Viešųjų įstaigų įstatymas, Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymas ar Sodininkų bendrijų įstatymas piliečių energetikos bendrijai atitinkamai taikomas tiek, kiek šiame įstatyme nenustatyta kitaip.

2. Piliečių energetikos bendrijos dalininkais ar nariais gali būti fiziniai asmenys, taip pat labai mažos ir mažos įmonės, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, savivaldybės ir (ar) savivaldybių įstaigos, kai dalininkais ar nariais nedraudžia būti šio straipsnio 1 dalyje nurodyti įstatymai. Būdami piliečių energetikos bendrijos dalininkais ar nariais šie subjektai nepraranda savo, kaip buitinių vartotojų, gaminančių vartotojų arba aktyviųjų vartotojų turimų teisių ir pareigų.

3. Viešoji įstaiga, daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrija ar sodininkų bendrija, siekianti įgyti piliečių energetikos bendrijos statusą, Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka teikdama prašymą dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ar gaminti elektros energiją išdavimo ar turėdama vieną iš šių leidimų pateikia Tarybai deklaraciją dėl piliečių energetikos bendrijos atitikties šio įstatymo 2 straipsnio 95 dalyje nustatytiems reikalavimams, steigimo sutarties ir (ar) įstatų kopiją ir įsipareigoja laikydamasi šio įstatymo reikalavimų sudaryti šio straipsnio 7 dalyje nurodytą atsiskaitymo už disbalansą ar atsakomybės už balansą perdavimo sutartį.

4. Piliečių energetikos bendrijos steigimo sutartyje ir (ar) įstatuose, be Viešųjų įstaigų įstatyme, Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatyme ar Sodininkų bendrijų įstatyme nustatytų reikalavimų, taip pat nurodoma tvarka:

- 1) kuria priimami sprendimai dėl pagamintos elektros energijos realizavimo;
- 2) dėl elektros energijos gamybos įrenginių administravimo ir priežiūros;
- 3) dėl pajamų, gautų vykdant elektros energijos gamybos veiklą, paskirstymo.

5. Piliečių energetikos bendrija, siekdama vykdyti šio įstatymo 2 straipsnio 95 dalies 3 punkte nurodytas veiklas, privalo laikytis Energetikos įstatymo 20 straipsnio 3 dalies reikalavimų ir šio įstatymo 16 straipsnio nuostatų dėl atitinkamos veiklos vykdymo sąlygų.

6. Taikydamas Tarybos nustatytas nediskriminuojančias jo teikiamų paslaugų kainas ir (ar) tarifus, skirstomųjų tinklų operatorius bendradarbiauja su piliečių energetikos bendrijomis, siekdamas sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos persiuntimui piliečių energetikos bendrijose.

7. Piliečių energetikos bendrijos yra finansiškai atsakingos už disbalansą, kurį jų veikla sukelia elektros energetikos rinkoje, tiek, kiek jos yra už balansą atsakingos šalys, arba deleguoja savo atsakomybę už balansą pagal Reglamento (ES) 2019/943 5 straipsnį ir turi sudarytą atsiskaitymo už disbalansą sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi arba sutartį dėl savo atsakomybės už balansą perdavimo su kita už balansą atsakinga šalimi. Perdavimo sistemos operatorius teikia Tarybai informaciją apie tokios sutarties nutraukimą.

8. Piliečių energetikos bendrijos tiesiogiai arba per paklausos telkėjus turi teisę dalyvauti kituose elektros energijos rinkos segmentuose.

9. Piliečių energetikos bendrijos turi teisę parduoti nuosavybės ar kita teise valdomuose energijos gamybos įrenginiuose pagamintą energiją savo dalininkams ar nariams toliau nurodytomis sąlygomis:

1) piliečių energetikos bendrijos su savo dalininkais ar nariais turi sudaryti elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį, arba atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį;

2) piliečių energetikos bendrijos savo dalininkams ar nariams parduoda pagamintą energiją sutartyse nustatyta kaina, kuri gali būti lygi nuliui;

3) jeigu su piliečių energetikos bendrijos dalininkais ar nariais buvo sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis, už parduodamos elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas tinklų operatoriaus teikiamas paslaugas atsiskaito piliečių energetikos bendrijos dalininkai ar nariai šio įstatymo 34 straipsnio pirmajame sakinyje, 40 straipsnio 1 dalyje ir 61 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka;

4) jeigu su piliečių energetikos bendrijos dalininkais ar nariais buvo sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartis, už parduodamos elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas tinklų operatoriaus teikiamas paslaugas atsiskaito piliečių energetikos bendrijos šio įstatymo 34 straipsnio antrajame sakinyje, 40 straipsnio 2 dalyje ir 61 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka;

5) jeigu su piliečių energetikos bendrijos dalininkais ar nariais buvo sudaryta atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis, už parduodamos elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas tinklų operatoriaus teikiamas paslaugas atsiskaitoma šio įstatymo 46¹ straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyta tvarka.

10. Piliečių energetikos bendrija turi teisę parduoti nuosavybės ar kita teise valdomuose energijos gamybos įrenginiuose pagamintą elektros energiją vartotojams, kurie nėra jos dalininkai ar nariai, toliau nurodytomis sąlygomis:

1) piliečių energetikos bendrija su vartotojais turi sudaryti elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį, arba atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį;

2) piliečių energetikos bendrija turi atitikti nepriklausomam tiekėjui nustatytas sąlygas ir reikalavimus ir gauti šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytą leidimą;

3) jeigu su vartotojais buvo sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis, už parduodamos elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas tinklų operatoriaus teikiamas paslaugas atsiskaito vartotojai šio įstatymo 34 straipsnio pirmajame sakinyje, 40 straipsnio 1 dalyje ir 61 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka;

4) jeigu su vartotojais buvo sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartis, už parduodamos elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas tinklų operatoriaus teikiamas paslaugas atsiskaito piliečių energetikos bendrijos šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalies antrajame sakinyje, 40 straipsnio 2 dalyje ir 61 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka;

5) jeigu su vartotojais buvo sudaryta atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis, už parduodamos elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais ir kitas tinklų operatoriaus teikiamas paslaugas atsiskaitoma šio įstatymo 46¹ straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyta tvarka.

11. Taryba tikrina, prižiūri ir kontroliuoja, ar piliečių energetikos bendrijos atitinka šiame įstatyme nustatytus reikalavimus ir steigimo sutartyje ir (ar) įstatuose nustatytus veiklos tikslus. Tarybos vykdomai piliečių energetikos bendrijų priežiūrai *mutatis mutandis* taikomos Energetikos įstatymo 24¹, 25 ir 36 straipsnių nuostatos.

12. Jeigu piliečių energetikos bendrija pakartotinai per 12 mėnesių nuo atitinkamo Tarybos sprendimo dienos pažeidžia šiame įstatyme nustatytus reikalavimus ir steigimo sutartyje ir (ar) įstatuose nustatytus veiklos tikslus, Taryba sprendžia dėl piliečių energetikos bendrijos statuso panaikinimo Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka.

13. Piliečių energetikos bendrija tuo pat metu negali būti atsinaujinančių išteklių energijos bendrija.“

17 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Perdavimo sistemos operatorius yra atsakingas už elektros energetikos sistemos darbo **saugumą**, stabilumą ir patikimumą, ~~nacionalinės balansavimo funkcijos atlikimą~~ **balansavimą** Lietuvos Respublikos teritorijoje, ~~sisteminių paslaugų teikimą~~, jungiamųjų linijų su kitų šalių elektros energetikos sistemomis eksploatavimą, priežiūrą, valdymą ir plėtrą, mažinant pralaidumo

perdavimo tinkluose apribojimus ir atsižvelgiant į elektros energetikos sistemos bei elektros tinklų naudotojų poreikius **ir numato tinkamas priemones, kurių reikia jo pareigoms vykdyti.**“

2. Pakeisti 23 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) kai vartotojas pateikia prašymą prijungti prie perdavimo tinklų elektros įrenginius, kurių ~~leistinė~~ **leistina** naudoti galia yra ne mažesnė kaip 10 MW, ir sudaro su perdavimo sistemos operatoriumi elektros įrenginių prijungimo sutartį ir elektros energijos perdavimo paslaugos sutartį, kuriomis įsipareigoja 10 metų nuo elektros energijos perdavimo paslaugos sutarties įsigaliojimo momento nemažinti ~~leistinės~~ **leistinos** naudoti galios ir už ją mokėti šio įstatymo 69 straipsnio 7 dalyje nurodytą galios dedamąją.“

3. Pakeisti 23 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Perdavimo sistemos operatorius privalo užtikrinti, kad tinklų naudotojams **ir rinkos dalyviams** būtų sudarytos objektyvios ir nediskriminacinės naudojimosi perdavimo tinklais sąlygos. Taryba derina elektros energijos perdavimo paslaugos sutarčių standartines sąlygas, kurių projektą parengia ir Tarybai teikia perdavimo sistemos operatorius. Suderintas elektros energijos perdavimo paslaugos sutarčių standartines sąlygas perdavimo sistemos operatorius skelbia savo interneto svetainėje.“

18 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 25 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Taryba ~~Reglamento (EB) Nr. 714/2009 3~~ **Reglamento (ES) 2019/943 51** straipsnyje nustatytais terminais gavusi teigiamą Europos Komisijos išvadą arba negavusi neigiamos išvados, priima galutinį sprendimą dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo.“

19 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„30 straipsnis. Perdavimo sistemos operatoriaus teisės

Perdavimo sistemos operatorius turi teisę:

1) gauti iš ~~gamintojų, skirstomųjų tinklų operatorių ir vartotojų, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų,~~ **perdavimo tinklų naudotojų** rodmenis ir kitą informaciją, reikalingą ilgalaikei plėtrai planuoti, ~~balansavimo funkcijai~~ **balansavimui** ir kitoms pareigoms, nurodytoms šiame įstatyme, atlikti;

2) gauti iš perdavimo tinklų naudotojų informaciją, kuri reikalinga tretiesiems asmenims naudotis perdavimo tinklais;

3) vadovaudamasis techniniais norminiais elektros tinklų eksploatavimo dokumentais, nustatyti skirstomųjų tinklų, gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių, prijungtų prie perdavimo tinklų, veikimo sąlygas, kurios užtikrintų elektros energetikos sistemos darbo saugumą, stabilumą ir patikimumą;

4) ~~būti vienintelis Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos balansavimo ir reguliavimo energijos prekybos organizuoti prekybą balansavimo paslaugomis su kitų valstybių elektros energetikos sistemomis atstovas, taip pat organizuoti prekybą balansavimo paslaugomis ir reguliavimo elektros energija, rezervine galia auksionuose Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis;~~

5) ~~leisti pasinaudoti perdavimo tinklais tranzitui į užsienio valstybę, jeigu tai nemažina elektros energijos tiekimo saugumo ir patikimumo Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje;~~

6) ~~siekdamas užtikrinti avarijų prevencijos priemonių ir avarijų prevencijos planų vykdymą, kuriais siekiama užkirsti kelią avarijų elektros energetikos sistemoje kilimui, plitimui ir sunkėjimui, taip pat siekdamas užtikrinti elektros energetikos sistemos darbo saugumą, stabilumą ir patikimumą, reikalauti, kad visi rinkos dalyviai įgyvendintų būtinas avarijų prevencijos ir likvidavimo priemones;~~

76) gavęs susijusio ~~gamintojo, skirstomųjų tinklų operatoriaus ar vartotojo~~ **perdavimo tinklų naudotojo** sutikimą, pateikti į ~~gamintojų, skirstomųjų tinklų, vartotojų~~ **jo** teritorijas ir (ar) patalpas tam, kad galėtų įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis;

87) reikalauti iš ~~balansavimo energijos tiekėjų~~ **už balansą atsakingų šalių** pateikti perdavimo sistemos operatoriui pakankamą **ir proporcingą** prievolių įvykdymo užtikrinimą, kuriuo, laikantis su perdavimo sistemos operatoriumi sudaromų ~~balansavimo elektros energijos pirkimo-pardavimo atsiskaitymo už disbalansą~~ **sutarčių standartinių nuostatų ir sąlygų**, būtų užtikrintos būsimos ir (ar) esamos ~~balansavimo energijos tiekėjų~~ **už balansą atsakingų šalių** prievolės nupirkti balansavimo energiją iš perdavimo sistemos operatoriaus.“

20 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„31 straipsnis. Perdavimo sistemos operatoriaus pareigos

1. Perdavimo sistemos operatorius privalo:

1) ~~prognozuoti ilgalaikį elektros energetikos sistemos galios balansą ir teikti rinkos dalyviams informaciją apie prognozuojamą generuojamos ar perdavimo galios trūkumą arba ribojimus;~~

21) teikti perdavimo tinklų naudotojams elektros energijos persiuntimo perdavimo tinklais paslaugą, sudarydamas vienodas ir nediskriminuojančias sąlygas visiems tinklų naudotojams, **raštu motyvuoti, kai atsisakoma suteikti elektros energijos persiuntimo paslaugą esamiems ir potencialiems tinklų naudotojams. Atsisakymas gali būti pagrįstas tik techninio pobūdžio kriterijais;**

32) **efektyviai** eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti perdavimo tinklus ir jungiamąsias linijas, atsižvelgdamas į elektros energetikos sistemos darbo saugumą, ~~ir patikimumą, aplinkos apsaugos ir avarijų elektros tinkluose prevencijos~~ **reikalavimus, 10 metų perdavimo tinklų plėtros ir 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planus, Nacionaliniame pažangos plane ir kituose strateginio lygmens planavimo dokumentuose nustatytus energetikos politikos strateginius tikslus ir (ar) pažangos uždavinius ir (ar) Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane numatytas įgyvendinimo priemones, įskaitant išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus ir reikalavimus tikslus ir (ar) uždavinius, bei taip pat ekonomines sąlygas ir aplinkos apsaugos reikalavimus;**

3) **prognozuoti ilgalaikį elektros energetikos sistemos galios balansą, užtikrinti ilgalaikį sistemos pajėgumą tenkinti pagrįstus elektros energijos perdavimo poreikius ir teikti rinkos dalyviams informaciją apie prognozuojamą generuojamos ar perdavimo galios trūkumą arba ribojimus;**

4) ~~užtikrinti perdavimo tinklų įrenginių darbo patikimumą ir ilgalaikį sistemos pajėgumą tenkinti pagrįstus elektros energijos perdavimo poreikius;~~

54) organizuoti ~~ir diegti~~ perdavimo tinklų elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos ~~įrenginius~~ **apskaitos prietaisus**, užtikrindamas išmaniųjų ~~energijos~~ **energijos** apskaitos sistemų įrengimą;

65) matuoti elektros energijos parametrus ir ~~elektros energijos apskaitos~~ **prietaisų** rodmenis **nediskriminuojančiomis sąlygomis** perduoti rinkos dalyviams, ~~tarp jų ir balansavimo energijos tiekėjams, atsižvelgdamas į jų elektros energijos tiekimo mastą;~~

76) prijungti vartotojų, skirstomųjų tinklų operatorių, ~~ir gamintojų~~ **ir kitų esamų ir potencialių tinklų naudotojų** elektros įrenginius prie perdavimo tinklų **pagal teisės aktų, reglamentuojančių elektros energijos įrenginių prijungimą prie elektros tinklų, ir atitinkamų techninių norminių dokumentų reikalavimus;**

~~8) raštu motyvuoti, kai atsisakoma suteikti elektros energijos persiuntimo paslaugą esamiems ir potencialiems tinklų naudotojams. Atsisakymas gali būti pagrįstas tik techninio pobūdžio kriterijais;~~

~~9) užtikrinti trečiųjų asmenų prieigą prie perdavimo tinklų, jų valdyti ir pateikti išsamius paaiškinimus, kai tokia prieiga nesuteikiama;~~

~~107) atlikti Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių gamybos pajėgumų, elektros energijos srautų perdavimo tinkluose dispečerinį valdymą, atsižvelgdamas į elektros energijos mainus, elektros energijos srautų ribojimus, suderintus su kitomis elektros energetikos sistemomis;~~

118) atlikti nacionalinio balansavimo funkciją balansavimą ir užtikrinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemai reikiamą balansavimo ir kitų papildomų paslaugų pirkimą teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis, sudarant vienodas, nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams esamiems ir naujiems balansavimo paslaugų teikėjams;

~~12) atlikti galios ir elektros energijos rezervavimo funkciją sudarant vienodas, nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;~~

~~139) kompensuoti perdavimo tinkluose susidarantį elektros energijos sąnaudas. Perkant elektros energiją šioms elektros energijos sąnaudoms kompensuoti, sudaryti nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;~~

~~1410) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas;~~

~~15) garantuoti perdavimo tinklų darbo saugumą, patikimumą ir efektyvumą, užtikrinti sisteminių paslaugų teikimą visiems rinkos dalyviams;~~

1611) kaip dispečeris vykdydamas balansavimą ir tuo tikslu įsigydamas balansavimo paslaugas ir valdydamas gamybos balansavimo pajėgumus nacionalinei balansavimo funkcijai užtikrinti, laikytis sąlygų, nustatytų Prekybos elektros energija Reglamente (ES) 2019/943, kituose Europos Sąjungos reglamentuose, Elektros energijos rinkos taisyklėse ir sutartyse su sisteminių paslaugų balansavimo paslaugų teikėjais;

~~17) užtikrinti, kad perdavimo tinklai Lietuvos Respublikos teritorijoje veiktų efektyviai, patikimai ir saugiai aplinkos apsaugos požiūriu;~~

1812) užtikrinti jungiamųjų linijų perkrovų su valstybėmis narėmis pralaidumo paskirstymą ir perkrovos valdymą, rinkos mechanizmais, gautų perkrovų perkrovos pajamų paskirstymą ir dėl tarpusisteminių elektros energijos srautų atsiradusių sąnaudų kompensavimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 714/2009 nustatytus principus dalyvavimą perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizme laikydamasis Reglamento (ES) 2019/943, kitų Europos Sąjungos reglamentų ir juos įgyvendinant Tarybos patvirtintų sąlygų, metodikų ir (ar) kitų teisės aktų (dokumentų) reikalavimų;

~~1913) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti perdavimo tinklų ir jungiamųjų linijų valdymą, jų pralaidumo nustatymą, paskirstymą ir perkrovų valdymą reglamentuojančias taisykles užtikrinti jungiamųjų linijų su trečiosiomis šalimis pralaidumo paskirstymą ir perkrovos valdymą laikydamasis Tarybos patvirtintos metodikos reikalavimų;~~

~~20) užtikrinti informacijos, gautos atliekant savo funkcijas ir sudarančios komercinę ar kitokią paslaptį, konfidencialumą, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, ir nenaudoti šios informacijos kitų elektros energetikos sektoriaus dalyvių diskriminavimo tikslais. Taryba prižiūri ir kontroliuoja, kad perdavimo sistemos operatoriaus gauta informacija, sudaranti komercinę ar kitokią paslaptį, nebūtų perduodama jokiems tretiesiems asmenims, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, o perdavimo sistemos operatoriaus personalas neteiktų paslaugų ar nebūtų perleidžiamas įmonėms, vykdančioms elektros energijos gamybos ar tiekimo veiklą;~~

~~2114) rengti ir teikti Energetikos ministerijai derinti skirstomų pajėgumų nustatymo prielaidas;~~

2215) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti Skirstomų pajėgumų skaičiavimo metodiką;

~~23~~16) pagal Skirstomų pajėgumų skaičiavimo metodiką ir skirstomų pajėgumų nustatymo prielaidas apskaičiuoti skirstomus pajėgumus;

2417) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti Pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinių pajėgumų skaičiavimo metodiką;

2518) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti Jungiamosiomis linijomis patenkančių pajėgumų skaičiavimo metodiką;

2619) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti Pajėgumų perkrovos pajamų paskirstymo metodiką;

2720) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti Pajėgumų aukcionų nuostatus;

2821) vadovaujantis Pajėgumų aukcionų nuostatais, atlikti kvalifikacinę atranką ir organizuoti pajėgumų aukcionus;

2922) Tarybai paskelbus savo išvadą apie įvykusio pajėgumų aukciono procedūrų atitiktį teisės aktų reikalavimams ir aukciono metu paskirstytų pajėgumų įtaką atskirai elektros energijos pajėgumų užtikrinimo mechanizmo dedamajai prie perdavimo paslaugos kainos, įvertintai pagal aukciono rezultatus, paskelbti įvykusio pajėgumų aukciono rezultatus;

3023) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti Pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutarties standartines sąlygas;

3124) rengti ir teikti Tarybai derinti pajėgumų aukcionų organizavimo tvarkaraštį;

3225) pateikti kitos sistemos, su kuria sujungta Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema, perdavimo sistemos operatoriui pakankamai informacijos, kad būtų užtikrinamas saugus ir efektyvus jungtinės sistemos eksploatavimas, koordinuojama jos plėtra ir sąveika;

3326) savo interneto svetainėje skelbti atitinkamą informaciją, susijusią su jungiamosiomis linijomis, sistemos naudojimu ir pajėgumų paskirstymu suinteresuotosioms šalims, atsižvelgdamas į tai, kad neapibendrinta informacija turi būti tvarkoma kaip konfidenciali komercinė informacija;

~~34) teisės aktų nustatyta tvarka skelbti ir teikti nurodytą informaciją.~~

27) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti balansavimo paslaugų teikimo sutarties (balansavimo paslaugų teikėjams taikomų nuostatų ir sąlygų) ir atsiskaitymo už disbalansą sutarties (už balansą atsakingoms šalims taikomų nuostatų ir sąlygų) standartines sąlygas, atitinkančias šiame įstatyme ir Reglamente (ES) 2017/2195 nustatytus reikalavimus;

28) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti sąlygas, metodikas ir (ar) kitus teisės aktus (dokumentus), kurių reikalaujama pagal Reglamentą (ES) 2015/1222, Reglamentą (ES) 2016/631, Reglamentą (ES) 2016/1388, Reglamentą (ES) 2016/1447, Reglamentą (ES) 2016/1719, Reglamentą (ES) 2017/1485, Reglamentą (ES) 2017/2195 ir Reglamentą (ES) 2017/2196;

29) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti metodiką dėl jungiamųjų linijų su trečiosiomis šalimis pralaidumo skaičiavimo, paskirstymo ir (ar) papildomų paslaugų teikimo, kai šių santykių nereglementuoja Reglamentas (ES) 2019/943 ir (ar) tinklo kodeksai ir gairės;

30) vadovaudamasis Tarybos patvirtintu Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašu, įsigyti perdavimo tinklams eksploatuoti būtinų su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų, jomis naudotis ir užtikrinti patikimą, saugų ir efektyvų perdavimo tinklų darbą;

31) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašą;

32) dalyvauti bendrojoje paskirstymo platformoje, nurodytoje Reglamente (ES) 2016/1719;

33) dalyvauti Europos balansavimo energijos mainų ir disbalanso pasiskirstymo nustatymo platformose, nurodytose Reglamente (ES) 2017/2195, atsižvelgiant į Reglamente (ES) 2017/1485 nustatytas išimtis, taikomas iki Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu;

34) vadovaudamasis Reglamentu (ES) 2019/943, bendradarbiaudamas dėl reikiamų duomenų su skirstomųjų tinklų operatoriumi, apskaičiuoti bendrą Lietuvos prekybos zonoje

taikomą prarastos apkrovos vertę, teikti ją Tarybai tvirtinti ir atnaujinti ne rečiau kaip kas 5 metus arba dažniau, jeigu nustatomas reikšmingas prarastos apkrovos vertės pokytis;

35) vykdyti kitas šiame įstatyme, kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose, Reglamente (ES) 2019/943 ir tinklo kodeksuose ir gairėse, kituose Europos Sąjungos reglamentuose, reglamentuojančiuose elektros energetikos sektorių, ir įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytas perdavimo sistemos operatoriaus pareigas.

2. Perdavimo sistemos operatorius užtikrina trečiųjų asmenų prieigą prie perdavimo tinklų, ją valdo ir pateikia paaiškinimus, kai tokia prieiga nesuteikiama. Tuo tikslu perdavimo sistemos operatorius Tarybos nustatytomis sąlygomis parengia ir teikia Tarybai tvirtinti pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą, taip pat jį skelbia savo interneto svetainėje. Taryba užtikrina, kad šia tvarka nustatomi prijungimo pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai būtų nustatomi remiantis skaidriomis ir nediskriminacinėmis procedūromis, taip pat, kad būtų užtikrintas tinklų naudotojų naujai prijungiamų įrenginių (elektrinių ir kaupimo įrenginių) ekonominis efektyvumas ir kad nebūtų sukurta nepagrįstų kliūčių patekti į elektros energijos rinką. Vadovaudamasis Reglamento (ES) Nr. 2019/943 12 ir 13 straipsnių ir šio įstatymo nuostatomis, perdavimo sistemos operatorius Pasinaudojimo tinklais tvarkos apraše taip pat nustato elektros energijos priėmimo ir persiuntimo bei persikirstymo tvarką.

23. Perdavimo sistemos operatorius, atlikdamas elektros energijos srautų perdavimo tinkluose dispečerinį valdymą ir atsižvelgdamas į perdavimo sistemos darbo saugumo ir jungiamųjų linijų pralaidumo paskirstymo reikalavimus, remdamasis turima faktine informacija apie gamintojų eksploatuojamus elektros energijos gamybos įrenginius ir nediskriminuodamas atskirų gamintojų, pirmumo teise toliau nustatyta prioriteto tvarka užtikrina elektros energijos priėmimą ir persiuntimą perdavimo tinklais iš:

1) gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu, kuriems taikoma Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodyta skatinimo priemonė;

2) gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;

3) gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu, įgijusių teisę į Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą skatinimo priemonę, ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų;

4) gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu;

5) gamintojų, elektros energiją gaminančių ne iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;

6) gamintojų, elektros energiją gaminančių ~~ne iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu~~ vykdančių šio įstatymo 18¹ straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis Tarybos pripažintą parodomąjį projektą.

4. Užtikrinamas šio straipsnio 3 dalies 1–5 punktuose nurodytų gamintojų eksploatuojamose elektrinėse, kurių įrengtoji galia yra mažesnė kaip 400 kW, pagamintos elektros energijos priėmimas ir persiuntimas pirmumo teise.

5. Užtikrinamas šio straipsnio 3 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytų gamintojų, kuriems leidimas gaminti elektros energiją išduotas po Reglamento (ES) Nr. 2019/943 12 straipsnio 5 dalyje nurodytos datos, eksploatuojamose elektrinėse, kurių įrengtoji galia yra mažesnė kaip 200 kW, pagamintos elektros energijos priėmimas ir persiuntimas pirmumo teise.

6. Šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyti ribojimai įrengtajai galiai netaikomi šio straipsnio 3 dalies 1–5 punktuose nurodytų gamintojų, kurių eksploatuojamose elektrinėse pagamintos elektros energijos priėmimas ir persiuntimas pirmumo teise yra užtikrintas pagal sutartis su perdavimo sistemos operatoriumi, sudarytas iki Reglamento (ES) Nr. 2019/943

12 straipsnio 6 dalyje nurodytos datos, pagamintos elektros energijos priėmimui ir persiuntimui pirmumo teise. Tokių gamintojų eksploatuojamose elektrinėse pagamintos elektros energijos priėmimas ir persiuntimas pirmumo teise nebetaikomas nuo tos dienos, kurią elektrinėje padaroma didelių pakeitimų, dėl kurių būtina sudaryti naują prijungimo sutartį, vadovaujantis Reglamente (ES) 2016/631 nustatytais kriterijais ir reikalavimais, arba padidinamas elektros energijos gamybos pajėgumas.

7. Elektros energijos priėmimas ir persiuntimas pirmumo teise iš šio straipsnio 3 dalies 6 punkte nurodytų gamintojų užtikrinamas parodomojo projekto vykdymo laikotarpiu, kurį Taryba pripažino kaip reikalingą parodomojo projekto tikslams pasiekti, tačiau ne ilgiau kaip 5 metus.

8. Kitais atvejais, nenurodytais šio straipsnio 3–7 dalyse, elektros energija, įskaitant dėl neigiamo vartotojo paklausos pokyčio susidariusį elektros energijos kiekį, perdavimo tinkluose skirstoma remiantis nediskriminavimo, skaidrumo ir rinkos veikimo principais.

9. Elektros energijos, įskaitant dėl neigiamo vartotojo paklausos pokyčio susidariusį elektros energijos kiekį, perskirstymą perdavimo tinkluose atlieka perdavimo sistemos operatorius, vadovaudamasis šio straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

10. Perdavimo sistemos operatorius, siekdamas skatinti paklausos telkimo plėtrą, konsultuojasi su rinkos dalyviais ir, atsižvelgdamas į paklausos telkimo galimybes (paklausos telkimo potencialą ir galimybes jį panaudoti elektros energetikos sistemoje), remdamasis elektros energetikos sistemos techniniais reikalavimais ir poreikiais, nustato **ir savo interneto svetainėje paskelbia nepriklausomų** paklausos telkėjų dalyvavimo elektros energijos, ~~balansavimo ir rezervinės galios rinkose~~ **rinkoje** nediskriminacines technines elektros energijos ir (arba) sisteminių paslaugų teikimo ir kitas sąlygas, kurias skelbia savo interneto svetainėje, **kuriomis įgyvendinama paklausos telkėjų teisė teikti prekybos pasiūlymus viename ar daugiau elektros energijos rinkos segmentų, tarp jų ir balansavimo paslaugų rinkoje, ir (ar) siūlyti paslaugas elektros energijos rinkoje. Perdavimo sistemos operatorius taip pat rengia Pradinės elektros energijos paklausos nustatymo metodiką, kurią suderina su Taryba, ir paskelbia savo interneto svetainėje.**

11. Perdavimo sistemos operatorius įsigyja perdavimo tinklams eksploatuoti būtinų su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų ir jomis naudojasi, vadovaudamasis Tarybos patvirtintu Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašu. Perdavimo sistemos operatorius perka su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas iš tokių paslaugas teikiančių rinkos dalyvių, prioriteto tvarka rinkdamasis energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones, kai tokios paslaugos ekonomiškai veiksmingai sumažina poreikį atnaujinti ar pakeisti perdavimo tinklų elementus ir padeda užtikrinti saugų, patikimą ir efektyvų šių tinklų darbą. Perdavimo sistemos operatoriaus teisė įsigyti ir naudoti su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas gali būti ribojama tik tais atvejais, kai Taryba savo sprendimu, atsižvelgusi į perdavimo sistemos operatoriaus pagrįstą prašymą dėl Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašo tvirtinimo ar atskiru sprendimu nustato, kad tokių paslaugų pirkimas nėra ekonomiškai efektyvus.

12. Perdavimo sistemos operatorius, įsigydamas su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų ir jomis naudodamasis, taiko Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos apraše nustatytas su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų specifikacijas.

13. Rengdamas ir įgyvendindamas Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašą, perdavimo sistemos operatorius privalo užtikrinti, kad su dažnio reguliavimu nesusijusioms papildomoms paslaugoms įsigyti būtų taikoma skaidri, dalyvavimu ir rinkos veikimu grindžiama procedūra, užtikrinanti veiksmingą ir nediskriminacinį visų susijusių rinkos dalyvių, įskaitant rinkos dalyvius, siūlančių atsinaujinančių išteklių energiją, užsiimančių

elektros energijos pasiūlos ir paklausos valdymu, teikiančių elektros energijos kaupimo paslaugas ir vykdančių paklausos telkimą, dalyvavimą. Perdavimo sistemos operatorius, įvertinęs su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų poreikį ir pagrįstai numatęs jų išsigijimo apimtį ir tvarką, teikia Tarybai tvirtinti Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašą, prieš tai įvykdęs viešąją konsultaciją su rinkos dalyviais ir kitais suinteresuotais asmenimis ir suderinęs šį aprašą su skirstomųjų tinklų operatoriumi.

14. Perdavimo sistemos operatorius, išgydamas su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų ir jomis naudodamasis, keičiasi visa būtina informacija ir koordinuoja veiksmus su skirstomųjų tinklų operatoriumi siekdamas užtikrinti optimalų išteklių naudojimą, taip pat saugų, patikimą ir efektyvų elektros energetikos sistemos darbą ir sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos rinkai plėtoti. Perdavimo sistemos operatoriaus patirtos sąnaudos dėl su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų išsigijimo, įskaitant būtinų informacinių ir ryšių technologijų ir infrastruktūros sąnaudas, Tarybos nustatyta tvarka įvertinamos nustatant ar koreguojant perdavimo paslaugų kainų viršutines ribas.

15. Perdavimo sistemos operatorius išsaugo vykdamas veiklą gautos informacijos ir komercinę ar kitokią paslaptį sudarančios informacijos konfidencialumą, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, ir užtikrina, kad informacija apie jo paties veiklą, kurią atskleidus gali būti suteiktas komercinis pranašumas, nebūtų skelbiama diskriminuojant elektros energetikos sektoriuje veikiančius asmenis. Perdavimo sistemos operatorius neatskleidžia jokios komercinę ar kitokią paslaptį sudarančios informacijos susijusiems ūkio subjektams, kaip jie suprantami pagal Konkurencijos įstatymą, nebent toks atskleidimas būtinas verslo sandoriui atlikti ir atliktas laikantis nediskriminavimo principų. Perdavimo sistemos operatorių kontroliuojantis asmuo ir kiti susiję ūkio subjektai, kaip jie suprantami pagal Konkurencijos įstatymą, negali naudotis bendru prekių tiekimu, darbų vykdymu ir (ar) paslaugų teikimu, išskyrus vykdamas išimtinai administracinės priežiūros ir (ar) aptarnavimo ar su informacinėmis technologijomis susijusias funkcijas. Susijusiems ūkio subjektams, kaip jie suprantami pagal Konkurencijos įstatymą, parduodant ar perkant elektros energiją, perdavimo sistemos operatorius tik pagal paskirtį gali naudoti komercinę ar kitokią paslaptį sudarančią informaciją, kuri buvo gauta iš trečiųjų asmenų suteikiant jiems prieigą prie perdavimo tinklų ar derantis dėl tokios prieigos. Informaciją, būtiną veiksmingai konkurencijai ir veiksmingam rinkos veikimui užtikrinti, perdavimo sistemos operatorius turi viešai skelbti savo interneto svetainėje, išskyrus informaciją, kuri sudaro komercinę ar kitokią paslaptį.

16. Perdavimo sistemos operatorius atsako už duomenų, gautų vykdamas savo veiklą, tvarkymą ir apsaugą, įskaitant kibernetinį saugumą, šiame įstatyme, jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Perdavimo sistemos operatorius palaiko ir plėtoja savo vidines duomenų tvarkymo sistemas.“

21 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 33 straipsnį jį išdėstyti taip:

„33 straipsnis. Perdavimo tinklų plėtra ir įgaliojimai priimti sprendimus dėl investavimo

1. Perdavimo sistemos operatorius, vadovaudamasis šio įstatymo 18 straipsnyje nustatytais reikalavimais, parengia ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų **rečiau kaip kas 2 metus iki** liepos 1 dienos Tarybai pateikia 10 metų perdavimo tinklų plėtros planą, kuriame pateikiamas esamos ir numatomos elektros energijos pasiūlos ir paklausos vertinimas, atlikto tikimybinio elektros energetikos sistemos adekvatumo vertinimo išvados, **ir paskelbia savo interneto svetainėje**. Prieš ~~teikiant teikdamas~~ šį tinklų plėtros planą Tarybai, perdavimo sistemos operatoriaus ~~sprendimu operatorius su kompetentingomis valstybės suinteresuotomis~~ **sprendimu operatorius su kompetentingomis valstybės suinteresuotomis** elektros energetikos sektoriaus veiklos valdymo srities institucijomis ir ~~kitais suinteresuotais tinklų naudotojais asmenimis~~ **kitais suinteresuotais tinklų naudotojais asmenimis**

~~vykdomos viešos konsultacijos~~ **vykdo viešąsias konsultacijas**, kurių metu pristatomos ir tikimybinių elektros energetikos sistemos adekvatumo vertinimo išvados. ~~Tinklų 10 metų perdavimo tinklų~~ plėtros plane nurodomos veiksmingos priemonės, skirtos sistemos pajėgumų pakankamumui ir tiekimo saugumui užtikrinti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame **10 metų perdavimo** tinklų plėtros plane visų pirma nurodoma:

- 1) perdavimo sistemos infrastruktūra, kurią reikia įrengti ar atnaujinti per planuojamą 10 metų laikotarpį;
- 2) visos investicijos, dėl kurių jau priimtas sprendimas, ir naujos investicijos, kurios bus reikalingos per planuojamą 10 metų laikotarpį;
- 3) visų investicinių projektų planuojami įgyvendinimo terminai;
- 4) investiciniuose projektuose pateikiamos galimos paklausos mažinimo, diegiant ar skatinant diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones perdavimo tinkluose, alternatyvos, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatyme nurodytą energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą.

3. Rengdamas **10 metų perdavimo** tinklų plėtros planą, perdavimo sistemos operatorius daro **ir šiame plane nurodo** pagrįstas prielaidas apie elektros energijos gamybos, tiekimo, vartojimo ir tarp sisteminių elektros energijos srautų tendencijas, atsižvelgdamas į regioniniams ir visos Europos Sąjungos tinklams skirtą investicijų planus.

4. Taryba dėl perdavimo sistemos operatoriaus pateikto **10 metų perdavimo** tinklų plėtros plano vykdo skaidrias ir viešas konsultacijas su visais suinteresuotais tinklų naudotojais. Taryba savo interneto svetainėje skelbia konsultacijų rezultatus, visų pirma, galimą investicijų į tinklų plėtrą poreikį.

5. Taryba įvertina, ar perdavimo sistemos operatoriaus pateiktame **10 metų perdavimo** tinklų plėtros plane atsižvelgta į visus investicijų poreikius, kurie buvo nustatyti konsultacijų metu, ir ar planas neprieštarauja ~~neprieštarauja~~ Europos Sąjungos ~~10 metų tinklų tinklo~~ plėtros planui, nurodytam Reglamento (EB) Nr. 714/2009 8 straipsnio 3 dalies b punkte **ir nacionaliniam energetikos ir klimato srities veiksmų planui**. Taryba **10 metų perdavimo tinklų plėtros planą** derina pagal jos nustatytus šio plano vertinimo principus ir kriterijus Tarybos nustatyta tvarka. Taryba turi teisę konsultuotis su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra dėl šio plano suderinamumo su Europos Sąjungos tinklo plėtros planu.

6. Taryba vykdo **10 metų perdavimo** tinklų plėtros plano įgyvendinimo stebėseną ir atlieka jo vertinimą. Taryba, nustačiusi **10 metų perdavimo** tinklų plėtros plano neatitiktį šiame straipsnyje nustatytiems reikalavimams, teikia perdavimo sistemos operatoriui rekomendacijas dėl **šio** tinklų plėtros plano koregavimo ar keitimo ir nurodo protingą terminą šiems veiksams atlikti. Perdavimo sistemos operatorius, nepateikęs **10 metų perdavimo tinklų** plėtros plano šio straipsnio 1 dalyje nustatytais terminais arba pateikęs ~~plėtros planą~~ **jį** nesilaikydamas šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų ir nepašalinęs nustatytų pažeidimų per Tarybos nurodytą terminą, laikomas pažeidusiu ~~reguliuojamos elektros energijos perdavimo~~ **reguliuojamosios energetikos** veiklos sąlygas.

7. Tuo atveju, kai perdavimo sistemos operatorius neatlieka investicijų, kurios pagal **10 metų perdavimo** tinklų plėtros planą turėjo būti padarytos per ateinančius 3 metus, Taryba imasi **bent vienos iš** šių priemonių tam, kad atitinkamos investicijos būtų atliktos, jeigu jos yra reikalingos atsižvelgiant į naujausią **10 metų perdavimo** tinklų plėtros planą:

- 1) įpareigoja perdavimo sistemos operatorių atlikti atitinkamas investicijas;
- 2) įpareigoja perdavimo sistemos operatorių organizuoti konkursą, kuriame galėtų dalyvauti visi suinteresuoti investuotojai, įvertinus šiame įstatyme nustatytus perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumo reikalavimus;
- 3) įpareigoja perdavimo sistemos operatorių padidinti bendrovės įstatinį kapitalą, siekdama finansuoti reikiamas investicijas ir sudaryti sąlygas nepriklausomiems investuotojams dalyvauti

kapitale, įvertinusi šiame įstatyme nustatytus perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumo reikalavimus.

8. Tuo atveju, kai Taryba pasinaudoja šio straipsnio 7 dalies 2 punkte nurodytais įgaliojimais, ji gali reikalauti iš perdavimo sistemos operatoriaus įgyvendinti vieną ar daugiau iš šių reikalavimų, kad:

- 1) konkursą laimėjęs investuotojas teiktų finansavimą;
- 2) konkursą laimėjęs investuotojas vykdytų **10 metų perdavimo** tinklų plėtos plane numatytus perdavimo sistemos infrastruktūros plėtos ir (ar) atnaujinimo darbus;
- 3) perdavimo sistemos operatorius vykdytų **10 metų perdavimo** tinklų plėtos plane numatytus perdavimo sistemos infrastruktūros plėtos ir (ar) atnaujinimo darbus;
- 4) perdavimo sistemos operatorius eksploatuotų atitinkamą perdavimo sistemos turtą.

9. Perdavimo sistemos operatorius suteikia investuotojams visą investicijoms atlikti reikalingą informaciją, prijungia naują perdavimo sistemos turtą prie perdavimo tinklų ir deda visas protingas pastangas sudaryti palankias sąlygas investiciniams projektams įgyvendinti. Atitinkamas finansavimo priemonės patvirtina Taryba.

10. Tuo atveju, kai Taryba pasinaudoja šio straipsnio 7 dalyje nurodytais įgaliojimais, elektros energijos perdavimo paslaugos ir susijusių paslaugų kainodaros tikslais įvertinamos atitinkamų investicijų sąnaudos.

11. Perdavimo sistemos operatorius Tarybos suderintą 10 metų perdavimo tinklų plėtos planą paskelbia savo interneto svetainėje.“

22 straipsnis. 35 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 35 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„35 straipsnis. Skirstymo veiklos principai

1. Skirstomųjų tinklų operatorius yra atsakingas už jam priklausančius skirstomuosius tinklus nuo perdavimo tinklų įrenginių prijungimo taško iki vartotojų, gamintojų **ar energijos kaupimo** įrenginių prijungimo taško ir už jų saugumą, patikimumą, eksploatavimą, priežiūrą, valdymą bei plėtojamą pagal skirstomųjų tinklų naudotojų **ilgalaikius** poreikius, taip pat už elektros energijos persiuntimą vartotojams skirstomaisiais tinklais, persiunčiamos elektros energijos kokybę bei persiunčiamos elektros energijos apskaitą ir ~~jų~~ **apskaitos prietaisų** diegimą.

2. Skirstomųjų tinklų operatorius privalo užtikrinti elektros tinklų naudotojams ir ~~nepriklausomiems~~ paklausos telkėjams nediskriminuojančias naudojimosi skirstomaisiais tinklais sąlygas, atsižvelgdamas į technines paklausos telkimo galimybes ir sąlygas.

3. Skirstomųjų tinklų operatorius privalo teikti elektros tinklų naudotojams informaciją, reikalingą efektyviai prieigai prie skirstomųjų tinklų. Energetikos ministerija nustato tokios informacijos teikimo tvarką ir sąlygas.“

23 straipsnis. 38 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 38 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) iš ~~gamintojų, vartotojų, gaminančių vartotojų~~ **tinklų naudotojų**, kurių įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų, tiekėjo ir perdavimo sistemos operatoriaus gauti ~~elektros energijos apskaitos prietaisų~~ rodmenis ar kitą informaciją, reikalingą jų pareigoms ir funkcijoms, nustatytoms šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, atlikti;“.

2. Pakeisti 38 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) gavęs susijusio ~~gamintojo ar vartotojo~~ **tinklų naudotojo** sutikimą, patekti į ~~gamintojo, vartotojo~~ **jo** teritoriją ir (ar) patalpą tam, kad galėtų įrengti, prižiūrėti, keisti, ~~ar tikrinti~~ **ar kitaip eksploatuoti** elektros energijos apskaitos prietaisus ir ~~elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius gamintojo ir (ar) vartotojo tinklų naudotojo teritorijoje ir (ar) patalpose, apžiūrėti jų plombas, nuskaityti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir atlikti kitus su tuo susijusius veiksmus;“.~~

3. Papildyti 38 straipsnį 4 punktu:

„4) vadovaudamasis Tarybos patvirtintu Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašu, įsigyti lankstumo paslaugų ir jomis naudotis.“

4. Papildyti 38 straipsnį 5 punktu:

„5) Tarybos leidimu vykdyti kitokią veiklą, nei elektros energetikos sektorių reglamentuojančiuose teisės aktuose ir Reglamente (ES) 2019/943 numatyta skirstomųjų tinklų operatoriaus veikla elektros energetikos sektoriuje, jeigu Taryba nusprendžia, kad tokia veikla yra būtina tinkamam skirstomųjų tinklų operatoriaus pareigų, numatytų elektros energetikos sektoriuje, vykdymui. Šia nuostata skirstomųjų tinklų operatoriui nedraudžiama nuosavybės teise turėti, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti tinklus, kurie nėra elektros tinklai.“

24 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„39 straipsnis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus pareigos

1. Skirstomųjų tinklų operatorius privalo:

1) teikti skirstomųjų tinklų naudotojams elektros energijos persiuntimo skirstomaisiais tinklais paslaugą, **raštu motyvuoti, kai atsisakoma suteikti elektros energijos persiuntimo paslaugą esamiems ir potencialiems naudotojams. Atsisakymas gali būti pagrįstas tik techninio pobūdžio kriterijais;**

~~2) rekonstruoti esamus ir įrengti naujus skirstomuosius tinklus, atsižvelgdamas į išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus ir reikalavimus;~~

32) techniškai eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti jam priklausančius skirstomuosius tinklus ir jungiamąsias linijas su kitais elektros tinklais, atsižvelgdamas į **Nacionaliniame pažangos plane ir kituose strateginio lygmens planavimo dokumentuose nustatytus energetikos politikos strateginius tikslus ir (ar) pažangos uždavinius ir (ar) Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane numatytas įgyvendinimo priemones, įskaitant išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų apskaitos sistemų plėtros tikslus ir (ar) uždavinius, užtikrindamas patikimą skirstomųjų tinklų įrenginių darbą, efektyvų ir saugų tiekimą, laikydamasis aplinkos apsaugos ir energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų;**

43) organizuoti, ~~ir diegti, naudoti ir prižiūrėti~~ jam priklausančiais skirstomaisiais tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius, užtikrindamas išmaniosios ~~energijos~~ apskaitos sistemos įrengimą;

54) atlikti jam priklausančiais skirstomaisiais tinklais persiunčiamos elektros energijos matavimus, perduoti ~~elektros energijos~~ apskaitos **prietaisų** rodmenis perdavimo sistemos operatoriui ir rinkos dalyviams teisės aktų nustatyta tvarka;

65) Energetikos ministerijos nustatyta tvarka ir sąlygomis prijungti vartotojų ir gamintojų elektros įrenginius, esančius skirstymo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje, prie skirstomųjų tinklų pagal atitinkamus techninius norminius dokumentus ir technines sąlygas bei vartotojui ir gamintojui pageidaujant, pateikti detalią informaciją apie skirstomųjų tinklų įrengimo darbų sąnaudas;

~~7) raštu motyvuoti, kai atsisakoma suteikti elektros energijos persiuntimo paslaugą esamiems ir potencialiems naudotojams. Atsisakymas gali būti pagrįstas tik techninio pobūdžio kriterijais;~~

86) kompensuoti skirstomuosiuose tinkluose susidarancias elektros energijos sąnaudas. Perkant elektros energiją šioms elektros energijos sąnaudoms kompensuoti, sudaryti nediskriminuojančias ir konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams;

97) sudaryti skirstomųjų tinklų avarijų prevencijos ir likvidavimo planus ir kontroliuoti, kaip jie įgyvendinami;

108) užtikrinti informacijos, gautos vykdant veiklą ir sudarančios komercinę ar kitokią paslaptį, konfidencialumą, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, ~~ir nenaudoti šios informacijos kitų elektros energetikos sektoriaus dalyvių diskriminavimo tikslais ir užtikrinti, kad informacija apie~~

jo paties veiklą, kurią atskleidus gali būti suteiktas komercinis pranašumas, nebūtų skelbiama diskriminuojant elektros energetikos sektoriuje veikiančius asmenis;

119) leisti perdavimo sistemos operatoriui patekti į skirstomųjų tinklų teritorijas ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti ar keisti perdavimo sistemos operatoriui priklausančius ~~elektros energijos~~ apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis;

120) užtikrinti garantinį tiekimą šio įstatymo 44 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis;

131) parengti ir pateikti Tarybai derinti elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartines sąlygas. Suderintas elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių standartines sąlygas skelbti savo interneto svetainėje;

12) rengti ir teikti Tarybai tvirtinti Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą.

2. Skirstomųjų tinklų operatorius užtikrina trečiųjų asmenų prieigą prie skirstomųjų tinklų, ją valdo ir pateikia paaiškinimus, kai tokia prieiga nesuteikiama. Tuo tikslu skirstomųjų tinklų operatorius Tarybos nustatytais sąlygomis parengia ir teikia Tarybai tvirtinti pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą, taip pat jį skelbia savo interneto svetainėje. Taryba užtikrina, kad šia tvarka nustatomi prijungimo pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai būtų nustatomi remiantis skaidriomis ir nediskriminacinėmis procedūromis, taip pat, kad būtų užtikrintas tinklų naudotojų naujai prijungiamų įrenginių (elektrinių ir kaupimo įrenginių) ekonominis efektyvumas ir nebūtų sukurta nepagrįstų kliūčių patekti į elektros energijos rinką. Vadovaudamasis Reglamento (ES) Nr. 2019/943 12 ir 13 straipsnių ir šio įstatymo nuostatomis, skirstomųjų tinklų operatorius Pasinaudojimo tinklais tvarkos apraše taip pat nustato elektros energijos priėmimo ir persiuntimo bei persikirstymo tvarką.

23. Skirstomųjų tinklų operatorius, atlikdamas elektros energijos srautų paskirstymo skirstomuosiuose tinkluose dispečerinį valdymą ir atsižvelgdamas į skirstymo sistemos darbo saugumo reikalavimus, remdamasis skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, pirmumo teise toliau nustatyta prioriteto tvarka užtikrina elektros energijos priėmimą ir persiuntimą skirstomaisiais tinklais iš: bei elektros energijos, įskaitant dėl neigiamo vartotojo paklausos pokyčio susidariusį elektros energijos kiekį, persikirstymą skirstomuosiuose tinkluose *mutatis mutandis*, vadovaudamasis šio įstatymo 31 straipsnio 3–9 dalyse nustatytais reikalavimais.

1) gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu, įgijusių teisę į Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą skatinimo priemonę;

2) gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;

3) gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu, įgijusių teisę į Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą skatinimo priemonę, ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrųjų;

4) gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu;

5) gamintojų, elektros energiją gaminančių ne iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;

6) gamintojų, elektros energiją gaminančių ne iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu.

4. Vykdydamas savo veiklą ir atlikdamas jam pavestas funkcijas, skirstomųjų tinklų operatorius tvarko elektros energijos suvartojimo, gamybos ir kitus išmaniosiose apskaitos sistemose fiksuojamus asmens duomenis, vadovaudamasis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), kituose asmens duomenų apsaugos sritį reguliuojančiuose Europos Sąjungos ir nacionaliniuose teisės aktuose nustatytais

reikalavimais. Nuostatos dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo užtikrinimo įtvirtinamos Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse.“

25 straipsnis. 39¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„39¹ straipsnis. Skirstomųjų tinklų plėtros planavimas

1. ~~Skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, rengia 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, grindžiamą esama ir numatoma elektros energijos pasiūla ir paklausa elektros energetikos sistemoje, elektros tinklo patikimumu, leistinu įrangos tarnavimo amžiumi bei išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planais ir reikalavimais, taip pat tinklo optimizavimo galimybėmis. Planas turi būti atnaujinamas kiekvienais metais ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų liepos 1 dienos paskelbiamas skirstomųjų tinklų operatoriaus interneto svetainėje. Prieš paskelbdamas 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, skirstomųjų tinklų operatorius vykdo skaidrias ir viešas konsultacijas su kompetentingomis valstybės institucijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis. Skirstomųjų tinklų plėtra ir jai skirtos investicijos grindžiamos tinklo plėtros planu. Skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, kas 2 metus rengia 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, grindžiamą jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esama ir numatoma elektros energijos pasiūla ir paklausa (planuojamais naujai prijungti gamybos pajėgumais ir vartotojų skaičiumi, įskaitant elektromobilių įkrovimo prieigas) bei perdavimo sistemos operatoriaus pagrįstomis prielaidomis apie elektros energijos gamybos, tiekimo, vartojimo ir tarp sisteminių elektros energijos srautų tendencijas, elektros tinklo patikimumu, leistinu įrangos tarnavimo amžiumi, taip pat Nacionaliniame pažangos plane ir kituose strateginio lygmens planavimo dokumentuose nustatytais energetikos politikos strateginiais tikslais ir (ar) pažangos uždaviniais ir (ar) Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane numatytais įgyvendinimo priemonėmis, įskaitant išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų apskaitos sistemų plėtros tikslus ir (ar) uždavinius, elektros energetikos sektoriaus veiklos reguliavimo bendraisiais principais, taip pat tinklo optimizavimo galimybėmis, grindžiamomis energijos vartojimo efektyvumo didinimu, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatyme nurodytą energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą, reikiamomis vidutinės trukmės ir (ar) ilgalaikėmis lankstumo paslaugomis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus licencijoje nurodyta teritorija planavimo tikslais skirstoma į atskiras planavimo teritorijas pagal skirstomųjų tinklų operatoriaus analitiškai įvertinamą skirstomojo tinklo savybių vienanarūšiškumą, taip pat atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano koncepcijoje numatytas erdvinio vystymo kryptis ir teritorijų naudojimo funkcinius prioritetus.~~

2. ~~Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plane, be kita ko, nurodoma:~~

1) ~~skirstomųjų tinklų įrengimo, atnaujinimo gairės — infrastruktūros dalys, kurias planuojama įrengti ar atnaujinti per planuojamą 10 metų laikotarpį;~~

2) ~~bendroji investicijų programa (apimanti finansavimo šaltinius investicijoms, skirtoms skirstomųjų tinklų infrastruktūrai per planuojamą 10 metų laikotarpį), dėl kurios jau priimtas sprendimas, ir nauji investicijų rodikliai (apimtys), kurių bus siekiama per planuojamą 10 metų laikotarpį;~~

3) ~~bendrosios investicijų programos ir naujų investicijų rodiklių (apimčių) planuojami įgyvendinimo terminai;~~

4) ~~veiksmingos priemonės, skirtos tiekimo saugumui, patikimumui ir teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti;~~

~~5) skirstomųjų tinklų operatoriaus pagrįstos prognozės, kuriomis remiantis buvo sudarytas planas, ir jų prielaidos;~~

~~6) investiciniuose projektuose pateikiamos galimos paklausos mažinimo, diegiant ar skatinant diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones skirstomuosiuose tinkluose, alternatyvos, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatyme nurodytą energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą.~~

32. Rengdamas 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, skirstomųjų tinklų operatorius ~~įvertina prognozes apie elektros energijos gamybos, tiekimo ir vartojimo tendencijas, atsižvelgdamas į valstybės politikos kryptis, pagrįstas elektros energetikos sektoriaus veiklos reguliavimo bendraisiais principais vykdo skaidrias ir viešas konsultacijas su perdavimo sistemos operatoriumi, taip pat kitais suinteresuotais asmenimis.~~ **10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planas ir konsultacijų proceso rezultatai ne vėliau kaip iki šio plano rengimo metų gruodžio 1 dienos pateikiami Tarybai derinti ir paskelbiami skirstomųjų tinklų operatoriaus interneto svetainėje.**

43. Taryba turi teisę kreiptis į skirstomųjų tinklų operatorių su prašymu pateikti papildomą informaciją apie ~~10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, informaciją apie praėjusiais metais atliktas investicijas ir (ar) paaiškinimus dėl neatliktų investicijų pagal 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą~~ **10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą derina pagal jos nustatytus plano vertinimo principus ir kriterijus Tarybos nustatyta tvarka ir gali prašyti pakeisti pateiktą planą.**

54. Tuo atveju, kai skirstomųjų tinklų operatorius neatlieka 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plano investicijų, kurios taip pat yra numatytos Vyriausybės nutarimuose, Taryba gali įpareigoti skirstomųjų tinklų operatorių pateikti derinti atitinkamas investicijas ir suderinusi investicijų projektą įpareigoti šias investicijas atlikti. Tuo atveju, kai Taryba pasinaudoja šioje dalyje nurodytais įgaliojimais, atitinkamų suderintų investicijų sąnaudos įvertinamos nustatant skirstomųjų tinklų operatoriaus paslaugos ir susijusių paslaugų kainas.“

26 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„40 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą skirstomaisiais tinklais garantijos

1. Vartotojai, išskyrus buitinius vartotojus, kurių įrenginiai yra prijungti prie skirstomųjų tinklų ir kurie yra sudarę su nepriklausomu tiekėju elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, privalo sudaryti elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi ir laiku atsiskaityti už elektros energijos persiuntimą perdavimo **tinklais, įskaitant už papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos**, ir skirstomaisiais tinklais, taip pat už ~~sistemines paslaugas ir~~ viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, išskyrus už elektros energijos kiekį, persiustą energijos kaupimo įrenginiams, kurių įrengtoji elektrinė galia yra ne mažesnė negu 1 MW, įkrauti energija, kada energijos kaupimo įrenginiams įkrauti patiekta elektros energijos kiekis, išskyrus technologinius nuostolius, vėliau yra grąžinamas į operatorių elektros tinklus.

2. Tiekėjas privalo sudaryti elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi ir laiku atsiskaityti už elektros energijos persiuntimą perdavimo **tinklais, įskaitant už papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos**, ir skirstomaisiais tinklais, taip pat už ~~sistemines paslaugas ir~~ viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, kuriomis pasinaudojo vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų ir kurie su tiekėju yra sudarę elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos

teikimo sutartį. Tiekėjo ir skirstomųjų tinklų operatoriaus sudaromoje elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutartyje taip pat nustatoma keitimosi informacija tarp šalių tvarka.“

27 straipsnis. Įstatymo papildymas 40¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 40¹ straipsniu:

„40¹ straipsnis. Naudojimasis lankstumo paslaugomis skirstomuosiuose tinkluose

1. Skirstomųjų tinklų operatorius turi teisę įsigyti lankstumo paslaugas ir jomis naudotis skirstomuosiuose tinkluose, vadovaudamasis Tarybos patvirtintu Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašu. Lankstumo paslaugos apima su elektros energijos pasiūlos ir paklausos valdymu, vartotojo paklausos pokyčio valdymu, paklausos telkimu, energijos kaupimu ir perkrovos valdymu susijusias paslaugas, taip pat skirstomųjų tinklų operatoriaus veikloje reikalingas kitas paslaugas, kurios būtinos nepertraukiamam ir efektyviam elektros energijos skirstymo paslaugų teikimui užtikrinti, įskaitant efektyviai vykdomą tinklų plėtrą.

2. Taryba užtikrina, kad skirstomųjų tinklų operatoriui įsigyjant lankstumo paslaugas būtų pagerintas skirstomųjų tinklų eksploatavimo ir plėtros efektyvumas, kartu užtikrinant nepertraukiamą ir efektyvų elektros energijos skirstymo paslaugų teikimą. Skirstomųjų tinklų operatorius turi teisę pirkti lankstumo paslaugas iš tokias paslaugas teikiančių rinkos dalyvių, prioriteto tvarka rinkdamasis energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones, kai tokios paslaugos ekonomiškai veiksmingai sumažina poreikį atnaujinti ar pakeisti skirstomųjų tinklų elementus ir padeda užtikrinti saugų, patikimą ir efektyvų šių tinklų darbą.

3. Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos apraše nustatant lankstumo paslaugų specifikacijas ir (ar) standartizuotus lankstumo paslaugų produktus, turi būti užtikrintos visų rinkos dalyvių galimybės dalyvauti teikiant šias paslaugas nediskriminuojančiomis sąlygomis. Rengdamas Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą ir jį vykdydamas, skirstomųjų tinklų operatorius privalo užtikrinti, kad lankstumo paslaugoms įsigyti būtų taikoma skaidri, dalyvavimu ir rinkos veikimu grindžiama procedūra, užtikrinanti veiksmingą ir nediskriminacinį visų susijusių rinkos dalyvių, įskaitant rinkos dalyvių, vykdančių elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių, elektros energijos pasiūlos ir paklausos valdymą, paklausos telkimą ir energijos kaupimą, dalyvavimą.

4. Skirstomųjų tinklų operatorius, rengdamas Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą, vykdo viešąsias konsultacijas su rinkos dalyviais, derina jį su perdavimo sistemos operatoriumi, įvertina lankstumo paslaugų poreikį ir pagrįstai numato jų įsigijimo apimtį ir tvarką. Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą skirstomųjų tinklų operatorius teikia Tarybai tvirtinti.

5. Skirstomųjų tinklų operatoriaus teisė įsigyti lankstumo paslaugas Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos apraše nurodytu būdu ir jas naudoti gali būti ribojama tik tais atvejais, kai Taryba savo sprendimu, atsižvelgusi į skirstomųjų tinklų operatoriaus pagrįstą prašymą dėl Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašo patvirtinimo, ar atskiru sprendimu nustato, kad tokių paslaugų pirkimas nėra ekonomiškai efektyvus arba kad dėl tokio pirkimo atsirastų didelių rinkos iškraipymų arba didesnė perkrova. Skirstomųjų tinklų operatorius, įsigydamas lankstumo paslaugas ir jomis naudodamasis, taiko Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos apraše nustatytas lankstumo paslaugų specifikacijas.

6. Skirstomųjų tinklų operatorius, įsigydamas lankstumo paslaugas ir jomis naudodamasis, keičiasi visa būtina informacija ir koordinuoja veiksmus su perdavimo sistemos operatoriumi, siekdamas užtikrinti optimalų išteklių naudojimą, taip pat saugų, patikimą ir efektyvų elektros energetikos sistemos darbą ir sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos rinkai plėtoti.

7. Skirstomųjų tinklų operatoriaus patirtos sąnaudos dėl lankstumo paslaugų įsigijimo, įskaitant būtinų informacinių ir ryšių technologijų ir infrastruktūros sąnaudas, Tarybos nustatyta tvarka įvertinamos nustatant ar koreguojant skirstymo paslaugų kainų viršutines ribas.

8. Skirstomųjų tinklų operatoriai, bendradarbiaudami su jų veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje veiklą vykdančiu šilumos tiekėju, kas 4 metus privalo įvertinti galimybę panaudoti centralizuoto šilumos ir (ar) vėsumos energijos tiekimo sistemą teikiant lankstumo paslaugas, kai tam panaudojamas paklausos valdymas, perteklinės elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių energijos kaupimas, taip pat įvertinti, ar naudotis nustatytais galimybėmis būtų našiau ir ekonomiškai efektyviau nei alternatyviais sprendimais. Šilumos tiekėjai bendradarbiauja teikdami informaciją skirstomųjų tinklų operatoriams. Skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, vertinimo rezultatus pateikia ir (ar) panaudoja rengdamas 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą ir (ar) rengdamas (atnaujinamas) Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą.“

28 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 41 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„41 straipsnis. Tiekimo veiklos principai

1. Vartotojai perka elektros energiją iš tiekėjų, gamintojų, elektros energiją gaminančių iš atsinaujinančių išteklių, **aktyviųjų vartotojų, piliečių energetikos bendrijų** ir asmenų, nurodytų šio įstatymo 44 straipsnyje, šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Vartotojams, išskyrus vartotojus, sudariusius atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, elektros energija tiekama su nepriklausomu tiekėju, **aktyviuoju vartotoju ar piliečių energetikos bendrija** sutarta kaina **46 straipsnyje nustatyta tvarka** arba visuomenine elektros energijos kaina šio įstatymo 43 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis arba užtikrinamas garantinis elektros energijos tiekimas šio įstatymo 44 straipsnyje nustatytais atvejais ir tvarka. Vartotojams, sudariusiems atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, elektros energija tiekama šioje sutartyje nustatyta elektros energijos kaina.

2. Tiekėjai Lietuvos Respublikos vidaus elektros energijos rinkoje prekiauja elektros energija biržoje ir (ar) pagal dvišales sutartis su gamintojais, ~~vartotojais~~ ar tarpusavyje ~~Prekybos elektros energija~~ **Elektros energijos rinkos** taisyklėse nustatyta tvarka. Importuojama ir eksportuojama elektros energija prekiaujama tik biržoje. **Vartotojams elektros energija tiekama šiame įstatyme ir Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka.**

~~3. Balansavimo energijos tiekėjai prekiauja balansavimo elektros energija su perdavimo sistemos operatoriumi. Balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų su balansavimo energijos tiekėjais, standartines sąlygas rengia ir, suderinęs su Taryba, savo interneto svetainėje skelbia perdavimo sistemos operatorius.~~

~~4. Jeigu tiekėjai nėra balansavimo energijos tiekėjai, jie privalo sudaryti balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis su kitu, atitinkamą sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi turinčiu, balansavimo energijos tiekėju.~~

~~53. Tiekėjams draudžiama diskriminuoti vartotojus ar vartotojų grupes.~~

~~64. Nepriklausomi tiekėjai gali siūlyti turi teisę teikti vartotojams su vartotojo paklausos pokyčio valdymu ir, kaip nurodyta šio straipsnio 5 ir 6 dalyse, elektros energijos paklausos telkimu susijusias paslaugas.~~

5. Nepriklausomas tiekėjas turi teisę teikti su paklausos telkimu susijusias paslaugas neturėdamas leidimo vykdyti nepriklausomo paklausos telkėjo veiklą tik jo aptarnaujamiems tiekimo paslaugos vartotojams, jeigu yra tenkinamos visos šios sąlygos:

1) nepriklausomas tiekėjas su telkimu susijusias paslaugas teikia pagal atskirą sutartį, sudarytą su vartotoju šio įstatymo 61¹ straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis;

2) šios dalies 1 punkte nurodyta sutartis negali riboti vartotojo teisės pasirinkti kitą paklausos tiekėją, tai yra vartotojas turi teisę vienašališkai nutraukti tokią sutartį šio įstatymo 47 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta tvarka ir sąlygomis;

3) šios dalies 1 punkte nurodyta sutartis automatiškai netenka galios pasibaigus nepriklausomo tiekėjo ir vartotojo sudarytai elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčiai ar elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčiai ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarčiai ar tokias sutartis nutraukus iki jų galiojimo termino pabaigos;

4) nepriklausomas tiekėjas atskirai tvarko su tiekimo ir paklausos telkimo veiklomis susijusią energijos apskaitą.

6. Nepriklausomas tiekėjas turi teisę teikti su paklausos telkimu susijusias paslaugas kitų nepriklausomų tiekėjų aptarnaujamiems tiekimo paslaugos vartotojams tik gavęs leidimą vykdyti nepriklausomo paklausos telkėjo veiklą, jeigu yra tenkinamos visos šios sąlygos:

1) nepriklausomo paklausos telkėjo veiklą nepriklausomas tiekėjas vykdo atskiriant nuo tiekimo veiklos, tai yra tiekimas ar bet kokios su tiekimu susijusios paslaugos negali būti sąlyga vartotojui gauti su paklausos telkimu susijusias paslaugas ar jų atsisakyti;

2) nepriklausomo paklausos telkėjo veiklą nepriklausomas tiekėjas vykdo laikydamasis šio straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytų reikalavimų;

3) nepriklausomas tiekėjas atskirai tvarko su tiekimo, šio straipsnio 5 dalyje numatyto paklausos telkimo ir nepriklausomo paklausos telkėjo veiklomis susijusią energijos apskaitą;

4) nepriklausomas tiekėjas arba jo už balansą atsakinga šalis atskirai atsako ir atsiskaito už disbalansą, sukeltą nepriklausomam tiekėjui vykdant tiekimo veiklą, taip pat teikiant šio straipsnio 5 dalyje numatytas su paklausos telkimu susijusias paslaugas ir vykdant nepriklausomo paklausos telkėjo veiklą.

7. Šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyti reikalavimai *mutatis mutandis* taikomi nepriklausomo tiekėjo patronuojamosioms įmonėms, taip pat nepriklausomo tiekėjo patronuojančiajai įmonei ir jos patronuojamosioms įmonėms.

8. Šio straipsnio 5, 6 ir 7 dalyse nustatyti reikalavimai netaikomi nepriklausomiems paklausos tiekėjams, kurie nevykdo tiekimo veiklos ir nėra susiję su nepriklausomu tiekėju.“

29 straipsnis. Įstatymo papildymas 41¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 41¹ straipsniu:

„41¹ straipsnis. Elektromobilių įkrovimo prieigos

1. Skirstomųjų tinklų operatoriui neleidžiama turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti elektromobilių įkrovimo prieigų, išskyrus, kai skirstomųjų tinklų operatorius nuosavybės teise turi elektromobilių įkrovimo prieigas tik savo reikmėms.

2. Elektromobilių įkrovimo prieigų prijungimo prie elektros tinklų sąnaudos paskirstomos šio įstatymo 67 straipsnio 7 dalies 6 punkte nustatyta tvarka.

3. Skirstomųjų tinklų operatorius nediskriminuodamas bendradarbiauja dėl elektromobilių prieigų prijungimo su visais elektromobilių įkrovimo prieigų operatoriais ar kitais asmenimis, kurie turi nuosavybės teise, plėtoja, eksploatuoja arba valdo elektromobilių įkrovimo prieigas.“

30 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Visuomeninis tiekėjas neprivalo vykdyti šiame straipsnyje nurodytų reikalavimų, jeigu tai padaryti trukdo nuo visuomeninio tiekėjo nepriklausančios aplinkybės, tarp jų valstybės veiksmai, trečiųjų kitų asmenų veiksmai ir (ar) neveikimo ar nenugalimos jėgos aplinkybės, taip pat kitos aplinkybės, kurių visuomeninis tiekėjas negalėjo kontroliuoti ar kitaip valdyti. Esant tokioms aplinkybėms, visuomeninis tiekėjas, vartotojai ir (ar) tinklų operatoriai visapusiškai bendradarbiauja, siekdami pašalinti visuomeniniam elektros energijos tiekimui užtikrinti

trukdančias aplinkybes. Vartotojams teikiamų visuomeninio elektros energijos tiekimo paslaugų patikimumo ir jų sąlygų priežiūrą bei kontrolę vykdo Taryba.“

31 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 44 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Garantinis elektros energijos tiekėjas garantinį tiekimą atlieka laikydamasis šių sąlygų:

1) garantinis tiekimas vartotojui užtikrinamas, kai vartotojas, ne vėliau kaip prieš 3 savaites iki nepriklausomo tiekėjo nutraukiamos veiklos arba su vartotoju sudarytos elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties, arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarties nutraukimo gavęs nepriklausomo tiekėjo rašytinį ar elektroninių ryšių priemonėmis pateiktą įspėjimą, per 2 savaites nuo šio pranešimo gavimo dienos nepasirenka kito nepriklausomo tiekėjo ar paaiškėja šio straipsnio 3 dalyje nurodytos aplinkybės – tokiais atvejais ~~vartotoje~~ **vartotojų** su nepriklausomu tiekėju sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartis laikoma nutraukta. Garantinis tiekimas vartotojams užtikrinamas persiuntimo paslaugos teikimo sutarties su skirstomųjų tinklų operatoriumi pagrindu. Vartotojams, kurie tokios sutarties nėra sudarę, garantinis elektros energijos tiekimas užtikrinamas pagal garantinio elektros energijos tiekėjo viešai skelbiamas garantinio elektros energijos tiekimo užtikrinimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sąlygas, kurios rengiamos Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka. Vartotojui, kuriam užtikrinamas garantinis tiekimas, nusprendusiam sudaryti elektros energijos pirkimo–pardavimo arba elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, garantinis tiekimas nutraukiamas ne vėliau kaip per 3 savaites nuo nepriklausomo tiekėjo pranešimo garantiniam elektros energijos tiekėjui pateikimo dienos. Garantinio tiekimo trukmė – ne ilgiau kaip 6 mėnesiai, **išskyrus pažeidžiamus vartotojus**. Jeigu per 6 mėnesius vartotojas, **išskyrus pažeidžiamus vartotojus**, nepasirenka naujo nepriklausomo tiekėjo, garantinis elektros energijos tiekėjas įgyja teisę nutraukti elektros energijos tiekimą vartotojui. Apie garantinio tiekimo nutraukimą garantinis elektros energijos tiekėjas įspėja vartotoją ne vėliau kaip prieš 3 savaites iki elektros energijos tiekimo nutraukimo dienos;

2) jeigu vartotojas, kuriam buvo suteiktas garantinis tiekimas, garantinio tiekimo laikotarpiu pasirenka nepriklausomą tiekėją, vartotojas privalo sumokėti garantiniam elektros energijos tiekėjui už suvartotą elektros energiją pagal garantinio elektros energijos tiekėjo pateiktą mokėjimo dokumentą;

3) vartotojams, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas, **išskyrus pažeidžiamus vartotojus**, taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama vidutinei praėjusio ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainai, susiformavusiai Lietuvos kainų zonoje, pritaikius koeficientą 1,25. **Garantinio tiekimo kaina pažeidžiamiesiems vartotojams apskaičiuojama kaip vidutinė praėjusio ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainos, susiformavusios Lietuvos kainų zonoje, ir garantinio tiekimo pažeidžiamiesiems vartotojams paslaugos kainos, kurią nustato Taryba, suma.** Skirtumas tarp faktinių ataskaitinio laikotarpio pajamų ir garantinio elektros energijos tiekėjo patirtų garantinio elektros energijos tiekimo veiklos sąnaudų, įskaitant elektros energijos įsigijimo sąnaudas, priskiriamas garantinio elektros energijos tiekėjo sąnaudoms ar pajamoms pagal šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodytą metodiką. Garantinio tiekimo kainą apskaičiuoja ir nustato garantinis elektros energijos tiekėjas **bei paskelbia ją savo interneto svetainėje.**“

2. Pakeisti 44 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) ~~balansavimo energijos tiekėjas už balansą atsakinga šalis nutraukia sutartį su nepriklausomu tiekėju, pagal kurią už balansą atsakinga šalis prisiima atsakomybę už nepriklausomo tiekėjo disbalansą, ar pardavimo sistemos operatorius nutraukia balansavimo energijos pirkimo–pardavimo atsiskaitymo už disbalansą sutartį su nepriklausomu tiekėju ar su jo už balansą atsakinga šalimi ir nepriklausomas tiekėjas nėra balansavimo energijos pirkimo–~~

~~pardavimo sutarties sudaręs naujos sutarties su kitu balansavimo tiekėju kita už balansą atsakinga šalimi;~~“.

3. Pakeisti 44 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Nepriklausomas tiekėjas privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo šio straipsnio 3 dalyje nustatytų aplinkybių atsiradimo, savo vartotojams ir atitinkamam tinklų operatoriui pranešti apie garantinio tiekimo pradžią ir pagrindą, o vartotojams – ir apie asmenį, vykdysiantį garantinio tiekimo funkciją, ir jo kontaktinius duomenis. Vartotojai, kurių suvartotos elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenys nėra nuskaitomi nuotoliniu būdu, nedelsdami, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo garantinio tiekimo pradžios, jeigu apie tai jie buvo tinkamai informuoti, privalo užfiksuoti faktinius ~~elektros energijos~~ apskaitos prietaiso rodmenis ir juos pranešti tinklų operatoriui. Jeigu nepriklausomi tiekėjai ar vartotojai neįvykdo ar tinkamai neįvykdo šioje dalyje nustatytų pareigų, garantinio tiekimo metu tiekiamos elektros energijos kiekis nustatomas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka.“

4. Pakeisti 44 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Vartotojai, kuriems šiame straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis užtikrinamas garantinis tiekimas, atsiskaito su asmeniu, atliekančiu garantinio tiekimo funkciją, už garantinį tiekimą, taip pat su tinklų operatoriais, kaip nurodyta šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje ir 46 straipsnio 5 dalyje, už elektros energijos persiuntimą perdavimo **tinklais, įskaitant už papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos**, ir (ar) skirstomaisiais tinklais, ~~sistemines paslaugas ir taip pat už~~ viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.“

32 straipsnis. 46 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 46 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų, pirkdami elektros energiją iš nepriklausomo tiekėjo, privalo perdavimo sistemos operatoriui apmokėti už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais, **įskaitant už papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos**, taip pat už ~~sistemines paslaugas ir~~ viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, išskyrus už elektros energijos kiekį, persiustą energijos kaupimo įrenginiams įkrauti energija, kada energijos kaupimo įrenginiams įkrauti patiekta elektros energijos kiekis, išskyrus technologinius nuostolius, vėliau yra grąžinamas į operatorių elektros tinklus. Vartotojas, gavęs perdavimo sistemos operatoriaus ir nepriklausomo tiekėjo sutikimą bei būdamas atsakingas perdavimo sistemos operatoriui, šioje dalyje nurodytas vartotojo pinigines prievoles gali pavesti vykdyti nepriklausomam tiekėjui.“

33 straipsnis. 46¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 46¹ straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų, pirkdami elektros energiją iš gamintojo, elektros energiją gaminančio iš atsinaujinančių išteklių, privalo skirstomųjų tinklų operatoriui apmokėti už elektros energijos persiuntimą perdavimo **tinklais, įskaitant už papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos**, ir skirstomaisiais tinklais, taip pat už ~~sistemines paslaugas ir~~ viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, išskyrus už elektros energijos kiekį, persiustą energijos kaupimo įrenginiams, kurių įrengtoji elektrinė galia yra ne mažesnė negu 1 MW, įkrauti energija, kada energijos kaupimo įrenginiams įkrauti patiekta elektros energijos kiekis, išskyrus technologinius nuostolius, vėliau yra grąžinamas į operatorių elektros tinklus. Vartotojas, gavęs skirstomųjų tinklų operatoriaus ir gamintojo, elektros energiją gaminančio iš atsinaujinančių išteklių, sutikimą ir būdamas atsakingas skirstomųjų tinklų operatoriui, šioje dalyje nurodytas vartotojo pinigines prievoles gali pavesti vykdyti gamintojui, elektros energiją gaminančiam iš atsinaujinančių išteklių.“

2. Pakeisti 46¹ straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų, pirkdami elektros energiją iš gamintojo, elektros energiją gaminančio iš atsinaujinančių išteklių, privalo perdavimo sistemos

operatoriui apmokėti už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais, **įskaitant už papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos**, taip pat už ~~sistemines paslaugas~~ ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, išskyrus už elektros energijos kiekį, persiuntą energijos kaupimo įrenginiams įkrauti energiją, kada energijos kaupimo įrenginiams įkrauti patiekta elektros energijos kiekis, išskyrus technologinius nuostolius, vėliau yra grąžinamas į operatorių elektros tinklus. Vartotojas, gavęs perdavimo sistemos operatoriaus ir gamintojo, elektros energiją gaminančio iš atsinaujinančių išteklių, sutikimą ir būdamas atsakingas perdavimo sistemos operatoriui, šioje dalyje nurodytas vartotojo pinigines prievoles gali pavesti vykdyti gamintojui, elektros energiją gaminančiam iš atsinaujinančių išteklių.“

34 straipsnis. 48 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 48 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„48 straipsnis. Elektros energijos apskaitos organizavimas **ir išmaniųjų apskaitos sistemų diegimas**

1. Tinklų operatoriai yra atsakingi už jų valdomais elektros tinklais persiuntos elektros energijos matavimo ir apskaitos organizavimą. **Elektros energijos apskaita tvarkoma apskaitos prietaisais ar išmaniosiomis apskaitos sistemomis. Vartotojui patiekta elektros energija ir suteikta elektros energijos persiuntimo paslauga apskaitomos pagal įrengtų apskaitos prietaisų rodmenis ir (ar) kitais Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatytais būdais. Tinklų naudotojai privalo sudaryti sąlygas perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriui įrengti, prižiūrėti ar keisti apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatytais sąlygomis ir tvarka.**

2. Tinklų operatorių pagal apskaitos prietaisų rodmenis nustatytas vartotojų, prijungtų prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų ir perkančių elektros energiją iš visuomeninių ar nepriklausomų tiekėjų, suvartotos elektros energijos kiekis perdavimo sistemos operatoriaus pripažįstamas faktiniu suvartotos elektros energijos kiekiu, kurį privalo nusipirkti visuomeninis, **ir nepriklausomas** tiekėjas. Ši nuostata netaikoma gamintojams, elektros energiją gaminantiems iš atsinaujinančių išteklių, ar kitiems nepriklausomiems tiekėjams, kurie ~~taip pat~~ turi ir leidimą gaminti elektros energiją. Gamintojas, elektros energiją gaminantis iš atsinaujinančių išteklių, ar nepriklausomas tiekėjas, kuris ~~taip pat~~ turi ir leidimą gaminti elektros energiją, privalo nusipirkti tokį elektros energijos kiekį, kuris nepadengia perdavimo sistemos operatoriaus pripažinto vartotojo faktinio suvartoto elektros energijos kiekio.

3. Tinklų operatoriai privalo užtikrinti, kad vartotojai galėtų lengvai matyti savo apskaitos prietaisų rodmenis – tiesiogiai ar netiesiogiai per interneto sąsają arba kitą tinkamą sąsają.

4. Siekdamas įgyvendinti strateginius valstybės tikslus elektros energetikos sektoriuje ir sudaryti sąlygas vartotojams aktyviai dalyvauti elektros energijos rinkoje, skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, atlieka išmaniųjų apskaitos sistemų ilgalaikių sąnaudų ir numatomos naudos rinkai ir atskiriems vartotojams ekonominį vertinimą ir organizuoja išmaniųjų apskaitos sistemų diegimą šio operatoriaus veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje įsikūrusiems vartotojams.

5. Išmaniosios apskaitos sistemos pradedamos diegti Tarybai patvirtinus teigiamus išmaniųjų apskaitos sistemų ilgalaikių sąnaudų ir numatomos naudos rinkai ir atskiriems vartotojams ekonominio vertinimo rezultatus. Išmaniųjų apskaitos sistemų diegimo ir eksploatavimo sąnaudos yra pripažįstamos pagrįstomis sąnaudomis nustatant reguliuojamas kainas ar jų dalį. Šių sąnaudų kontrolę, taip pat išmaniųjų apskaitos sistemų diegimo naudos vartotojams stebėseną atlieka Taryba.

6. Vartotojui įdiegta išmanioji apskaitos sistema turi atitikti Elektros įrenginių įrengimo bendrosiose taisyklėse nustatytus minimalius techninius, funkcijų ir sąveikumo reikalavimus.

7. Išmaniosios apskaitos sistemos diegiamos vadovaujantis skirstomųjų tinklų operatoriaus parengtu planu dviem etapais. Pirmuoju etapu per išmaniųjų apskaitos sistemų ilgalaikių sąnaudų ir numatomos naudos rinkai ir atskiriems vartotojams ekonominiame vertinime numatytą laikotarpį išmaniosios apskaitos sistemos diegiamos vartotojų grupėms, atitinkančioms šiame vertinime nurodytus kriterijus, įskaitant kriterijus, susijusius su atitinkamu elektros energijos suvartojimu. Antruoju etapu likusiai vartotojų grupei išmaniosios apskaitos sistemos diegiamos, kai nustoja galioti vartotojo apskaitos prietaiso, kuris nėra išmanusis apskaitos prietaisas (toliau – įprastas apskaitos prietaisas), teisinis metrologinis patvirtinimas, jeigu išmaniųjų apskaitos sistemų ilgalaikių sąnaudų ir numatomos naudos rinkai ir atskiriems vartotojams ekonominiame vertinime nenumatyta kitaip. Skirstomųjų tinklų operatorius savo interneto svetainėje paskelbia tvarką, pagal kurią vartotojai gali susipažinti su išmaniųjų apskaitos sistemų diegimo planu, ir informaciją apie išmaniųjų apskaitos sistemų diegimo etapų pradžią ir pabaigą.

8. Pirmuoju etapu išmaniosios apskaitos sistemos diegiamos be atskiro vartotojo sutikimo ar prašymo. Skirstomųjų tinklų operatoriui pabaigus išmaniųjų apskaitos sistemų diegimo pirmąjį etapą, vartotojas įgyja teisę prašyti įdiegti išmaniają apskaitos sistemą anksčiau nei nustoja galioti vartotojo įprasto apskaitos prietaiso teisinis metrologinis patvirtinimas. Išmanioji apskaitos sistema diegiama vartotojo prašymu, tokiam vartotojui padengus Tarybos nustatytą išlaidų, susijusių su išmaniosios apskaitos sistemos diegimu, dalį, kuri negali būti mažesnė kaip 50 procentų, arba nemokamai, kai tokį prašymą pateikia pažeidžiamas vartotojas ar vartotojas, kuris yra neįgalusis, taip kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme. Skirstomųjų tinklų operatorius užtikrina, kad išmanioji apskaitos sistema būtų įdiegiama per protingą terminą, ne ilgesnį kaip 4 mėnesiai nuo vartotojo prašymo gavimo.

9. Siekiant įgyvendinti valstybės socialinės politikos tikslus ir nenukrypstant nuo šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nurodytos išmaniųjų apskaitos sistemų diegimo tvarkos, išmaniosios apskaitos sistemos papildomai pirmuoju etapu nemokamai gali būti diegiamos ir vartotojams, kurie yra neįgalieji, taip kaip jie apibrėžti Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme, pagal jų prašymus Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

10. Išmaniųjų apskaitos sistemų diegimą organizuojantis skirstomųjų tinklų operatorius užtikrina išmaniosiomis apskaitos sistemomis surenkamų ir perduodamų duomenų saugumą ir asmens duomenų apsaugą pagal tokiems duomenims tvarkyti taikomus 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), kitų Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų nustatytus reikalavimus ir jo parengtas asmens duomenų tvarkymo ir saugumo užtikrinimo taisykles, atsako už šių duomenų tvarkymą ir jį organizuoja taip, kad užtikrintų veiksmingą ir saugią prieigą prie duomenų ir (ar) jų mainus su asmenimis, turinčiais teisę tvarkyti atitinkamų vartotojų duomenis. Šioje dalyje nurodyti duomenys apima matavimo ir suvartojimo duomenis, taip pat duomenis, reikalingus vartotojui keičiant tiekėją, paklausos telkėją, taip pat siekiant naudotis vartojimo valdymo ir kitomis paslaugomis. Asmenys, pagal šio įstatymo nuostatas turintys teisę gauti prašomus vartotojų duomenis, juos turi gauti nediskriminacinėmis sąlygomis ir tuo pačiu metu, o atitinkamos prieigos prie tų duomenų procedūros turi būti skelbiamos viešai. Asmens duomenų tvarkymo ir saugumo užtikrinimo, duomenų saugumo pažeidimų valdymo, taip pat prieigos prie duomenų taisyklės skelbiamos skirstomųjų tinklų operatoriaus interneto svetainėje.

11. Vartotojų prašymu per standartizuotą ryšio sąsają arba nuotoliniu būdu jiems arba jų įgaliotiems asmenims išmaniųjų apskaitos prietaisų užfiksuoti jų į elektros tinklą persiųstos elektros energijos ir jų suvartotos elektros energijos duomenys, laikantis šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, teikiami lengvai

suprantama forma ir neatlygintinai, kad būtų galima palyginti nepriklausomų tiekėjų pasiūlymus naudojant vienodus kriterijus.“

35 straipsnis. 48² straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 48² straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Šio straipsnio 2 dalis nedraudžia tinklų operatoriui riboti energijos kaupimo įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba pasiūlyti prijungimo, kuriam taikomi eksploatavimo apribojimai, galimybių, **kaip nustatyta šio įstatymo 31 straipsnio 2 dalyje arba 39 straipsnio 2 dalyje** ~~siekiant užtikrinti ekonominį efektyvumą naujų energijos kaupimo įrenginių atžvilgiu tik tuo atveju, kad tokius apribojimus perdavimo sistemos operatoriaus teikimu pagal kompetenciją patvirtino Taryba.~~“

2. Pripažinti netekusia galios 48² straipsnio 4 dalį.

~~4. Taryba užtikrina, kad visi šio straipsnio 3 dalyje nurodyti prijungimo pajėgumų arba eksploatavimo apribojimai būtų nustatomi remiantis skaidriomis ir nediskriminacinėmis procedūromis ir nesukurtų nepagrįstų kliūčių patekti į elektros energijos rinką.~~

36 straipsnis. Įstatymo papildymas 48³ straipsniu

Papildyti Įstatymą 48³ straipsniu:

„48³ straipsnis. Perdavimo sistemos operatoriaus teisės į energijos kaupimo įrenginius

1. Perdavimo sistemos operatorius negali turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginių, išskyrus šiame straipsnyje nustatytus atvejus.

2. Pagal perdavimo sistemos operatoriaus pagrįstą prašymą Taryba gali leisti perdavimo sistemos operatoriui turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginius, jeigu Taryba patvirtina, kad tie energijos kaupimo įrenginiai yra integruotieji elektros tinklo komponentai. Taryba stebi ir vertina energijos kaupimo įrenginių plėtrą ir gali leisti perdavimo sistemos operatoriui turėti nuosavybės teise energijos kaupimo įrenginių, juos plėtoti, valdyti arba eksploatuoti, jeigu yra įvykdytos visos šios sąlygos:

1) įvykdžius atvirą, skaidrų ir pagal iš anksto su Taryba suderintas nediskriminuojančias sąlygas konkursą, kurį peržiūri ir kurio rezultatus tvirtina Taryba, kitiems asmenims nebuvo suteikta teisė turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti tokių energijos kaupimo įrenginių arba jie negalėjo tų paslaugų suteikti pagrįstomis kainomis ir laiku;

2) energijos kaupimo įrenginiai arba su dažnio reguliavimu nesusijusios papildomos paslaugos yra būtini, kad perdavimo sistemos operatorius galėtų įvykdyti savo pareigas, siekdamas veiksmingo, patikimo ir saugaus perdavimo sistemos eksploatavimo, ir kad jie nebūtų naudojami elektros energijai pirkti arba parduoti elektros energijos rinkoje;

3) Taryba įvertino ir patvirtino, kad perdavimo sistemos operatoriui būtina turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti tokius energijos kaupimo įrenginius, iš anksto atliko konkurso taikymo ir sąlygų vertinimą ir leido jį vykdyti.

3. Taryba rengia ir tvirtina privalomas gaires, kurios padėtų perdavimo sistemos operatoriui užtikrinti sąžiningą konkursą.

4. Taryba, gavusi perdavimo sistemos operatoriaus prašymą leisti perdavimo sistemos operatoriui turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginius, informuoja Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą ir Europos Komisiją apie perdavimo sistemos operatoriaus prašyme nurodytas priežastis ir priimtą sprendimą dėl leidimo suteikimo.

5. Taryba kas 5 metus rengia viešąją konsultaciją dėl esamų energijos kaupimo įrenginių, siekdama įvertinti, ar yra potenciali galimybė ir kitų asmenų suinteresuotumas investuoti į tokius įrenginius. Jeigu iš Tarybos atliktos viešosios konsultacijos, atlikus

vertinimą, paaiškėja, kad tokius energijos kaupimo įrenginius kiti asmenys gebėtų ekonomiškai efektyviai turėti nuosavybės teise, plėtoti, eksploatuoti arba valdyti, Taryba užtikrina, kad perdavimo sistemos operatoriaus veikla šioje srityje būtų laipsniškai panaikinta per 18 mėnesių. Energijos kaupimo įrenginių pardavimo konkurso privalomose gairėse Taryba gali numatyti galimybę perdavimo sistemos operatoriui gauti pagrįstą kompensaciją, visų pirma, susigrąžinti savo investicijų į energijos kaupimo įrenginius likutinę vertę.

6. Šio straipsnio 5 dalies nuostatos netaikomos integruotiesiems elektros tinklo komponentams arba naujiems energijos kaupimo įrenginiams (elektros akumuliatoriams), dėl kurių galutinis investavimo sprendimas priimtas iki 2024 metų, įprastu nusidėvėjimo laikotarpiu su sąlyga, kad tokie energijos kaupimo įrenginiai (elektros akumuliatoriai) atitinka visas šias sąlygas:

1) yra prijungiami prie elektros perdavimo tinklų vėliausiai po 2 metų po to, kai dėl jų buvo priimtas galutinis investavimo sprendimas;

2) yra integruoti į perdavimo sistemą;

3) naudojami tik reaktyviajam momentiniam elektros perdavimo tinklų saugumo atkūrimui įvykus nenumatytam atvejui elektros tinkluose, jeigu tokia atkūrimo priemonė pradeda veikti nedelsiant ir nustoja veikti, kai problemą galima išspręsti taikant įprastinį persikirstymą;

4) nenaudojami elektros energijai pirkti arba parduoti elektros energijos rinkoje, įskaitant balansavimą.“

37 straipsnis. Įstatymo papildymas 48⁴ straipsniu

Papildyti Įstatymą 48⁴ straipsniu:

„48⁴ straipsnis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus teisės į energijos kaupimo įrenginius

1. Skirstomųjų tinklų operatorius negali turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginių, išskyrus šiame straipsnyje nustatytus atvejus.

2. Pagal skirstomųjų tinklų operatoriaus pagrįstą prašymą Taryba gali leisti skirstomųjų tinklų operatoriui turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginius, jeigu Taryba patvirtina, kad tie energijos kaupimo įrenginiai yra integruotieji elektros tinklo komponentai. Taryba stebi ir vertina energijos kaupimo įrenginių plėtrą ir gali leisti skirstomųjų tinklų operatoriui turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginius, jeigu yra įvykdytos visos šios sąlygos:

1) įvykdžius atvirą, skaidrų ir pagal iš anksto su Taryba suderintas nediskriminuojančias sąlygas konkursą, kurį peržiūri ir kurio rezultatus tvirtina Taryba, kitiems asmenims nebuvo suteikta teisė turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginių arba jie negalėjo jų paslaugų suteikti pagrįstomis kainomis ir laiku;

2) energijos kaupimo įrenginiai būtini, kad skirstomųjų tinklų operatorius galėtų įvykdyti savo teisės aktuose nustatytas pareigas, siekdamas veiksmingo, patikimo ir saugaus skirstymo sistemos eksploatavimo, o įrenginiai nėra naudojami elektros energijai pirkti arba parduoti elektros energijos rinkoje;

3) Taryba įvertino ir patvirtino, kad skirstomųjų tinklų operatoriui būtina turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti tokius energijos kaupimo įrenginius, iš anksto atliko konkurso taikymo ir sąlygų vertinimą ir leido jį vykdyti.

3. Taryba rengia ir tvirtina privalomas gaires, kurios padėtų skirstomųjų tinklų operatoriui užtikrinti sąžiningą konkursą.

4. Taryba kas 5 metus rengia viešąją konsultaciją dėl esamų energijos kaupimo įrenginių, siekdama įvertinti, ar yra galimybė ir kitų asmenų suinteresuotumas investuoti į tokius įrenginius. Jeigu iš Tarybos atliktos viešosios konsultacijos, atlikus vertinimą, paaiškėja, kad tokius įrenginius kiti asmenys gebėtų ekonomiškai efektyviai turėti nuosavybės

teise, plėtoti, eksploatuoti arba valdyti, Taryba užtikrina, kad skirstomųjų tinklų operatoriaus veikla šioje srityje būtų laipsniškai panaikinta per 18 mėnesių. Energijos kaupimo įrenginių pardavimo konkurso privalomose gairėse Taryba gali numatyti galimybę skirstomųjų tinklų operatoriui gauti pagrįstą kompensaciją, visų pirma, susigrąžinti savo investicijų į energijos kaupimo įrenginius likutinę vertę.

5. Šio straipsnio 4 dalis netaikoma integruotiesiems elektros tinklo komponentams arba naujų energijos kaupimo įrenginių (elektros akumuliatorių), dėl kurių galutinis investavimo sprendimas priimtas iki Direktyvos (ES) 2019/944 36 straipsnio 4 dalyje nurodytos datos, įprastu nuvertėjimo laikotarpiu su sąlyga, kad tokie energijos kaupimo įrenginiai (elektros akumuliatoriai) yra:

1) prijungiami prie elektros skirstomųjų tinklų vėliausiai po 2 metų po to, kai dėl jų buvo priimtas galutinis investavimo sprendimas;

2) integruoti į skirstomuosius tinklus;

3) naudojami tik reaktyviajam momentiniam elektros skirstomųjų tinklų saugumo atkūrimui įvykus nenumatytam atvejui tinkluose, jeigu tokia atkūrimo priemonė pradeda veikti nedelsiant ir nustoja veikti, kai problemą galima išspręsti taikant perskirstymą;

4) nenaudojami elektros energijai pirkti arba parduoti elektros energijos rinkoje, įskaitant balansavimą.“

38 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

Papildyti 49 straipsnio 2 dalį 8 punktu:

„8) vartotojai turi teisę būti aktyviaisiais vartotojais, taip pat piliečių energetikos bendrijos dalininkais ar nariais.“

39 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 51 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Elektros energijos pirkimo–pardavimo ir (ar) paslaugų teikimo sutarčių, teisės aktų nustatyta tvarka sudaromų su elektros energijos vartotojais, sąlygos turi būti sąžiningos ir iš anksto žinomos. Tokiose sutartyse, atsižvelgiant į atskirų sutarčių dalyko ypatumus, be kita ko, turi būti nurodoma:

1) gauti iš Tarybos, perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatorių, visuomeninių ir nepriklausomų tiekėjų aiškią ir suprantamą informaciją apie savo teises, susijusias su elektros energijos vartojimu ir gaunamomis paslaugomis;

2) susipažinti su elektros energijos suvartojimo duomenimis, įskaitant suvartotos elektros energijos kiekį, taip pat, raštu arba elektroniniu ryšių priemonėmis davęs sutikimą, nemokamai leisti bet kuriam tiekėjui naudotis savo elektros energijos suvartojimo duomenimis, kuriuos nemokamai turi teisę gauti pats vartotojas;

3) gauti skaidrią informaciją apie taikomas kainas, tarifus ir apie visas sąlygas, susijusias su elektros energijos paslaugomis.“

2. Pakeisti 51 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. ~~Elektros tinklų~~ **Tinklų** operatoriai elektros energijos ~~valandinius apskaitomo periodiškumo~~ suvartojimo duomenis už praėjusį ataskaitinį laikotarpį **pagal Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatytus reikalavimus** kartu su sąskaita už šiuo laikotarpiu suteiktas paslaugas elektroniniu būdu pateikia **tinklų operatoriaus savitarnos interneto svetainėje** vartotojams, kurių objektuose vartojamos elektros energijos apskaitos prietaisai yra prijungti prie ~~automatinės duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemų~~ **ir informacinių ryšių priemonėmis** tiekėjams, sudariusiems su šiais vartotojais elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartį. Vartotojams ir (ar), vartotojams raštiškai sutikus, ~~nepriklausomiems~~ tiekėjams elektros tinklų operatoriai už iš anksto operatorių nustatytą paslaugos kainą, pagrįstą patiriamomis sąnaudomis, gali sudaryti galimybę naudotis ~~automatinėse duomenų nuskaitymo ar~~

~~išmaniosiose energijos apskaitos sistemose esančiais elektros vartojimo tinklų operatoriaus valdomais vartotojo duomenimis ir kitu sutartu būdu.~~“

3. Pakeisti 51 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Kai vartotojai aprūpinami elektros energija, kuria prekiaujama elektros ~~energijos~~ biržoje ar kuri yra importuota iš asmenų, esančių ne valstybėje narėje, teikiant šio straipsnio 6 7 dalyje numatytą informaciją gali būti naudojami apibendrinti praėjusių metų biržos ar asmens, esančio ne valstybėje narėje, duomenys.“

40 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 52 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Papildomos pažeidžiamų vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos priemonės:

1) pažeidžiamiems vartotojams negali būti apribotas ir (ar) nutrauktas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas, kai jie per nustatytą terminą neatsiskaito už patiektą elektros energiją, ~~nesumoka ar iš dalies sumoka už~~ elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, jeigu šių pažeidžiamų vartotojų įsiskolinimas ~~skirstomųjų tinklų operatoriui~~ **garantiniam elektros energijos tiekėjui** ar tiekėjui yra ar buvo ne didesnis kaip 3 bazinės socialinės išmokos, išskyrus šio įstatymo 71 straipsnyje ir 72 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus atvejus;

2) pažeidžiamiems vartotojams per nustatytą terminą neatsiskaičius už patiektą elektros energiją, ~~nesumokėjus ar iš dalies sumokėjus už~~ elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas negali būti nutrauktas penktadieniais, šeštadieniais, sekmadieniais, švenčių ir prieššventinėmis dienomis arba kai vidutinė paros oro temperatūra yra žemesnė negu -15 °C ar aukštesnė negu +30 °C, išskyrus šio įstatymo 71 straipsnyje ir 72 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus atvejus. Tokiais atvejais tiekimas vartotojui gali būti nutrauktas kitą dieną po šiame punkte nustatytų aplinkybių pasibaigimo, jeigu pažeidžiamas vartotojas apie tai buvo įspėtas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse ir kituose šio įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka;

3) pažeidžiami vartotojai turi teisę iki paskutinės mėnesio, einančio po kalendorinio mėnesio, per kurį persiunčiama ir (ar) tiekiama elektros energija ar teikiamos kitos su tuo susijusios paslaugos vartotojui, dienos (išskyrus atvejus, kai pažeidžiamo vartotojo prašymu yra susitarta dėl ilgesnių atsiskaitymo terminų) atsiskaityti su ~~skirstomųjų tinklų operatoriumi~~ **garantiniu elektros energijos tiekėju** ar tiekėju;

4) pažeidžiamiems vartotojams vykdant elektros įrenginių prijungimą prie skirstomųjų tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, jeigu prijungimo įmoka didesnė kaip 600 eurų, 60 procentų prijungimo įmokos dalis sumokama per 10 kalendorinių dienų nuo vartotojo prijungimo paslaugos sutarties pasirašymo, kita įmokos dalis – per 10 kalendorinių dienų nuo rangos darbų pabaigos. Prijungimo paslauga pradedama teikti, kai pažeidžiamas vartotojas sumoka pirmąją prijungimo paslaugos įmokos dalį. Apie rangos sutartyje nustatytą darbų pabaigą skirstomųjų tinklų operatorius praneša pažeidžiamam vartotojui ir pateikia jam mokėti reikalingus dokumentus prijungimo paslaugos sutartyje nustatyta tvarka;

5) pažeidžiamiems vartotojams per nustatytą terminą neatsiskaičius už patiektą elektros energiją, ~~nesumokėjus ar iš dalies sumokėjus už~~ elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, 3 mėnesius nuo termino praleidimo dienos delspinigiai nėra skaičiuojami.“

41 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 57 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, kuriai įstatymu pavesta ~~rengti Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos, Nacionalinės energijos naudojimo efektyvumo didinimo programos, kitų energetikos programų projektus dalyvauti rengiant Nacionalinį pažangos planą dėl energetikos politikos strateginių tikslų ir (ar) pažangos uždavinių nustatymo ir Nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą, rengti energetikos politikos pažangos uždavinius įgyvendinančias nacionalines plėtros programas,~~ turi teisę iš elektros energijos

gamybos, perdavimo, skirstomųjų tinklų ir tiekimo įmonių gauti šiems ~~projektams~~ **dokumentams** rengti reikiamą informaciją.“

2. Pakeisti 57 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Taryba turi teisę gauti iš valstybės institucijų, įskaitant ir jų turimą Europos Sąjungos institucijų bei kitų valstybių narių disponuojamą informaciją, ir iš savivaldybių institucijų bei įstaigų, ~~elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo veiklą vykdančių energetikos įmonių, taip pat iš elektros biržos~~ **paskirtojo rinkos** operatoriaus, **kitų rinkos dalyvių** ir kitų asmenų informaciją, kuri reikalinga Tarybai pavestoms elektros energetikos sektoriaus reguliavimo, priežiūros ir kontrolės funkcijoms tinkamai atlikti, įskaitant, bet neapsiribojant, išsamius paaiškinimus dėl ribojamo trečiųjų asmenų dalyvavimo (prieigos) persiunčiant elektros energiją ar atsisakymo suteikti šią prieigą bei informaciją apie priemones, reikalingas elektros tinklams stiprinti.“

3. Pakeisti 57 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. ~~Elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo veiklą vykdančios energetikos įmonės, ir elektros biržos~~ **paskirtasis rinkos** operatorius, **kiti rinkos dalyviai ir kiti asmenys** šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją privalo teikti teisės aktų nustatyta tvarka.“

42 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 58 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Elektros energija prekiaujama pagal ~~Prekybos elektros energija~~ **Elektros energijos rinkos** taisykles, kuriose nustatyti reikalavimai atitinka šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytus tikslus.“

2. Pakeisti 58 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vartotojo objektas, esantis vienoje geografinėje vietoje ir savarankiškai prijungtas prie skirstomųjų ar perdavimo tinklų, gali gauti elektros energiją iš kelių vartotojo laisvai pasirinktų tiekėjų Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka. **fkaupimoininkas turi teisę sudaryti sutartis su keliais nepriklausomais tiekėjais, taip pat su pasirinktu gamintoju.**“

3. Pakeisti 58 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Centralizuotai elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, superkama iš elektros energijos gamintojų, kuriems kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatyta tvarka taikomas fiksuotas tarifas. Visa supirkta elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių, prekiaujama ~~Prekybos elektros energija~~ **Elektros energijos rinkos** taisyklėse nustatytais būdais, tvarka ir sąlygomis ir vadovaujantis ekonominio naudingumo ir mažiausios finansinės naštos elektros energijos vartotojams, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų mokėtojams principais. Centralizuotą elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių prekybą vykdo skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, ir (ar) Energetikos ministerijos, Vyriausybės nustatyta tvarka, kuri, ~~be kita ko,~~ reglamentuoja tokios įmonės pakeitimo procedūrą, paskirta įmonė. Nupirktą elektros energiją gali būti tiekama ir šiame straipsnyje nurodyto skirstomųjų tinklų operatoriaus, ir paskirtosios įmonės vartotojams. Paskirtąją įmonę skiriama įmonė turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) įmonė privalo turėti pakankamą finansinį pajėgumą, būtiną ne mažiau kaip dviejų kalendorinių mėnesių laikotarpio atsiskaitymams su gamintojais, elektros energijos gamybai naudojančiais atsinaujinančius energijos išteklius, už superkamą elektros energiją padengti, įvertinamą pagal jos paskutinių ataskaitinių metų finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų, aiškinamojo rašto ir audito išvados, jeigu auditas buvo atliktas) duomenis, kai įmonė vykdė ūkinę ~~komercinę~~ veiklą, arba planuojamos veiklos prognozuojamus finansinius duomenis, kai įmonė nevykdė ūkinės ~~komercinės~~ veiklos;

2) įmonė privalo valdyti technines ir organizacines priemones, reikalingas laiku ir tinkamai administruoti duomenis apie gamintojų į elektros tinklus patiektą elektros energiją ir gamintojams už ataskaitinį mėnesį mokėtinas lėšas;

3) įmonė privalo užtikrinti nupirkto elektros energijos pardavimą ~~Prekybos elektros energija~~ **Elektros energijos rinkos** taisyklėse nustatytais būdais ar šios elektros energijos pardavimą savo vartotojams;

4) įmonė privalo apskaitą, susijusią su centralizuotos elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių prekybos vykdymu, tvarkyti atskirai nuo bet kurios kitos veiklos apskaitos;

5) įmonė įsipareigoja sudaryti **centralizuotai superkamos** elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, gamybos prognozavimo ir atsiskaitymo už ~~balansavimo elektros energiją gamintojų, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklo, suplanuoto ir faktiškai per apskaitos laikotarpį pagaminto elektros energijos kiekio skirtumo pirkimo-pardavimo~~ sutartį su perdavimo sistemos ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriumi, atsakingu už elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, ~~balansavimo gamybos prognozavimą, planavimą ir disbalansą;~~

6) įmonė įsipareigoja vykdyti paskirtosios įmonės funkcijas laikydamosi Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos apraše ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Ankstesnioji paskirtoji įmonė vykdo funkcijas tol, kol bus paskirta nauja įmonė.“

4. Pakeisti 58 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Nustačiusi, kad paskirtoji įmonė neatitinka šio straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų ar nesilaiko šio straipsnio 5 dalyje nustatytų veiklos sąlygų, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo, ~~Prekybos elektros energija~~ **Elektros energijos rinkos** taisyklių ir kitų jos veiklą reglamentuojančių teisės aktų, Energetikos ministerija įspėja paskirtąją įmonę apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą veiklos trūkumams pašalinti. Paskirtajai įmonei per nustatytą terminą nepašalinus veiklos trūkumų, Energetikos ministerija organizuoja naujos paskirtosios įmonės atranką ir paskyrimą.“

43 straipsnis. 59 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 59 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„59 straipsnis. Elektros energijos rinkos modelis

1. Elektros energijos rinka organizuojama ~~Prekybos elektros energija šiame įstatyme, Europos Sąjungos reglamentuose, reglamentuojančiuose elektros energijos vidaus rinkos veikimą, ir Elektros energijos rinkos~~ taisyklėse nustatytais būdais, taikant reguliuojamojo trečiųjų asmenų dalyvavimo principą elektros energijai persiūsti, **ir yra paremta teisėtumo ir lygiateisiškumo principais.**

~~2. Prekyba pagalbiniais instrumentais organizuojama atskirai nuo prekybos elektros energija elektros biržoje.~~

32. Perdavimo sistemos operatorius ar skirstomųjų tinklų operatorius turi teisę riboti trečiųjų asmenų dalyvavimą (prieigą) persiunčiant elektros energiją, jeigu trūksta reikiamų pajėgumų. Toks ribojimas privalo būti pagrįstas objektyviais ir techniškai bei ekonomiškai pagrįstais kriterijais.

4.

~~53. Kiekvienas gamintojas ir tiekėjas yra atsakingas už elektros energijos gamybos kiekio, būtino pirkėjų poreikiams patenkinti, ir kiekio, nurodyto elektros energijos pirkimo-pardavimo grafikuose, pirkimo ar pardavimo atitiktį. Prekyba balansavimo ir reguliavimo energija vykdoma pagal Prekybos elektros energija taisykles. Kiekvieno rinkos dalyvio atsakomybę už savo paties sukeltą disbalansą ir su tuo susijusias pareigas, už balansą atsakingos šalies atsakomybę nustato Reglamento (ES) Nr. 2019/943 5 straipsnio 1 dalies nuostatos. Prisiimdamas Reglamento (ES) Nr. 2019/943 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą finansinę atsakomybę rinkos dalyvis arba asmuo, su kuriuo rinkos dalyvis sudarė atsakomybės už disbalansą perdavimo sutartį, kaip už balansą atsakinga šalis, sudaro su perdavimo sistemos operatoriumi atsiskaitymo už disbalansą sutartį, parengtą pagal perdavimo sistemos operatoriaus~~

nustatytas atsiskaitymo už disbalansą sutarties (už balansą atsakingoms šalims taikomų nuostatų ir sąlygų) standartines sąlygas. Atsiskaitymo už disbalansą sutartyje turi būti aiškiai apibrėžti visi disbalanso skaičiavimui reikalingi Reglamente (ES) 2017/2195 įvardyti dėmenys, aiškiai nustatyti jų nustatymo ir (ar) skaičiavimo principai, taip pat nustatyta disbalanso skaičiavimo ir atsiskaitymo už jį tvarka.

4. Reglamento (ES) Nr. 2019/943 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta rinkos dalyvio atsakomybė už disbalansą gali būti netaikoma tik šiame įstatyme ir (ar) Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme numatytais atvejais. Už rinkos dalyvio, kuriam taikomas fiksuotas elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių tarifas ir kuris įstatymu yra atleistas nuo atsakomybės už disbalansą, sukeltą disbalansą finansiškai atsako tinklų operatorius, prie kurio tinklų yra prijungti rinkos dalyvio įrenginiai, jeigu rinkos dalyvio pagamintą elektros energiją centralizuotai superka paskirtoji įmonė ar skirstomųjų tinklų operatorius. Su tokia finansine atsakomybe susijusios tinklų operatorių patirtos sąnaudos kompensuojamos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšomis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis. Perdavimo sistemos operatorius atsiskaitymus su paskirtąja įmone už rinkos dalyvio, kurio įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklo ir kuris įstatymu atleistas nuo atsakomybės už disbalansą, suplanuotos ir faktiškai pagamintos elektros energijos kiekio skirtumo pirkimą ir pardavimą vykdo šio įstatymo 58 straipsnio 5 dalies 5 punkte nurodytoje sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis. Kai rinkos dalyvio, kuris įstatymu yra atleistas nuo atsakomybės už disbalansą, pagaminta elektros energija nėra centralizuotai superkama, rinkos dalyvis vykdo veiksmus, kad būtų užtikrintas jo pagamintos elektros energijos balansas elektros energijos rinkoje, o su jais susijusios rinkos dalyvio pagrįstos išlaidos yra kompensuojamos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšomis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis.

5. Balansavimo energija prekiaujama ir atsiskaitymai už disbalansą vykdomi balansavimo paslaugų rinkoje sutarčių tarp rinkos dalyvių pagrindu šiame įstatyme, Reglamente (ES) 2017/2195 ir Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis. Balansavimo paslaugų teikimo sutarties (balansavimo paslaugų teikėjams taikomų nuostatų ir sąlygų) ir atsiskaitymo už disbalansą sutarties (už balansą atsakingoms šalims taikomų nuostatų ir sąlygų) standartines sąlygas rengia perdavimo sistemos operatorius, teikia jas tvirtinti Tarybai ir, Tarybai patvirtinus, skelbia savo interneto svetainėje.

⁵6. ~~Nepriskausomas paklausos~~ **Paklausos** telkėjas prekiauja elektros energija vadovaudamasis ~~Prekybos elektros energija~~ **Elektros energijos rinkos** taisyklėmis ir (ar) perdavimo sistemos operatoriaus nustatytomis sąlygomis. ~~Nepriskausomas paklausos telkėjas, jeigu jis yra balansavimo energijos tiekėjas, arba balansavimo energijos tiekėjas, su kuriuo nepriskausomas paklausos telkėjas sudaro balansavimo energijos pirkimo pardavimo sutartį.~~ **Paklausos telkėjas arba jo už balansą atsakinga šalis** atsako už ~~nepriskausomo~~ paklausos telkėjo nepateiktą arba pateiktą per didelį elektros energijos kiekį **veikloje sukeltą disbalansą.**

67. Perdavimo sistemos operatorius, atlikdamas ~~nacionalinę balansavimo funkciją~~ **balansavimą**, sudaro nacionalinį balansą, atitinkantį nupirkto ir parduoto elektros energijos kiekį, pagal ~~balansavimo energijos tiekėjų~~ **už balansą atsakingų šalių** pateiktus duomenis ir patikrina pateiktų duomenų tikslumą pagal prekybos elektros energija elektros biržoje ir prekybos pagal dvišales sutartis duomenis, taip pat sutrikimų ir avarių atveju koordinuoja ~~gamintojų tinklų~~ **naudotojų** veiksmus, perka elektros energiją, reikalingą elektros energijos sąnaudoms perdavimo tinkle kompensuoti, teikia viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje.

78. Perdavimo sistemos operatorius negali riboti gamintojų, gaminančių elektros energiją ir šilumą didelio naudingumo kogeneracijos būdu, galimybių teikti ~~reguliuojamo~~ **balansavimo** ir papildomas paslaugas, jeigu užtikrinamas perdavimo tinklo saugumas ir patikimumas.

9. Perdavimo sistemos operatorius ir paskirtasis rinkos operatorius bendrai organizuoja kitos paros ir einamosios paros elektros energijos rinkų valdymą,

vadovaudamiesi šiame įstatyme, Reglamente (ES) 2019/943, Reglamente (ES) 2015/1222 ir Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatytais reikalavimais. Prekyba kitos paros ir einamosios paros elektros energijos rinkose vykdoma elektros biržoje.

10. Išankstinių sandorių rinka elektros energetikos sektoriuje, įskaitant perdavimo sistemos operatoriaus suteikiamas ilgalaikes elektros energijos persiuntimo perdavimo tinklais teises ir (ar) taikomas kitas lygiavertes priemones ir (ar) finansinių priemonių rinkose siūlomus produktus, tarp jų išvestines finansines priemones, organizuojama Finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis ir vadovaujantis Reglamente (ES) 2016/1719 nustatytais reikalavimais.“

44 straipsnis. 61¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 61¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

~~„61⁴ straipsnis. Vartotojo ir nepriklausomo paklausos telkėjo sutartis~~

~~1. Vartotojas, nusprendęs dalyvauti telkiant elektros energijos paklausą, turintis tam tinkamą elektros apskaitos prietaisą, sudaro sutartį su nepriklausomu paklausos telkėju. Vartotojas turi teisę sudaryti sutartį be tiekėjo, kuris vartotojui tiekia elektros energiją, sutikimo.~~

~~2. Vartotojo ir nepriklausomo paklausos telkėjo sutartis yra konfidenciali ir gali būti atskleista tik perdavimo sistemos operatoriui ir tinklų operatoriui, prie kurio tinklų yra prijungti vartotojo įrenginiai, ir priežiūros institucijoms. Vartotojas turi teisę tretiesiems asmenims atskleisti informaciją apie sutarties su nepriklausomu paklausos telkėju sudarymo faktą, tačiau negali atskleisti šios sutarties nuostatų ir sąlygų turinio, neturėdamas nepriklausomo paklausos telkėjo sutikimo.~~

~~3. Nepriklausomas paklausos telkėjas, prieš sudarydamas sutartį su vartotoju, privalo išsamiai informuoti vartotoją apie jam siūlomos pasirašyti sutarties nuostatas ir sąlygas.~~

~~4. Nepriklausomas paklausos telkėjas, prieš sudarydamas arba nutraukdamas sutartį su vartotoju, prieš 3 savaites apie tai raštu privalo pranešti tinklų operatoriui, prie kurio valdomų tinklų yra prijungti vartotojo įrenginiai.~~

61¹ straipsnis. Vartotojo ir paklausos telkėjo sutartis

1. Vartotojas, nusprendęs dalyvauti telkiant elektros energijos paklausą, turintis tam tinkamą elektros apskaitos prietaisą, sudaro sutartį su paklausos telkėju dėl paklausos telkimo paslaugų. Vartotojas turi teisę sudaryti tokią sutartį su nepriklausomu paklausos telkėju arba su tiekėju, kuris vartotojui tiekia elektros energiją, kaip nurodyta šio įstatymo 41 straipsnio 7 dalyje. Sutartį su nepriklausomu paklausos telkėju vartotojas gali sudaryti be tiekėjo, kuris vartotojui tiekia elektros energiją, sutikimo.

2. Vartotojo ir paklausos telkėjo sutartis yra konfidenciali ir gali būti atskleista tik perdavimo sistemos operatoriui ir tinklų operatoriui, prie kurio valdomų tinklų yra prijungti vartotojo įrenginiai, ir priežiūros institucijoms. Vartotojas turi teisę kitiems asmenims atskleisti informaciją apie sutarties su paklausos telkėju sudarymo faktą, tačiau negali atskleisti šios sutarties nuostatų ir sąlygų turinio, neturėdamas paklausos telkėjo rašytinio sutikimo.

3. Paklausos telkėjas, prieš sudarydamas sutartį su vartotoju, privalo išsamiai informuoti vartotoją apie jam siūlomos pasirašyti sutarties nuostatas ir sąlygas.

4. Paklausos telkėjas, prieš sudarydamas arba nutraukdamas sutartį su vartotoju, prieš 2 savaites apie tai raštu privalo pranešti tinklų operatoriui, prie kurio valdomų tinklų yra prijungti vartotojo įrenginiai.

5. Vartotojo ir paklausos telkėjo sutartyje turi būti numatyta, kad vartotojo prašymu paklausos telkėjas neatlygintinai pateikia vartotojui informaciją apie sutelktą vartotojo paklausos pokytį ir, kai taikoma, informaciją apie į elektros tinklus patiektą ir parduotą elektros energiją. Dėl tokios informacijos pateikimo vartotojas turi teisę kreiptis pasibaigus kiekvienam vartotojo ir paklausos telkėjo sutartyje numatytam atsiskaitymo laikotarpiui.

6. Šiame straipsnyje nurodytos teisės vartotojams suteikiamos jų nediskriminuojant išlaidų, pastangų ir (ar) laiko požiūriu. Tiekėjai neturi teisės taikyti vartotojams diskriminacinių techninių ir (ar) administracinių reikalavimų, procedūrų ir (ar) įkainių priklausomai nuo to, ar vartotojai yra sudarę sutartį su nepriklausomu paklausos telkėju.

7. Vartotojas turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį su paklausos telkėju, įskaitant telkėjo pakeitimą šio įstatymo 47 straipsnio 2 dalyje ir 49 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatyta tvarka ir sąlygomis.“

45 straipsnis. 63 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 63 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„63 straipsnis. Elektros birža

1. ~~Elektros energija prekiaujama elektros biržoje. Prekybos elektros energija taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.~~

2. ~~Didmeninę prekybą elektros energija elektros biržoje organizuoja, prekybos elektros energija vietos techninį aptarnavimą ir palaikymą užtikrina bei elektros biržą administruoja elektros biržos operatorius.~~

3. ~~Elektros biržos operatoriaus veiklą turi teisę vykdyti Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje ūkinę komercinę veiklą vykdančias asmuo, atitinkantis šio straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus ir sudaręs su perdavimo sistemos operatoriumi susitarimą, nustatantį elektros biržos operatoriaus ir perdavimo sistemos operatoriaus tarpusavio santykius. Susitarimo su elektros biržos operatoriumi standartinės sąlygas rengia ir tvirtina perdavimo sistemos operatorius.~~

4. ~~Asmuo, ketinantis vykdyti elektros biržos operatoriaus veiklą, privalo atitikti šiuos minimalius reikalavimus:~~

1) ~~nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones, užtikrinančias informacijos mainus su perdavimo sistemos operatoriumi, ir programinę įrangą, kurios reikia elektros biržos operatoriaus veiklai vykdyti;~~

2) ~~nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti ryšių priemones, reikalingas informacijos mainams su elektros biržos dalyviais užtikrinti;~~

3) ~~turėti ne mažesnę kaip 10 metų elektros energijos biržos organizavimo ir administravimo patirtį valstybėje narėje, kai tokios biržos metinė apyvarta yra ne mažesnė kaip 50 TWh;~~

4) ~~atitikti Lietuvos Respublikos elektros energijos rinkos integracijos ir bendros elektros energijos rinkos sukūrimo tikslus.~~

5. ~~Elektros biržos operatorius savo veiklą pradeda sudaręs susitarimą su perdavimo sistemos operatoriumi ir ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki veiklos pradžios paskelbęs prekybos elektros biržoje taisykles.~~

6. ~~Elektros biržos operatorius neturi teisės įgalioti kitų asmenų vykdyti elektros biržos operatoriaus veiklą ir privalo laikytis šių bendrųjų veiklos sąlygų:~~

1) ~~teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis teikti kompetentingoms valstybės institucijoms ir įstaigoms, taip pat skelbti informaciją apie didmeninę prekybą elektros energija elektros biržoje ir kitas elektros biržos veiklos sąlygas;~~

2) ~~užtikrinti vienodas ir nediskriminuojančias sąlygas visiems elektros biržos dalyviams;~~

3) ~~informuoti ir konsultuoti elektros biržos dalyvius ir kitus rinkos dalyvius elektros biržos organizavimo ir veiklos klausimais;~~

4) ~~užtikrinti kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų pareigų ir reikalavimų, keliamų elektros biržos operatoriaus veiklai, laikymąsi.~~

7. ~~Taryba nereguliuoja elektros biržos operatoriaus veiklos sąlygų, susijusių su kitoje valstybėje narėje reguliuojama veikla. Siekdama šio tikslo, Taryba visapusiškai bendradarbiauja su atitinkamos valstybės narės nacionaline reguliavimo institucija.~~

1. Elektros energija prekiaujama elektros biržoje šiame įstatyme, Europos Sąjungos reglamentuose, reglamentuojančiuose elektros energijos vidaus rinkos veikimą, ir Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

2. Prekybą elektros biržoje organizuoja, prekybos elektros energija vietos techninę priežiūrą ir palaikymą užtikrina ir elektros biržą administruoja paskirtasis rinkos operatorius.

3. Paskirtojo rinkos operatoriaus veiklą turi teisę vykdyti Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje ūkinę veiklą vykdančias asmuo, atitinkantis Reglamente (ES) 2015/1222 nustatytus paskirtojo rinkos operatoriaus skyrimo kriterijus ir paskirtas Tarybos šiame reglamente nustatyta tvarka ir sąlygomis.

4. Paskirtasis rinkos operatorius savo veiklą pradeda sudaręs su perdavimo sistemos operatoriumi susitarimą, nustatantį paskirtojo rinkos operatoriaus ir perdavimo sistemos operatoriaus tarpusavio santykius. Susitarimo su paskirtuoju rinkos operatoriumi standartinės sąlygas rengia ir tvirtina perdavimo sistemos operatorius.

5. Paskirtasis rinkos operatorius savo veiklą vykdo Reglamente (ES) 2015/1222 ir kituose Europos Sąjungos reglamentuose nustatyta tvarka ir sąlygomis, laikydamasis šiame įstatyme ir Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatytų privalomų reikalavimų.

6. Taryba užtikrina paskirtojo rinkos operatoriaus veiklos priežiūrą ir stebėseną. Reglamente (ES) 2015/1222 nustatyta tvarka ir sąlygomis Taryba gali laikinai sustabdyti paskirtojo rinkos operatoriaus veiklą ar atšaukti paskirtąjį rinkos operatorių.“

46 straipsnis. 64 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 64 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Perdavimo sistemos operatorius ir ~~elektros biržos~~ **paskirtasis rinkos** operatorius pagal savo kompetenciją informuoja Tarybą apie licencijų ir (ar) leidimų turėtojams nustatytų veiklos sąlygų galimus pažeidimus.“

2. Papildyti 64 straipsnį 4 dalimi:

„4. Taryba identifikuoja elektros energetikos sektoriuje taikomą politiką ir (ar) jos įgyvendinimo priemonę, kurias taikant galėtų būti siekiama varžyti rinkos veikimo principais grindžiamą kainų formavimąsi didmeninėje elektros energijos rinkoje, įskaitant pasiūlymų pirkti, susijusių su balansavimo energijos aktyvinimu, apribojimus, pajėgumų užtikrinimo mechanizmą, perdavimo sistemos operatoriaus taikomas priemones, taip pat priemones, kuriomis ketinama paveikti prekybos rinkoje rezultatus ar kitaip pažeisti veiklos elektros energijos rinkoje ir (ar) atskiruose jos segmentuose sąlygas.“

3. Papildyti 64 straipsnį 5 dalimi:

„5. Jeigu Taryba identifikuoja, kad elektros energetikos sektoriuje taikoma politika ir (ar) jos įgyvendinimo priemonė galėtų būti naudojamosi siekiant varžyti kainų formavimąsi didmeninėje elektros energijos rinkoje, kaip nurodyta šio straipsnio 4 dalyje, ji imasi visų, jos vertinimu, tinkamų veiksmų, kad nebūtų taikoma ta politika ir (ar) jos įgyvendinimo priemonė arba, jeigu tai neįmanoma, siekia kuo labiau sumažinti jos poveikį teikiams pasiūlymams.“

47 straipsnis. 65 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 65 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Konkurencijos priežiūrą elektros energetikos sektoriuje pagal ~~Lietuvos Respublikos konkurencijos~~ Konkurencijos įstatymą atlieka ~~Lietuvos Respublikos konkurencijos~~ **Konkurencijos** taryba (toliau – ~~Konkurencijos taryba~~).“

48 straipsnis. 67 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 67 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. ~~Gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai Taryba, vadovaudamasi Elektros energijos rinkos tyrimo taisyklėmis, ištyrusi rinką nustato, kad toks gamintojas ar nepriklausomas tiekėjas turi didelę įtaką rinkoje ir dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo gali taikyti pernelyg dideles kainas arba~~

~~naudoti kainų spaudimą, tuo darydamas žalą rinkos dalyviams. Taryba, atlikdama rinkos tyrimą, konsultuojasi su Konkurencijos taryba. Gamintojams ar nepriklausomiems tiekėjams, turintiems didelę įtaką rinkoje, Taryba turi teisę nustatyti šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus. Asmenų, veikiančių elektros energijos rinkoje ar atskiruose jos segmentuose, parduodamos elektros energijos ir (ar) teikiamų paslaugų kainos, kai elektros energija ir (ar) paslaugomis prekiaujama regioninėje (dviejų ar daugiau valstybių narių) rinkoje, nereguliuojamos. Apie regioninės (dviejų ar daugiau valstybių narių) rinkos veiklos pradžią, suderinę su Taryba, paskelbia perdavimo sistemos operatorius.“~~

2. Papildyti 67 straipsnį nauja 1¹ dalimi:

„1¹. Asmenų, veikiančių elektros energijos rinkoje ar atskiruose jos segmentuose, parduodamos elektros energijos ir (ar) teikiamų papildomų paslaugų kainos, kai elektros energija ir (ar) paslaugomis prekiaujama nacionalinėje rinkoje, nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai Taryba, vadovaudamasi Elektros energijos rinkos tyrimo taisyklėmis, ištyrusi nacionalinę rinką nustato, kad toks asmuo turi didelę įtaką rinkoje ar atskirame jos segmente ir dėl veiksmingos konkurencijos trūkumo gali taikyti pernelyg dideles kainas arba naudoti kainų spaudimą, tuo darydamas žalą kitiems asmenims, veikiantiems elektros energijos rinkoje ar atskiruose jos segmentuose. Taryba, atlikdama elektros energijos rinkos ir (ar) atskirų jos segmentų tyrimus, konsultuojasi su Konkurencijos taryba. Asmenims, turintiems didelę įtaką rinkoje, Taryba turi teisę nustatyti šio įstatymo 68 straipsnio 1 dalyje nurodytus įpareigojimus.“

3. Pakeisti 67 straipsnio 1¹ dalį, laikyti ją nauja 1² dalimi ir išdėstyti taip:

„1². ~~Gamintojų~~ **Asmenų**, kurie teikia šias ~~sistemines papildomas~~ paslaugas – izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo – kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai perdavimo sistemos operatorius gauna pasiūlymą teikti izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas tik iš vieno ~~gamintojo~~ **asmens** ar kelių ~~gamintojų~~ **asmenų**, kurie yra susiję asmenys, arba kai elektros energetikos sistemos veikimui užtikrinti yra reikalingi visų ~~gamintojų~~ **asmenų**, galinčių teikti ~~trečiųjų~~ **trečiųjų** aktyviosios galios rezervą ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas, ~~elektros energijos generavimo~~ pajėgumai, ir atvejį, nurodytą šio įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje, kai perdavimo sistemos operatorius informuoja ~~gamintoją asmenį~~ ir Tarybą, kad ~~gamintojas~~ **asmuo** su perdavimo sistemos operatoriaus nurodytu elektros **energetikos energijos gamybos** įrenginiu turi teikti izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas. Šioje dalyje nurodytų reguliuojamų **papildomų** paslaugų kainos įsigalioja praėjus ne mažiau kaip vienam mėnesiui nuo jų paskelbimo.“

4. Buvusią 67 straipsnio 1² dalį laikyti 1³ dalimi.

5. Pakeisti 67 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nustatant šio straipsnio 2 dalyje nurodytas ~~viršutines~~ kainų **viršutines** ribas ir įvertinus kiekvienos energijos vartojimo efektyvumą didinančios priemonės kaštus ir naudą, turi būti numatytos būtinos ir pagrįstos tinklų operatorių reguliuojamos veiklos investicijos į energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, įskaitant išmaniųjų elektros tinklų plėtrą **ir išmaniųjų apskaitos sistemų diegimą**, kurios ~~leistų skatintų~~ tinklų ~~operatoriams~~ **operatorius** efektyviau vykdyti reguliuojamą veiklą ir teikti ~~papildomas tinklų naudotojams~~ **tokias** paslaugas ~~asmenims, įgyvendinantiems~~ **kurios sudaro sąlygas toliau diegiant išmaniuosius elektros tinklus įgyvendinti** energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones. ~~Teikiamos papildomos~~ **Tokios tinklų operatorių teikiamos** paslaugos negali turėti neigiamos įtakos sistemos saugumui ir patikimumui.“

6. Papildyti 67 straipsnį 4¹ dalimi:

„4¹. **Pereinamuoju laikotarpiu, tai yra iki perdavimo sistemos operatoriaus prisijungimo prie Europos balansavimo energijos mainų ir disbalanso paskirstymo nustatymo**

platformų pagal Reglamentą (ES) 2017/2195, balansavimo energijos techninė kainos pasiūlymo riba nustatoma balansavimo paslaugų teikimo sutarties (balansavimo paslaugų teikėjams taikomų nuostatų ir sąlygų) standartinėse sąlygose. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, apie kurio pabaigą savo interneto svetainėje paskelbia perdavimo sistemos operatorius, suderinęs su Taryba, balansavimo energijos techninė kainos pasiūlymo riba balansavimo paslaugų teikimo sutarties (balansavimo paslaugų teikėjams taikomų nuostatų ir sąlygų) standartinėse sąlygose iš anksto nenustatoma, o balansavimo energijos kaina nustatoma pirkimo procedūros, kurią perdavimo sistemos operatorius vykdo Reglamente (ES) 2017/2195 ir Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, metu. Disbalanso kainos nustatymo principai ir (ar) jų pagrindas, atitinkantys Reglamento (ES) 2017/2195 reikalavimus, aiškiai nurodomi atsiskaitymo už disbalansą sutarties (už balansą atsakingoms šalims taikomų nuostatų ir sąlygų) standartinėse sąlygose.“

7. Pakeisti 67 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Taryba, tvirtindama ~~vartotojų ir gamintojų~~ **tinklų naudotojų** įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių apskaičiavimo metodiką, nustatydama įkainius ir juos diferencijuodama, taip pat derindama tinklų operatorių parengtą šių operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, išankstinių prijungimo sąlygų, prijungimo paslaugos sutarčių, kai jose nurodomos prijungimo sąlygos, parengimo, ~~elektros~~ energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaisų rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainių apskaičiavimo metodiką bei šių paslaugų įkainius, vadovaujasi šiais bendraisiais kriterijais:

1) tinklų naudotojų, **jų eksploatuojamų elektros įrenginių ir (ar) naudojamų technologijų** nediskriminavimo;

2) protingumo, teisingumo, sąžiningumo, objektyvumo, **skaidrumo** ir sąnaudų pagrįstumo;

3) elektros energijos vartojimo efektyvumo;

4) elektros energetikos sistemos efektyvumo ilguoju laikotarpiu;

45) tinklų naudotojų ūkinės veiklos aplinkybių įvertinimo;

56) tinklų naudotojų įrenginių prijungimo poreikio įvertinimo;

67) atokių ir menkai apgyvendintų regionų elektrifikavimo;

78) elektros tinklų plėtos sąnaudų įvertinimo, finansinio ir ekonominio atsipirkimo;

9) elektros tinklų saugumo ir lankstumo poreikio įvertinimo;

810) išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtos;

911) galimybės panaudoti elektros **energetikos** įmonių objektus kitų tinklų naudotojų įrenginiams prijungti įvertinimo;

1012) teisės aktų nustatytų lengvatų ir (ar) skatinimo priemonių, taikomų ~~gamintojų~~ **elektros** įrenginių prijungimui, įvertinimo.“

8. Pakeisti 67 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Kai vartotojo ar gamintojo elektros įrenginiai **ar energijos kaupimo įrenginiai** prijungiami prie skirstomųjų tinklų, sąnaudos paskirstomos tokia tvarka:

1) pažeidžiami vartotojai apmoka 20 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą Tarybos patvirtintą įkainį;

2) vartotojai, kurių pirmą kartą prie skirstomųjų tinklų prijungiamų elektros įrenginių ~~leistinėji leistina~~ naudoti galia yra ne mažesnė kaip 1 MW ar kurie didina ~~leistinąją leistiną~~ naudoti galią ne mažiau kaip 1 MW ir kurie skirstomųjų tinklų operatoriui įsipareigoja 10 metų nuo vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie skirstomųjų tinklų nemažinti ~~leistinėsios~~ **leistinos** naudoti galios, apmoka 10 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį. Šis punktas netaikomas prijungiant gyvenamosios paskirties pastatų elektros įrenginius prie skirstomųjų tinklų;

3) vartotojai, kurių prijungiamų elektros įrenginių ~~leistinėji leistina~~ naudoti galia ar didinama elektros įrenginių ~~leistinėji leistina~~ naudoti galia yra didesnė kaip 250 kW, **energijos kaupimo įrenginių savininkai** ir gamintojai, kurių elektros įrenginiams prijungti prie elektros tinklų reikia įrengti transformatorių pastotes, transformatorines, skirstomuosius punktus, taip pat

statytojai (užsakovai), ~~šio straipsnio 7² dalyje nurodytais atvejais~~ **siekiantys įrengti skirstomuosius tinklus nenumačius vartotojų (parengiant teritorijos infrastruktūrą būsimai plėtrai)**, kurie pageidauja Energetikos ministerijos nustatyta tvarka, suderinę su skirstomųjų tinklų operatoriumi, įrengti šiuos elektros tinklus ir organizuoti jų įrengimo darbus, apmoka 100 procentų šių skirstomųjų tinklų įrengimo sąnaudų. Atlikti skirstomųjų tinklų įrengimo darbai laikomi prijungimo prie skirstomųjų tinklų paslaugos dalimi ir vadovaujantis šia nuostata įrengti skirstomieji tinklai yra skirstomųjų tinklų operatoriaus nuosavybė. Prie šių skirstomųjų tinklų prijungiant kitų ~~vartotojų ir gamintojų~~ **tinklų naudotojų** įrenginius, už jų įrengimą ir (ar) naudojimą šių skirstomųjų tinklų įrengimą atlikusiems ~~vartotojams ir gamintojams~~ **asmenims** neatlyginama;

4) kiti vartotojai, išskyrus šios dalies 1, 2, ~~ir~~ **3, 6 ir 7** punktuose nurodytus vartotojus, apmoka 50 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose nustatyta kitaip;

5) ~~gamintojai ir energijos kaupimo įrenginių savininkai, išskyrus vartotojus, kurių elektros įrenginių (įskaitant energijos kaupimo įrenginius) prijungimo prie skirstomųjų tinklų sąnaudų paskirstymui taikomi šios dalies 1, 2, 3, 4 ir 6 punktai,~~ apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį, išskyrus atvejus, kai kituose įstatymuose nustatyta kitaip;

6) ~~likusios sąnaudos, kurių neapmoka vartotojas ar gamintojas, yra pripažįstamos skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklų plėtros išlaidomis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų apskaita tvarkoma ir kontrolė vykdoma šio įstatymo 68 straipsnyje nustatyta tvarka.~~ **vartotojai, siekiantys prijungti elektros įrenginius terminuotam laikotarpiui, taip pat siekiantys prijungti elektros įrenginius kilnojamuosiuose daiktuose ar laikinuosiuose statiniuose, apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį. Jeigu elektros įrenginys yra elektromobilio įkrovimo prieiga, jos prijungimui prie elektros tinklų nebuvo suteikta parama iš valstybės biudžeto ar Europos Sąjungos lėšų ir ji įregistruojama Viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų informacinėje sistemoje, skirstomųjų tinklų operatorius Energetikos ministerijos nustatyta tvarka ir sąlygomis kompensuoja elektromobilių įkrovimo prieigos prijungimą organizavusiam asmeniui 50 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus įrengimo sąnaudų arba pagal šį dydį apskaičiuoto ir Tarybos patvirtinto įkainio;**

7) vartotojai, siekiantys pirmą kartą prijungti elektros įrenginius statiniuose, kuriems elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sudarymo momentu leidimas statyti naują statinį nėra privalomas, apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį. Vartotojai, kurie kreipdamiesi dėl prijungimo paslaugos suteikimo pateikia skirstomųjų tinklų operatoriui statinio ar nebaigto statinio įregistravimo Nekilnojamojo turto registre išrašą, apmoka 50 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį, pažeidžiami vartotojai – 20 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį. Jeigu vartotojas per 3 metus nuo prijungimo paslaugos užbaigimo pateikia skirstomųjų tinklų operatoriui statinio ar nebaigto statinio įregistravimo Nekilnojamojo turto registre išrašą, skirstomųjų tinklų operatorius šiam vartotojui Energetikos ministerijos nustatyta tvarka ir sąlygomis kompensuoja 50 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba pagal šį dydį apskaičiuoto ir Tarybos patvirtinto įkainio; tuo atveju, kai prijungiami pažeidžiamo vartotojo elektros įrenginiai, – 80 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba pagal šį dydį apskaičiuoto ir Tarybos patvirtinto įkainio;

8) energijos kaupimo įrenginių savininkai, išskyrus šios dalies 3 punkte nurodytus energijos kaupimo įrenginių savininkus, apmoka 100 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį, jeigu elektros energija ar jos dalis persiunčiama energijos kaupimo įrenginiams įkrauti vėliau

bus gražinama į skirstomųjų tinklų operatorių elektros tinklus. Energijos kaupimo įrenginių savininkai, išskyrus šios dalies 3 punkte nurodytus energijos kaupimo įrenginių savininkus, apmoka 50 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Tarybos patvirtintą įkainį, jeigu elektros energija bus persiunčiama tik energijos kaupimo įrenginiams įkrauti ir bus naudojama tik vartojimo tikslams;

9) likusios sąnaudos, kurių neapmoka vartotojas, gamintojas ar kitas šio straipsnio 7 dalyje nurodytas asmuo, yra pripažįstamos skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklų plėtros išlaidomis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų apskaita tvarkoma ir kontrolė vykdoma šio įstatymo 68 straipsnyje nustatyta tvarka.“

9. Pakeisti 67 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Vartotojai, kurių prijungiamų elektros įrenginių ~~leistinėji~~ **leistina** naudoti galia ar didinama elektros įrenginių ~~leistinėji~~ **leistina** naudoti galia yra ne mažesnė kaip 10 MW, **ar energijos kaupimo įrenginių savininkai**, ir kurių elektros įrenginiams prijungti prie elektros ~~tinklo~~ **tinklų** reikia pastatyti naujus elektros perdavimo tinklus, ir kurie pageidauja Energetikos ministerijos nustatyta tvarka, suderinę su perdavimo sistemos operatoriumi, pastatyti šiuos elektros tinklus ir organizuoti jų statybos darbus, apmoka 100 procentų perdavimo tinklų statybos sąnaudų. Atlikti perdavimo ~~tinklo~~ **tinklų** statybos darbai laikomi vartotojo **ar energijos kaupimo įrenginių savininko** elektros įrenginių prijungimo prie perdavimo tinklo paslaugos dalimi ir šie vartotojų **ar energijos kaupimo įrenginių savininkų** lėšomis ~~vartotojų~~ pastatyti perdavimo tinklai yra perdavimo sistemos operatoriaus nuosavybė. Prie šių perdavimo tinklų prijungiant kitų ~~vartotojų~~ **tinklų naudotojų** įrenginius, už jų statybą ir (ar) naudojimą šiuos perdavimo tinklus pastačiusiems vartotojams **ar energijos kaupimo įrenginius savininkams** neatlyginama.“

10. Pakeisti 67 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudos, nurodytos šio straipsnio 7 dalyje, apima ir perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudas, patiriamas dėl elektros perdavimo tinklų plėtros ar atnaujinimo, susijusio su atitinkamo ~~vartotojo ar gamintojo~~ **tinklų naudotojo** elektros įrenginių prijungimu prie skirstomųjų tinklų, o nurodytos šio straipsnio 7² dalyje, – perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudas, patiriamas dėl elektros perdavimo tinklų plėtros ar atnaujinimo, susijusio su skirstomųjų tinklų įrengimu statytojo (užsakovo) prašymu nenumačius vartotojų (parengiant teritorijos infrastruktūrą būsimai plėtrai). Šio straipsnio 7 dalyje nurodytais atvejais tokias perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudas ~~vartotojas ir gamintojas~~ **tinklų naudotojas**, taikant šio straipsnio

7 dalyje nustatytą sąnaudų paskirstymo tvarką, apmoka skirstomųjų tinklų operatoriui, o skirstomųjų tinklų operatorius padengia perdavimo sistemos operatoriui 100 procentų visų perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų, patirtų prijungiant gamintojo **ar energijos kaupimo įrenginio savininko** elektros įrenginius, arba 10 procentų visų perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų, patirtų prijungiant vartotojo, nurodyto šio straipsnio 7 dalies 2 punkte, elektros įrenginius, arba 50 procentų visų perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų, patirtų prijungiant vartotojo, nurodyto šio straipsnio 7 dalies 4 punkte, elektros įrenginius. Šio straipsnio 7² dalyje nurodytu atveju skirstomųjų tinklų operatorius padengia perdavimo sistemos operatoriui 100 procentų visų perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų. Likusi nepadengta perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų dalis laikoma perdavimo sistemos operatoriaus tinklų plėtros išlaidomis.“

11. Pakeisti 67 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Tuo atveju, kai vartotojas, kurio elektros įrenginiai buvo prijungti prie elektros skirstomųjų tinklų taikant šio straipsnio 7 dalies 2 punkte nurodytą sąnaudų paskirstymo tvarką, sumažina ~~leistinąją~~ **leistiną** naudoti galią nepraėjus 10 metų nuo vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie skirstomųjų tinklų, vartotojas privalo apmokėti visas patirtas skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudas, susijusias su vartotojo elektros įrenginių prijungimu prie skirstomųjų tinklų, proporcingai sumažintai ~~leistinajai~~ **leistinai** naudoti galiai. Jeigu skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudos apima ir perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudas, patiriamas dėl elektros perdavimo

tinklų plėtros ar atnaujinimo, susijusio su atitinkamo vartotojo elektros įrenginių prijungimu prie skirstomųjų tinklų, perdavimo sistemos operatoriaus patirtas sąnaudas, proporcingai sumažintai ~~leistinajai~~ **leistinai** naudoti galiai, vartotojas apmoka skirstomųjų tinklų operatoriui, o skirstomųjų tinklų operatorius padengia perdavimo sistemos operatoriaus patirtas sąnaudas proporcingai vartotojo sumažintai ~~leistinajai~~ **leistinai** naudoti galiai.“

12. Pakeisti 67 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Taryba, vadovaudamasi jos patvirtinta metodika, nustato naudojimosi jungiamosiomis linijomis paslaugų kainą, kuri nustatoma ir pradama taikyti atsižvelgus į motyvuotą Energetikos ministerijos pranešimą. Nustatant naudojimosi jungiamosiomis linijomis paslaugų kainą nėra vertinamos sąnaudos, kompensuojamos vadovaujantis ~~2010 m. rugsėjo 23 d. Europos Komisijos reglamento~~ **Reglamento** (ES) Nr. 838/2010 ~~dėl perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmo ir bendro perdavimo mokesčių reguliavimo metodo taikymo gairių nustatymo~~ (OL 2010 L 250, p. 5) nuostatomis. Naudojimosi jungiamosiomis linijomis paslaugų kainos įsigalioja praėjus 2 mėnesiams nuo jų paskelbimo. Tinklų naudotojai ir (ar) rinkos dalyviai, atsižvelgdami į tai, kas sukelia papildomas sąnaudas, už naudojimosi jungiamosiomis linijomis paslaugas atskirai moka tik tuo atveju, kai šių paslaugų sąnaudos teisės aktuose nustatyta tvarka nėra įtrauktos į elektros energijos perdavimo paslaugos kainą ar į Tarybos nustatomą įėjimo į Lietuvos Respublikos elektros energijos rinką įmoką.“

49 straipsnis. 68 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 68 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Taryba asmeniui, turinčiam didelę įtaką elektros energijos rinkoje **ar atskiruose jos segmentuose**, ir ~~gamintojams~~ **asmenims**, kurie teikia izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas ir kurių kainos yra reguliuojamos, taip pat elektros energijos perdavimo, skirstymo paslaugų teikėjams ir (ar) visuomeniniam tiekėjui:

1) nustato įpareigojimus teikti paslaugas sąnaudomis pagrįstomis kainomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą ar pelno maržą;

2) nustato įpareigojimus, susijusius su sąnaudų apskaitos sistemomis, skirtomis konkrečių rūšių paslaugoms teikti;

3) įpareigoja pakeisti taikomas paslaugų kainas arba nustato viršutinę reguliuojamų paslaugų kainų ir (ar) pajamų ribą.“

2. Pakeisti 68 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Asmuo, turintis didelę įtaką elektros energijos rinkoje, kuriam yra nustatytas šio straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytas įpareigojimas, šiame įstatyme, kituose teisės aktuose nustatyta tvarka ir vadovaudamasis gera verslo praktika užtikrina vykdomos veiklos elektros energetikos sektoriuje efektyvumą ir sąnaudų pagrįstumą. Tuo atveju, kai, nepažeidžiant reikalavimų, keliamų veiklos elektros energetikos sektoriuje saugumui ir patikimumui, pagerinami veiklos efektyvumo rodikliai, palyginti su šiame įstatyme numatyta tvarka Tarybos nustatytais įpareigojimais, tokią veiklą vykdomas asmuo turi teisę į didesnę investicijų grąžą per atitinkamą **kainų** reguliavimo periodą. Elektros energetikos įmonės pelno paskirstymo teisinius pagrindus nustato atitinkamą asmens teisinę formą reglamentuojantis įstatymas.“

50 straipsnis. 69 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 69 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Viršutines perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų ribas nustato Taryba, vadovaudamasi Energetikos įstatymu, šiuo įstatymu ir viršutinių kainų ribų nustatymo metodikomis. Taryba, nustatydamą perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutines ribas, atsižvelgia į šių paslaugų teikimo sąnaudas. **Be to, Taryba pagal Tarybos patvirtintą metodiką nustato papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos.**“

2. Pakeisti 69 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Viršutinės perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų ribos, **papildomų paslaugų įsigijimo dedamoji prie perdavimo paslaugos kainos** ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainos gali būti koreguojamos ne dažniau kaip du kartus per metus, kai yra esminių vieno ar kelių veiksnių, kuriais remiantis buvo nustatytos viršutinės kainų ribos ar viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainos, pokyčių, įskaitant esminį paslaugų apimtį, infliacijos, mokesčių, kitų objektyvių (nuo rinkos dalyvio nepriklausančių) veiksnių pokytį.“

3. Pakeisti 69 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Nustatydamą viršutinės perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainas ir vertindama paslaugų teikėjų pateiktas kainas ir tarifus, Taryba užtikrina, kad perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams būtų suteiktos tinkamos paskatos diegti energetikos inovacijas, trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu didinti, sudarant sąlygas diegti išmaniuosius elektros tinklus ir užtikrinti sistemos saugumą, elektros energijos vartojimo efektyvumą, ~~teikiant tinklo naudotojams sisteminės paslaugas, taip pat~~ plėtoti elektros energijos paklausos valdymo ~~priemones~~ **priemonių**, įskaitant paklausos telkimą, **papildomų ir lankstumo paslaugų panaudojimą**, ~~taip pat~~ skatinti elektros energijos rinkos integraciją ir tiekimo saugumą bei remti susijusius mokslinius tyrimus. Siekdama elektros energijos vartojimo efektyvumo didinimo, nustatydamą viršutinės perdavimo ir skirstymo paslaugų kainas ir vertindama paslaugų teikėjų pateiktas kainas ir tarifus, Taryba įvertina perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatorių veiklos sąnaudų sumažėjimą dėl paklausos mažinimo ir paklausos valdymo priemonių diegimo perdavimo ir skirstomuosiuose tinkluose, įskaitant paklausos telkimo plėtrą, ir dėl gamybos pajėgumų plėtros, įskaitant sutaupymą dėl elektros energijos perdavimo ar skirstymo paslaugų teikimo ar investicijų į tinklus sąnaudų sumažėjimo bei optimalaus tinklo eksploatavimo.“

4. Pakeisti 69 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Viršutinė perdavimo paslaugos kainos riba turi būti nustatyta ar perskaičiuota ne vėliau kaip likus 90 kalendorinių dienų, viršutinės skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų ribos – ne vėliau kaip likus 75 kalendorinėms dienoms iki **kainų** reguliavimo periodo arba atitinkamų **kainų** reguliavimo periodo metų pradžios. **Papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos nustato Taryba ne vėliau kaip iki einamųjų metų spalio 20 dienos.**“

5. Pakeisti 69 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Perdavimo sistemos operatoriaus perdavimo paslaugos kainos ir tarifai, **įskaitant papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos**, įsigalioja praėjus 2 mėnesiams nuo jų paskelbimo. ~~Gamintojų Asmenų~~, kurių parduodamos elektros energijos ir ~~rezervinės galios~~ **papildomų paslaugų** kainos yra reguliuojamos, elektros energijos pardavimo ir ~~rezervinės galios~~ **papildomų paslaugų** kainos ir (ar) nustatyta pajamų riba, skirstomųjų tinklų operatoriaus skirstymo paslaugos kainos ir tarifai įsigalioja praėjus ne mažiau kaip 45 dienoms nuo jų paskelbimo, o visuomeninės elektros energijos kainos ir tarifai įsigalioja praėjus ne mažiau kaip vienam mėnesiui nuo jų paskelbimo. ~~Gamintojų Asmenų~~, kurių teikiamų izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo ir (ar) totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugų kainos yra reguliuojamos, taip pat energijos kaupimo įrenginių savininkų, kurių teikiamų paslaugų kainos yra reguliuojamos, nustatytos kainos ir (ar) nustatyta pajamų riba įsigalioja praėjus ne mažiau kaip vienam mėnesiui nuo jų paskelbimo.“

6. Pripažinti netekusiomis galios 69 straipsnio 16 ir 17 dalis.

~~16. Laikotarpiu, kol bus nustatytos elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainos šiame straipsnyje nustatyta tvarka, galioja ir yra taikomos atitinkamų paslaugų kainos, nustatytos iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos.~~

~~17. Sisteminių paslaugų kainą, kaip atskirą elektros energijos kainos dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos, nustato Taryba ne vėliau kaip iki einamųjų metų spalio 20 dienos.~~

51 straipsnis. 70 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 70 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„70 straipsnis. Elektros energijos persiuntimas tiesiogine linija

1. Elektros energija gali būti persiunčiama vartotojo objektams tiesiogine linija, jungiančia gamintojo ir vartotojo objektus, šiais atvejais:

1) kai tiesioginė linija jungia elektros energijos gamybos ir vartojimo vietas, neprijungtas prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų;

2) kai tiesioginė linija jungia gamintojo ir jo padalinių bei ~~duktinių~~ **patronuojamųjų** įmonių objektus;

3) kai tiesioginė linija jungia gamintojo ir vartotojo, kurio elektros įrenginiai yra prijungti prie gamintojo lokaliųjų elektros tinklų, objektus;

4) kai tiesioginė linija jungia gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių vietą, neprijungtą prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų, ir vartojimo vietą, prijungtą prie skirstomųjų tinklų.

2. Asmenys, gaunantys elektros energiją tiesiogine linija, turi apmokėti už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. ~~Perdavimo sistemos operatorius šiems asmenims galios ir energijos rezervavimo funkcijos neatlieka. Šie asmenys privalo užtikrinti duomenų, pagal kuriuos nustatoma mokėtina suma, surinkimą ir pateikimą tinklų operatoriui, prie kurio tinklų yra prijungti jų įrenginiai.~~ Asmenų, gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, mokamą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą nustato Taryba.

3. Leidimų tiesti tiesioginę liniją išdavimo kriterijai turi būti objektyvūs ir nediskriminuojantys. Leidimų tiesti tiesioginę liniją išdavimo kriterijai, vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais, nustatomi Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse.

4. Leidimas tiesti tiesioginę liniją išduodamas tik tuo atveju, kai tinklų operatoriai atsisako leisti naudotis perdavimo ar skirstomaisiais tinklais, **išskyrus atvejį, nurodytą šio straipsnio 1 dalies 4 punkte**, arba šiame įstatyme nustatyta tvarka pradedama ginčo sprendimo procedūra pagal gamintojo ar vartotojo skundą **dėl tinklų operatoriaus nustatytų prijungimo sąlygų ir (ar) dėl tinklų operatoriaus veiksmų ar neveikimo priimant sprendimą dėl prieigos prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų.**

5. Leidimas tiesti tiesioginę liniją išduodamas tik suderinus su tinklų operatoriumi, prie kurio valdomų elektros tinklų prijungti gamintojo ir (ar) vartotojo elektros įrenginiai, tiesioginės linijos techninės konstrukcijos ir eksploatavimo reikalavimus, siekiant užtikrinti elektros energetikos sistemos suderinamumą ir vientisumą. Tinklų operatoriaus keliami reikalavimai tiesioginės linijos techninei konstrukcijai ir eksploatavimui turi būti technologiškai pagrįsti ir nediskriminuojantys.

6. Tiesiant tiesioginę liniją šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju, laikoma, kad gamybos įrenginį siekiama prijungti prie vartotojo elektros įrenginių, o gamybos įrenginiui prijungti *mutatis mutandis* taikoma šiame įstatyme ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatyta gamintojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarka ir sąlygos. Tiesiant šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą tiesioginę liniją visi teisės aktuose nurodyti gamintojo įsipareigojimai yra taikomi vartotojui, prie kurio elektros įrenginių yra siekiama prijungti gamybos įrenginį.

67. Taryba gali atsisakyti išduoti leidimą tiesti tiesioginę liniją, jeigu jį išdavus būtų pažeidžiami šio įstatymo 4 straipsnyje nustatyti elektros energetikos sektoriaus veiklos reguliavimo bendrieji principai. Taryba privalo pateikti tinkamai pagrįstas tokio atsisakymo priežastis.

78. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta galimybė persiųsti elektros energiją naudojant tiesioginę liniją nedraudžia vartotojui sudaryti elektros energijos tiekimo sutarčių su nepriklausomu tiekėju, kaip nurodyta šio įstatymo 46 straipsnyje.

9. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytas atvejis, kad elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos vieta nebūtų prijungta prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų, nedraudžia vartotojui gamintojo pagamintos ir tiesiogine linija vartotojui persiųstos, tačiau nesuvaldomos elektros energijos patiekti į elektros tinklus, prie kurių yra prijungtas

vartotojas. Tokiu atveju leidimas gaminti vartotojui nėra reikalingas. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju, jeigu elektros energija yra patiekiamą į elektros tinklą, vartotojas, tiesiogine linija besijungiantis prie gamybos vietos, yra laikomas rinkos dalyviu ir jam taikomi šio įstatymo 59 straipsnio 3 dalyje nustatyti reikalavimai.

10. Šio straipsnio nuostatos netaikomos gaminantiems vartotojams.“

52 straipsnis. 70¹ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 70¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmu siekiama užtikrinti elektros energetikos sistemos adekvatumą. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmas yra įgyvendinamas šio įstatymo, **Reglamento (ES) 2019/943** ir ~~jė~~ **jų** įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka organizuojant pajėgumų aukcionus.“

2. Pakeisti 70¹ straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Asmenys gali dalyvauti valstybių narių, kurių elektros energetikos sistemos jungiamą linija (ar linijomis) yra sujungtos su Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema, pajėgumų užtikrinimo mechanizmuose, ir vykdyti ~~didmeninę~~ prekybą elektros energija, ir (ar) teikti ~~sistemines~~ **papildomas** paslaugas ir (ar) vykdyti veiklą kituose elektros energijos rinkos segmentuose. Asmenys, dalyvaujantys valstybių narių, kurių elektros energetikos sistemos jungiamą linija (ar linijomis) yra sujungtos su Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema ir su kurios perdavimo sistemos operatoriumi yra sudarytas šio įstatymo 70⁸ straipsnyje nurodytas susitarimas, pajėgumų užtikrinimo mechanizmuose, apie tai informuoja Lietuvos Respublikos perdavimo sistemos operatorių ir privalo su Lietuvos Respublikos perdavimo sistemos operatoriumi sudaryti susitarimą dėl dalyvavimo kitų valstybių narių, kurių elektros energetikos sistemos jungiamą linija (ar linijomis) yra sujungtos su Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema, pajėgumų užtikrinimo mechanizmuose.“

53 straipsnis. 70² straipsnio pakeitimas

Pakeisti 70² straipsnio 7 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) pateikti asmenų, valdančių lankstesnius pajėgumus užtikrinančius įrenginius. Lankstesniais laikomi pajėgumų įrenginiai, kurie, įvertinus jų paleidimo ir galios keitimo greičio charakteristikas per ~~8 valandas~~ **šio įstatymo 18 straipsnio 1¹ dalyje nurodytą apkrovos praradimo trukmę** (laikas nuo paskelbimo iki kritinio sistemos laikotarpio pradžios), gali į tinklą patiekti didesnę elektros energijos galią absoliučiu dydžiu;“.

54 straipsnis. 70³ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 70³ straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teisę dalyvauti kvalifikacinėje atrankoje ir jos metu teikti informaciją ir (ar) dokumentus apie esamų ar planuojamų pajėgumus užtikrinančių įrenginių, elektros energijos gamybos, energijos kaupimo įrenginių ~~elektros sistemoje~~ ar ~~nepriklausomo~~ elektros energijos paklausos telkėjo sutelktų įrenginių atitiktį Pajėgumų aukcionų nuostatuose nurodytiems techniniams reikalavimams turi asmenys:

1) valdantys esamus pajėgumus užtikrinančius įrenginius Lietuvos Respublikoje, kurių galia yra mažesnė kaip 1 MW;

2) planuojantys įrengti naujus pajėgumus užtikrinančius įrenginius;

3) laimėję išankstinį pajėgumų aukcioną.“

2. Pakeisti 70³ straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Perdavimo sistemos operatorius yra Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo registro valdytojas. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo registre informacija kaupiama ir tvarkoma siekiant užtikrinti skaidrų ir patikimą pajėgumų užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimą. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo registrą ir jam įgyvendinti skirtas priemones bei Pajėgumų užtikrinimo registro informaciją Pajėgumų aukcionų nuostatuose bei ~~Europos Parlamento ir Tarybos reglamente~~

Reglamente (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos nustatyta tvarka ir terminais tvarko ir organizuoja perdavimo sistemos operatorius. Perdavimo sistemos operatorius asmens duomenis tvarko vadovaudamasis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu **ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų tvarkymą elektros energetikos srityje.**“

55 straipsnis. 70⁴ straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 70⁴ straipsnio 8 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) pateikti asmenų, valdančių lankstesnius pajėgumus užtikrinančius įrenginius. Lankstesniais laikomi pajėgumų įrenginiai, kurie, įvertinus jų paleidimo ir galios keitimo greičio charakteristikas per ~~8 valandas~~ **šio įstatymo 18 straipsnio 1¹ dalyje nurodytą apkrovos praradimo trukmę** (laikas nuo paskelbimo iki kritinio sistemos laikotarpio pradžios), gali į tinklą patiekti didesnę elektros energijos galią absoliučiu dydžiu;“.

2. Pakeisti 70⁴ straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Perdavimo sistemos operatorius, ~~remdamasis atlikto tikimybinio kasmet atlieka tikimybinį~~ elektros energetikos sistemos adekvatumo **vertinimą ir vertinimo išvadamis, kiekvienais metais** iki liepos 1 dienos pateikia Energetikos ministerijai **šio vertinimo išvadas. Jeigu perdavimo sistemos operatorius, atlikęs tikimybinį elektros energetikos sistemos adekvatumo vertinimą, atsižvelgdamas į šio įstatymo 18 straipsnio 1¹ dalyje nurodytą apkrovos praradimo trukmę, identifikuoja pajėgumų trūkumą Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumui užtikrinti, kartu su šio vertinimo išvadamis pateikia Energetikos ministerijai ir** pasiūlymus dėl skirstomų pajėgumų nustatymo prielaidų derinimo ir (ar) tolesnių pajėgumų aukcionų organizavimo ar neorganizavimo tikslingumo. Energetikos ministerija, ~~įvertinusi įvertina~~ perdavimo sistemos operatoriaus pateiktus pasiūlymus, **ir** priima sprendimą dėl skirstomų pajėgumų nustatymo prielaidų keitimo ir (ar) dėl kitų pajėgumų aukcionų organizavimo ~~ar neorganizavimo~~ tikslingumo.“

56 straipsnis. 72 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 72 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius, iš anksto įspėjęs, šio straipsnio 2 dalyje nustatytais terminais gali nutraukti elektros energijos persiuntimą tiems tinklų naudotojams, kurie nesutinka įleisti perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriaus įgaliotų atstovų į savo teritorijas ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti ar keisti ~~elektros energijos~~ apskaitos prietaisų arba nuskaityti jų rodmenų. ~~Tinklų naudotojų pareigą sudaryti sąlygas perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriumi įrengti, prižiūrėti ar keisti elektros energijos apskaitos prietaisus arba nuskaityti jų rodmenis ir šios pareigos įgyvendinimo sąlygas ir tvarką nustato Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės.~~“

57 straipsnis. 73¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 73³ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Už elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimą pagal savo kompetenciją atsako Vyriausybė, Energetikos ministerija, Taryba, viešojo įstaiga Lietuvos energetikos agentūra (toliau – Agentūra), elektros energetikos įmonės ir ~~vartotojai~~ **tinklų naudotojai**, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų.“

58 straipsnis. 74 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 74 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos išteklius **vykdoma** ir ~~šios elektros energijos, kurią gamina rinkos dalyviai atsakomybė už gamintojų, kurių~~

~~eksploatuojama elektrinė yra mažesnė kaip 500 kW~~ **eksploatuojamos elektrinės įrengtoji galia neviršija Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nurodytos galios, balansavimas vykdomi pagamintos elektros energijos disbalansą užtikrinama** Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;“.

2. Pakeisti 74 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) elektros energijos gamyba elektrinėse, kuriose elektros energija gaminama didelio naudingumo kogeneracijos būdu, kaip tai apibrėžta šio ~~įstatymo 2 straipsnio 3⁴~~ dalyje **šiam įstatyme**;“.

3. Pripažinti netekusiu galios 74 straipsnio 5 dalies 5 punktą.

~~5) elektros energijos kiekį, kuris buvo pagamintas atsinaujinančių išteklių bendrijai priklausančiuose gamybos įrenginiuose, pateiktas į elektros tinklus ir suvartotas atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos ir (ar) jos dalyvių reikmėms ir ūkio poreikiams.~~

4. Papildyti 74 straipsnį 5¹ dalimi:

„**5¹. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijai ir (ar) jos dalininkams už tą elektros energijos kiekį, kuris buvo pagamintas atsinaujinančių išteklių bendrijai priklausančiuose energijos gamybos įrenginiuose, pateiktas į elektros tinklus ir po to suvartotas atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos ir (ar) jos dalininkų reikmėms ir ūkio poreikiams, surinktos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos kompensuojamos Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos apraše nustatyta tvarka.**“

5. Pakeisti 74 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų įrenginių ir jų pagamintos elektros energijos, asmenų savo ūkiniams poreikiams suvartotos ~~ir asmenų, iš gamintojų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniams poreikiams suvartotos~~ elektros energijos kiekio kontrolę atlieka Taryba.“

6. Pakeisti 74 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Asmuo ar asmenys, kurie yra įpareigoti teikti šio straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatytą viešuosius interesus atitinkančią paslaugą, šiai paslaugai teikti Vyriausybės nustatyto dydžio elektros energijos gamybos pajėgumus ar dalį jų gali naudoti tik elektros energetikos sistemos adekvatumui užtikrinti ir ~~elektros energijos biržos~~ **paskirtajam rinkos operatoriui** ir (ar) perdavimo sistemos operatoriui pateikus informaciją apie elektros energijos pasiūlos didmeninėje elektros energijos rinkoje trūkumą privalo užtikrinti Vyriausybės nustatyto dydžio elektros energijos gamybos pajėgumų prieinamumą elektros energijos pasiūlos trūkumui padengti. Susidarius elektros energijos gamybos pajėgumų trūkumui elektros energijos rinkoje ir (ar) esant nepakankamam jungiamųjų linijų pralaidumui, kada negali būti patenkinamas visas elektros energijos vartojimo poreikis ir nėra kitų patikimų šaltinių užtikrinti ~~sistemos~~ gamybos ir vartojimo balansą **elektros energetikos sistemoje**, perdavimo sistemos operatorius kreipiasi į asmenį ar asmenis, kurie yra įpareigoti teikti šio straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatytą viešuosius interesus atitinkančią paslaugą, kad jie, įvertinę visas elektros energijos gamybos sąnaudas, išskyrus pelno normą (maržą), privalo pateikti ne mažesnės, negu apibrėžta įrenginio technologinėse charakteristikose, minimalios gamybos apimtį pasiūlymus dėl elektros energijos pardavimo kitos paros prekybos elektros ~~energijos~~ biržoje. Be to, asmuo ar asmenys, kurie yra įpareigoti teikti šio straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatytą viešuosius interesus atitinkančią paslaugą, gali teikti pasiūlymus ir dėl ~~reguliavimo elektros energijos pardavimo~~ **balansavimo paslaugų teikimo.**“

59 straipsnis. 75 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 75 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamosiose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, techninei priežiūrai, rekonstravimui, modernizavimui ir (ar) naudojimui užtikrinti šiuo

įstatymu nustatomi žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų servitutai šių objektų ir įrenginių nustatytų (nustatomų) apsaugos zonų ribose. Tinklų operatoriai tiesti perdavimo, skirstomuosius tinklus ar įrengti kitus elektros įrenginius tinklų operatoriui nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamosiose daiktuose turi teisę tik įstatymų nustatyta tvarka su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininku išsprendę žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimo klausimą. Tinklų operatoriai, sudarę sutartis su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininkais dėl žemės ar kito nekilnojamojo turto servitutų nustatymo elektros tinklams įrengti ir (ar) elektros tinklų apsaugos zonoms nustatyti (kai įstatymuose nurodyta, kad privaloma gauti žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinį sutikimą dėl šių zonų nustatymo) tinklų operatoriams nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamosiose daiktuose, žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams išmoka vienkartinės kompensacijas nuostoliams **dėl apribojimų** dėl servituto nustatymo ar nuostoliams, patiriamiesiems dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo šioje dalyje nurodytų elektros tinklų apsaugos zonose, atlyginti. ~~Šių nuostolių dydžiai apskaičiuojami pagal atitinkamas Vyriausybės patvirtintas metodikas. Kai sudarius nurodytas sutartis toje pačioje teritorijoje (jos dalyje) atsiranda nuostoliai dėl tų pačių ar skirtingų apribojimų taikymo arba kai nuostoliai dėl anksčiau šiai teritorijai (jos daliai) nustatytų apribojimų taikymo buvo atlyginti, kompensacija atitinkamai mažinama sutampančių arba atlygintų nuostolių dalimi.~~ **servituto ir dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo, žemės savininko pasirinkimu jam išmokama viena iš kompensacijų sutampančioms nuostoliams atlyginti. Tuo atveju, kai nuostoliai, patiriami dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo toje pačioje teritorijoje jau buvo atlyginti ar su žemės savininku susitarta kitaip, kompensacija už nuostolius dėl servituto nustatymo mažinama atitinkama dalimi.** Žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams atlyginama sunaikintų sodinių, pasėlių, iškirsto miško rinkos vertė bei nuostoliai, atsiradę dėl galimybės naudoti žemės sklypą, jo dalį ar kitą nekilnojamąjį turtą pagal pagrindinę žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimo paskirtį praradimo. ~~Šių nuostolių dydžiai apskaičiuojami pagal Vyriausybės patvirtintą Kompensacijos dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytose teritorijose, nustatytose tenkinant viešąjį interesą, apskaičiavimo ir išmokėjimo metodiką arba Maksimalaus dydžio vienkartinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi įstatymu ar sutartimi tinklų operatorių naudai nustatytų žemės servitutu, nustatymo metodiką.~~

60 straipsnis. 76 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 76 straipsnio 1 dalį nauju 9 punktu:

„9) koordinuojant bendrą subjektų, Europos Sąjungos reglamentuose nustatyta tvarka ir sąlygomis vykdančių funkcijas regionų lygmeniu, priežiūrą;“.

2. Papildyti 76 straipsnio 1 dalį 10 punktu:

„10) koordinuojant bendrą elektros energetikos sistemos adekvatumo vertinimų nacionaliniu, regioniniu ir Europos lygmeniu priežiūrą;“.

3. Buvusį 76 straipsnio 1 dalies 9 punktą laikyti 11 punktu.

4. Pakeisti 76 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Taryba pagal kompetenciją atstovauja Lietuvos Respublikai Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros, ~~veikiančios pagal Reglamentą (EB) Nr. 713/2009, įsteigianti Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą, veikloje.~~“

5. Papildyti 76 straipsnį 5 dalimi:

„5. Taryba, bendradarbiaudama su kitų valstybių narių nacionalinėmis reguliavimo institucijomis elektros energetikos sektoriuje, užtikrina, kad Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-E), veikiantis pagal Reglamentą (ES) 2019/943 (toliau – Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas), ir skirstomųjų tinklų operatorių Europos Sąjungoje organizacija, veikianti pagal Reglamentą (ES) 2019/943, vykdytų Reglamente (ES) 2019/943, tinklo kodeksuose ir gairėse, kituose

Europos Sąjungos reglamentuose ir (ar) kituose teisės aktuose, įskaitant reglamentuojančius tarpvalstybinius santykius, taip pat Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros privalomuose sprendimuose nustatytas pareigas, ir konsultuojasi siekdama kartu su minėtomis institucijomis nustatyti atvejus, kai šios organizacijos nevykdo joms priskirtų pareigų. Jeigu nacionalinėms reguliavimo institucijoms nepavyksta susitarti per 4 mėnesių laikotarpį nuo konsultacijų pradžios siekiant kartu nustatyti atvejus, kai šios organizacijos nevykdo joms priskirtų pareigų, klausimas perduodamas svarstyti Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrai.“

6. Papildyti 76 straipsnį 6 dalimi:

„6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus Taryba vykdo konsultuodamasi su kitomis kompetentingomis Lietuvos Respublikos institucijomis, nedarydama poveikio teisės aktuose nustatyti jų kompetencijai.“

61 straipsnis. 77 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 77 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„77 straipsnis. Perdavimo sistemos operatoriaus bendradarbiavimas su užsienio valstybių perdavimo sistemos operatoriais

~~1. Perdavimo sistemos operatorius bendradarbiauja su užsienio valstybių perdavimo sistemos operatoriais siekiant sukurti konkurencingą elektros energijos vidaus rinką:~~

- ~~1) sprendamas tarpvalstybinius elektros energetikos sektoriaus klausimus;~~
- ~~2) derindamas techninius elektros energijos perdavimo reikalavimus;~~
- ~~3) kitais elektros energetikos sistemos valdymo ir organizavimo tikslais.~~

~~2. Perdavimo sistemos operatorius, atlikdamas jam pavestas funkcijas, gali sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su kitų valstybių perdavimo sistemos operatoriais, reguliavimo institucijomis, pagal kompetenciją dalyvauti tarptautinių ir regioninių organizacijų, asociacijų, komitetų, komisijų ir darbo grupių veikloje.~~

~~3. Lietuvos Respublikos perdavimo sistemos operatorius dalyvauja Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo, veikiančio pagal Reglamentą (EB) Nr. 714/2009, veikloje.~~

1. Perdavimo sistemos operatorius bendradarbiauja su valstybių narių perdavimo sistemos operatoriais siekdamas sukurti konkurencingą elektros energijos vidaus rinką:

- 1) sprendamas tarpvalstybinius elektros energetikos sektoriaus klausimus;**
- 2) derindamas techninius elektros energijos perdavimo reikalavimus;**
- 3) užtikrindamas elektros energetikos sistemos darbo saugumą nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu, įskaitant avarijų prevenciją, jų padarinių šalinimą ir sistemos veikimo atkūrimą;**

4) įgyvendindamas strateginius elektros energetikos sektoriaus projektus, priskirtus perdavimo sistemos operatoriaus kompetencijai;

5) kitais elektros energetikos sistemos valdymo ir organizavimo tikslais.

2. Perdavimo sistemos operatorius su valstybių narių perdavimo sistemos operatoriais bendradarbiauja Europos Sąjungos ir regioniniu lygmeniu.

3. Perdavimo sistemos operatorius, atlikdamas jam pavestas funkcijas, nepažeisdamas nacionalinių ir Europos Sąjungos teisės aktų gali sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su kitų valstybių perdavimo sistemos operatoriais, reguliavimo institucijomis, pagal kompetenciją dalyvauti tarptautinių ir regioninių organizacijų, asociacijų, komitetų, komisijų ir darbo grupių veikloje.

4. Perdavimo sistemos operatorius dalyvauja Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo veikloje.

5. Perdavimo sistemos operatorius kartu su kitais valstybių narių perdavimo sistemos operatoriais dalyvauja Baltijos regioninio koordinavimo centro steigime ir veikloje, vadovaudamasis Reglamente (ES) 2019/943 nustatytais reikalavimais.

6. Perdavimo sistemos operatorius kartu su kitais valstybių narių perdavimo sistemos operatoriais dalyvauja bendrosiose Reglamente (ES) 2016/1719 ir Reglamente (ES) 2017/2195 nurodytose platformose, sukurtose ir veikiančiose šiuose reglamentuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.

7. Perdavimo sistemos operatorius, dalyvaudamas Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo veikloje ir bendradarbiaudamas su valstybių narių perdavimo sistemos operatoriais, vadovaujasi Reglamento (ES) Nr. 2019/943 34 straipsnio nuostatomis.

8. Taryba stebi perdavimo sistemos operatoriaus techninį bendradarbiavimą su valstybių narių ir trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatoriais užtikrinant atitiktį šiame įstatyme, Reglamente (ES) 2019/943, kituose Europos Sąjungos reglamentuose ir kituose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams.“

62 straipsnis. Įstatymo papildymas 77¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 77¹ straipsniu:

„77¹ straipsnis. Skirstomųjų tinklų operatoriaus bendradarbiavimas su užsienio valstybių skirstomųjų tinklų operatoriais

1. Skirstomųjų tinklų operatorius su valstybių narių skirstomųjų tinklų operatoriais bendradarbiauja Europos Sąjungos ir regioniniu lygmeniu, siekdamas skatinti užbaigti kurti Europos Sąjungos elektros energijos vidaus rinką ir skatinti jos veikimą bei optimalų skirstymo ir perdavimo sistemų valdymą ir koordinuotą eksploatavimą.

2. Skirstomųjų tinklų operatorius, atlikdamas jam pavestas funkcijas, nepažeisdamas nacionalinių ir Europos Sąjungos teisės aktų gali sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su kitų valstybių skirstomųjų tinklų operatoriais, reguliavimo institucijomis, pagal kompetenciją dalyvauti tarptautinių ir regioninių organizacijų, asociacijų, komitetų, komisijų ir darbo grupių veikloje.

3. Skirstomųjų tinklų operatorius turi teisę dalyvauti, o skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, dalyvauja skirstomųjų tinklų operatorių Europos Sąjungoje organizacijos, veikiančios pagal Reglamentą (ES) 2019/943, veikloje. Skirstomųjų tinklų operatoriaus, kuris yra skirstomųjų tinklų operatorių Europos Sąjungoje organizacijos, veikiančios pagal Reglamentą (ES) 2019/943, registruotas narys, pagrįstos ir proporcingos išlaidos, susijusios su dalyvavimu šios organizacijos veikloje, Tarybos nustatyta tvarka įvertinamos nustatant ar koreguojant skirstymo paslaugų kainų viršutines ribas.“

63 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo priedą ir jį išdėstyti taip:

„ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

~~1. 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/77/EB dėl elektros, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, skatinimo elektros energijos vidaus rinkoje su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB.~~

~~2. 2003 m. lapkričio 11 d. Komisijos sprendimas 2003/796/EB dėl Europos elektros energijos ir dujų reguliavimo grupės įsteigimo.~~

~~3. 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1364/2006/EB, nustatantis gaires transeuropiniams energetikos tinklams ir panaikinantį Sprendimą 96/391/EB ir Sprendimą Nr. 1229/2003/EB.~~

~~4. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB.~~

~~5. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB.~~

~~6. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 713/2009, įsteigiantis Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą.~~

~~7. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003.~~

~~8. 2010 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 617/2010 dėl pranešimo Komisijai apie energetikos infrastruktūros investicinius projektus Europos Sąjungoje ir dėl Reglamento (EB) Nr. 736/96 panaikinimo.~~

~~9. 2010 m. rugsėjo 21 d. Komisijos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 833/2010, kuriuo įgyvendinamas Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 617/2010 dėl pranešimo Komisijai apie energetikos infrastruktūros investicinius projektus Europos Sąjungoje.~~

~~10. 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo.~~

~~11. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB.~~

~~12. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje, panaikinant Direktyvą 2005/89/EB.~~

~~13. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos.~~

~~14. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES.~~

1. 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1364/2006/EB, nustatantis gaires transeuropiniams energetikos tinklams ir panaikinant Sprendimą 96/391/EB ir Sprendimą Nr. 1229/2003/EB.

2. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB, su pakeitimais, padarytais 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1513.

3. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB.

4. 2010 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 617/2010 dėl pranešimo Komisijai apie energetikos infrastruktūros investicinius projektus Europos Sąjungoje ir dėl Reglamento (EB) Nr. 736/96 panaikinimo.

5. 2010 m. rugsėjo 23 d. Europos Komisijos reglamentas (ES) Nr. 838/2010 dėl perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmo ir bendro perdavimo mokesčių reguliavimo metodo taikymo gairių nustatymo.

6. 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo.

7. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944.

8. 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo su pakeitimais, padarytais 2017 m. lapkričio 17 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2018/674.

9. 2015 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės.

10. 2016 m. balandžio 14 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/631 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi generatorių prijungimo prie elektros energijos tinklo reikalavimai.

11. 2016 m. rugpjūčio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1388 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi apkrovos prijungimo reikalavimai.

12. 2016 m. rugpjūčio 26 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1447 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi aukštosios įtampos nuolatinės srovės sistemų ir nuolatinės srovės linija jungiamų elektros jėgainių parko modulių prijungimo prie tinklo reikalavimai.

13. 2016 m. rugsėjo 26 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1719, kuriuo nustatomos prognozuojamo pralaidumo paskirstymo gairės.

14. 2017 m. rugpjūčio 2 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/1485, kuriuo nustatomos elektros energijos perdavimo sistemos eksploatavimo gairės.

15. 2017 m. lapkričio 23 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/2195, kuriuo nustatomos elektros energijos balansavimo gairės.

16. 2017 m. lapkričio 24 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/2196 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi elektros sistemos avarijų šalinimo ir veikimo atkūrimo reikalavimai.

17. 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją.

18. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje, kuriuo panaikinama Direktyva 2005/89/EB.

19. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra.

20. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos.

21. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES.“

64 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalį, 27 straipsnį, 31 straipsnio 1 dalį ir šio straipsnio 4–14 dalis, įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2022 m. birželio 1 d.

3. Šio įstatymo 27 straipsnis ir 31 straipsnio 1 dalis įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos energetikos ministras, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) iki 2021 m. gruodžio 31 d. parengia ir priima šio įstatymo, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalį, 27 straipsnį ir 31 straipsnio 1 dalį, įgyvendinamuosius teisės aktus.

5. Taryba, vadovaudamasi šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje išdėstyto Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 18 straipsnio 1¹ dalies nuostatomis, iki 2022 m. gegužės 2 d. pateikia pasiūlymą Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai dėl patikimumo standarto nustatymo, o Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2022 m. gegužės 31 d. patvirtina patikimumo standartą. Perdavimo sistemos operatorius pateikia Tarybai tvirtinti bendrą Lietuvos prekybos zonoje taikomą prarastos apkrovos vertę iki 2022 m. balandžio 1 d.

6. Skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, vadovaudamasis šio įstatymo 27 straipsnyje išdėstyto Elektros energetikos įstatymo 40¹ straipsnio

nuostatomis, iki 2022 m. gruodžio 1 d. parengia ir pateikia Tarybai Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą, kurį Taryba patvirtina iki 2022 m. gruodžio 31 d.

7. Skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, šio įstatymo 27 straipsnyje išdėstyto Elektros energetikos įstatymo 40¹ straipsnio 8 dalyje nustatytą vertinimą atlieka ir jo rezultatus panaudoja rengdamas 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, kurį Tarybai pateikia suderinti iki 2024 m. gruodžio 1 d., ir (ar) rengdamas (atnaujindamas) Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašą, kurį Tarybai pateikia tvirtinti iki 2024 m. gruodžio 1 d.

8. Asmenys, iki 2021 m. gruodžio 31 d. sudarę su skirstomųjų tinklų operatoriumi elektros įrenginių prijungimo sutartis dėl elektromobilių įkrovimo prieigų prijungimo, moka prijungimo įmoką, apskaičiuotą pagal iki 2021 m. gruodžio 31 d. galiojusias teisės aktų nuostatas.

9. Perdavimo sistemos operatorius, vadovaudamasis šio įstatymo 21 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 33 straipsnio nuostatomis, rengia 10 metų perdavimo tinklų plėtros planą, kurį pateikia Tarybai derinti iki 2022 m. liepos 1 d.

10. Skirstomųjų tinklų operatorius, vadovaudamasis šio įstatymo 25 straipsnyje išdėstyto Elektros energetikos įstatymo 39¹ straipsnio nuostatomis, rengia 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, kurį pateikia Tarybai derinti iki 2022 m. gruodžio 1 d.

11. Įgyvendinant šio įstatymo 46 straipsnyje išdėstytą Elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 4¹ dalį, kol papildomomis paslaugomis neprekiuojama regioninėje (dviejų ar daugiau valstybių narių) rinkoje, galioja ir yra taikomas iki šio įstatymo įsigaliojimo Tarybos sprendimais nustatytas papildomų paslaugų kainų reguliavimas. Jeigu pereinamuoju laikotarpiu, tai yra iki elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus prisijungimo prie Europos balansavimo energijos mainų ir disbalanso paskirstymo nustatymo platformų pagal Reglamentą (ES) 2017/2195, vienos papildomos paslaugos yra keičiamos kitomis papildomomis paslaugomis, tai Taryba gali atskiru sprendimu palikti galioti kitoms papildomoms paslaugoms iki šio įstatymo įsigaliojimo Tarybos priimtą sprendimą dėl kainų reguliavimo, jeigu kitos papildomos paslaugos techniškai pakeičia anksčiau nustatytas papildomas paslaugas.

12. Šio įstatymo 50 straipsnyje išdėstyto Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio nuostatos dėl elektros energijos perdavimo paslaugų kainos, įskaitant papildomų paslaugų įsigijimo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos, nustatymo taikomos po šio įstatymo įsigaliojimo nuostatomoms kito reguliavimo periodo arba kitų atitinkamų reguliavimo periodo metų kainoms.

13. Šio įstatymo 59 straipsnyje išdėstyto Elektros energetikos įstatymo 75 straipsnio 3 dalies nuostatos taikomos po šio įstatymo įsigaliojimo pateiktiems prašymams dėl nuostolių kompensavimo.

14. Perdavimo sistemos operatorius, įgyvendindamas šio įstatymo 20 straipsnyje išdėstyto Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 11–14 dalis, iki 2021 m. gruodžio 1 d. parengia ir pateikia Tarybai Perdavimo sistemos operatoriaus prekybos su dažnio reguliavimu nesusijusiomis papildomomis paslaugomis tvarkos aprašą, kurį Taryba patvirtina iki 2021 m. gruodžio 31 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas